

Právní a ekonomické aspekty odpadového hospodářství města Uherský Brod

Bc. Stanislava Mičíková

Diplomová práce
2019

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Stanislava Mičíková**
Osobní číslo: **M170067**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Právní a ekonomické aspekty odpadového hospodářství města Uherský Brod**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Provedte literární rešerši vztahující se k právu a životnímu prostředí.
- Vymezte právní rámec v oblasti nakládání s odpady.

II. Praktická část

- Analyzujte efektivitu a zajištění systému nakládání s odpady v Uherském Brodě včetně ekonomické stránky dané problematiky.
- Vypracujte návrhová opatření týkající se zefektivnění systému odpadového hospodářství.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

CHANDRAPPA, Ramesa a Diganta Bhusan DAS. Solid Waste Management: Principles and Practice. 1st ed. Berlin, New York: Springer, 2012, 414 s. ISBN 978-3-642-28680-3.
PAVLÍK, Marek a kolektiv. Jak úspěšně řídit obec a region: Cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 160 s. ISBN 978-80-247-5256-3.
PELC, Vladimír. Místní poplatky. Praktická příručka pro obce. 2. vyd. Praha: C.H.Beck, 2013, 222 s. ISBN: 978-80-7400-454-4.
PICHTEL, John. Waste Management Practices: Municipal, Hazardous, and Industrial. 2nd ed. Boca Raton: CRC Press, 2014, 682 s. ISBN 978-1-4665-8518-8.
TUHÁČEK, Miloš a Jitka JELÍNKOVÁ. Právo životního prostředí: praktický průvodce. 1. vyd. Praha: Grada, 2015, 279 s. ISBN 978-80-247-5464-2.

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jiří Zicha, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 14. prosince 2018
Termín odevzdání diplomové práce: 16. dubna 2019

Ve Zlíně dne 14. prosince 2018

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

**PROHLÁŠENÍ AUTORA
DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen přistoupi-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 12. 4. 2019

Jméno a příjmení: ...STANISLAVA MIČKOVÁ

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce na téma Právní a ekonomické aspekty odpadového hospodářství města Uherský Brod se dělí na dvě hlavní části – teoretickou část a praktickou část. Teoretická část se zabývá právem a životním prostředím, vysvětluje vývoj ekologické politiky ve světě, v Evropské unii a v České republice. Dále zahrnuje také rozbor legislativy působící v oblasti nakládání s odpady a zaměřuje se i na oblast veřejné správy v kontextu odpadového hospodářství.

Praktická část čtenáře seznámí s městem Uherský Brod jako takovým. Dále představuje Plán odpadového hospodářství města, vysvětluje fungování systému odpadového hospodářství včetně vývoje produkce odpadů a ekonomické stránky dané problematiky. Hodnotí efektivnost systému na základě SWOT analýzy, na kterou navazují návrhy na možné zefektivnění a zlepšení systému odpadového hospodářství v obci.

Klíčová slova: odpad, právo, ekologická politika, město Uherský Brod, SWOT analýza, produkce odpadů, vývoj nákladů a příjmů

ABSTRACT

The topic of the diploma thesis is The Legal and Economic Aspects of Waste Management of the Municipality of Uherský Brod and it is divided into a theoretical and practical part. The theoretical part deals with the legal system and environment. It explains the development of the environmental policy in the world, in the European Union and in the Czech Republic. It includes analysis of the relevant legislation and also focuses on the public administration in the context of waste management.

The practical part describes the municipality Uherský Brod to the reader and introduces waste management plan of the municipality, explains function of the waste management system including the development of waste production and economic aspect of the topic. It evaluates the effectiveness of the system based on the SWOT analysis, followed by suggestions for a possible increase in efficiency and improvement of the management system in the municipality.

Keywords: waste, law, environmental policy, the municipality of Uherský Brod, SWOT analysis, waste production, cost and income development

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych chtěla poděkovat mému vedoucímu diplomové práce panu JUDr. Jiřímu Zichovi, Ph.D. za odborné a zodpovědné vedení práce, vstřícnost a užitečné rady.

Zároveň děkuji své rodině a všem mým blízkým za podporu, kterou mi poskytli nejen při zpracovávání diplomové práce, ale po celou dobu studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

„Žijeme v době, kdy člověk významně ovlivňuje podmínky pro život na zemi. Lidstvo je mocné, dokáže být i moudré?“

Erazim Kohák

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 PRÁVO A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	14
1.1 EKOLOGICKÁ POLITIKA	14
1.1.1 Úrovně ekologické politiky.....	15
1.1.2 Principy (zásady) ekologické politiky.....	16
1.1.3 Nástroje ekologické politiky	18
1.2 VÝVOJ EKOLOGICKÉ POLITIKY VE SVĚTĚ A V EVROPSKÉ UNII	19
1.3 EKOLOGICKÁ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY	23
2 LEGISLATIVA V OBLASTI NAKLÁDÁNÍ S ODPADY	26
2.1 MEZINÁRODNÍ A UNIJNÍ LEGISLATIVA	26
2.2 NÁRODNÍ LEGISLATIVA	28
2.3 KOMUNÁLNÍ ODPAD	30
2.3.1 Poplatek za provoz systému nakládání s komunálními odpady.....	30
3 VEŘEJNÁ SPRÁVA V OBLASTI ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ	32
3.1 ORGÁNY VEŘEJNÉ SPRÁVY PŮSOBÍCÍ V OBLASTI ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ.....	32
3.2 ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ JAKO VEŘEJNÁ SLUŽBA	38
II PRAKTICKÁ ČÁST	40
4 CHARAKTERISTIKA MĚSTA	41
4.1 ÚZEMÍ	41
4.1 OBYVATELSTVO	42
4.2 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA.....	43
4.3 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	44
4.4 ŠKOLSTVÍ.....	45
4.5 KULTURA	45
4.6 SPRÁVA MĚSTA	46
5 PLÁN ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ UHERSKÉHO BRODU	48
5.1 INFORMACE O PLÁNU ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ OBCE.....	48
5.2 CÍLE A OPATŘENÍ PLÁNU ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ OBCE	49
6 SYSTÉM ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ	56
6.1 SPOLEČNOSTI PŮSOBÍCÍ V ODPADOVÉM HOSPODÁŘSTVÍ MĚSTA	57
6.1.1 RUMPOLD UHB, s.r.o.....	57
6.1.2 KOVOSTEEL Recycling, s.r.o.	58
6.1.3 Alena Chrátková, Kunovice	58

6.1.4	Technické služby Uherský Brod	59
6.1.5	Ostatní společnosti	59
6.2	FUNGOVÁNÍ SYSTÉMU V ROCE 2018.....	61
6.3	ZMĚNY PRO ROK 2019	65
7	PRODUKCE ODPADŮ	67
7.1	VÝVOJ CELKOVÉ PRODUKCE ODPADŮ	67
7.1.1	Podíly produkce odpadu v roce 2018 dle kategorií.....	68
7.2	VÝVOJ CELKOVÉ PRODUKCE TŘÍDĚNÉHO ODPADU.....	71
7.3	VÝVOJ PRODUKCE SMĚSNÉHO KOMUNÁLNÍHO, BIOLOGICKY ROZLOŽITELNÉHO A OBJEMNÉHO ODPADU	73
8	NÁKLADY A PŘÍJMY ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ MĚSTA	76
8.1	VÝVOJ CELKOVÝCH NÁKLADŮ A PŘÍJMŮ ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ	76
8.2	VÝVOJ NÁKLADŮ DLE JEDNOTLIVÝCH POLOŽEK.....	77
8.2.1	Vývoj nákladů na tříděný odpad	81
8.3	VÝVOJ PŘÍJMŮ DLE JEDNOTLIVÝCH POLOŽEK	83
8.3.1	Průměrná výše vybraného poplatku od občanů	86
9	SWOT ANALÝZA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ OBCE.....	88
10	NÁVRHY NA ZEFEKTIVNĚNÍ SYSTÉMU HOSPODAŘENÍ S ODPADY.....	93
10.1	FINANČNÍ ZVÝHODNĚNÍ DĚTÍ A DŮCHODCŮ.....	93
10.2	ZVÁŽENÍ ENERGETICKÉHO VYUŽÍVÁNÍ ODPADŮ	93
10.3	ZAPOJENÍ PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTŮ DO ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ	94
10.4	OSVĚTA.....	95
10.5	ZAJIŠTĚNÍ ODPADOVÝCH NÁDOB U ZAHRÁDKÁŘSKÉ KOLONIE	95
	ZÁVĚR	97
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	99
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	104
	SEZNAM OBRÁZKŮ	105
	SEZNAM TABULEK.....	106

ÚVOD

Diplomová práce bude zpracována na téma Právní a ekonomické aspekty odpadového hospodářství města Uherský Brod. Téma práce bylo zvoleno z důvodu zájmu o danou oblast a problematiku. Dalším důvodem bylo zpracování bakalářské práce na podobné téma, které si zasloužilo formou diplomové práce další rozpracování.

Diplomová práce bude rozdělena do dvou hlavních částí – teoretické a praktické. Teoretická část se bude zabývat obecně právem a životním prostředím. Právo v kontextu životního prostředí nebylo v průběhu dějin běžně na pořadu dne a až určité světové události přiměly hlavy a představitele států přemýšlet o nutnosti legislativně ošetřit tuto oblast. Oblast životního prostředí se věnuje mnoha oblastem. Nejdůležitější oblasti jsou ovzduší, vodstvo, ochrana přírody a krajiny, nerostné suroviny a odpady. Právě životním prostředím v souvislosti s nakládáním s odpady se tato práce bude zabývat.

Je logické, že se v průběhu dějin změnilo množství vyprodukovaného odpadu, jeho složení a i způsoby nakládání s odpady. Taky došlo k výraznému vývoji ošetření této oblasti po právní stránce, což má určitě vliv na celé životní prostředí, nikoli jen řešenou oblast. Tato skutečnost je způsobena tím, že oblasti životního prostředí spolu úzce souvisí a jedna oblast je ovlivňována dalšími a obráceně. Téma práce blíže představí ekologickou politiku a klasifikuje její úroveň dle subjektů, kteří se na její tvorbě podílejí, dále představí principy fungování této politiky a v neposlední řadě i nástroje využívané při vývoji a praktikování environmentalistiky. Dále se bude práce zabývat vývoje ekologické politiky ve světě a v Evropské unii. Vývoj této politiky bude vysvětlen i v souvislosti s Českou republikou, kdy nějaký rozvoj v této oblasti můžeme pozorovat až po roku 1989 a Samotové revoluci. V práci bude zpracován přehled platné legislativy jak na mezinárodní, unijní a národní úrovni. Práce řeší tuto oblast v rámci municipality, takže bude následovat vysvětlení problematiky odpadového hospodářství v kontextu veřejné správy. Budou rozebrány jednotlivé orgány působící v této oblasti a taky chápání odpadového hospodářství jako veřejné služby.

Systém odpadového hospodářství obce a jeho zabezpečení bude probíráno v praktické části práce. V rámci zpracování této části bude představeno samotné město Uherský Brod a bude se na něho nahlížet hned z několika oblastí od geografického a demografického vývoje přes vývoj životního prostředí až po správu města. Následně se bude práce věnovat Plánu odpadového hospodářství obce, který je sestavován na období 5 let, v tomto případě od

roku 2017 do roku 2021 včetně, dle zákona o odpadech a také v souladu s Plánem odpadového hospodářství Zlínského kraje. V systému odpadového hospodářství obce budou představeny společnosti, které působí v rámci obecního nakládání s odpady a taky shrnutí fungování tohoto systému za rok 2018 a připravované novinky od roku 2019. Vývoj produkce odpadů a ekonomická analýza dané oblasti, která bude zahrnovat náklady a příjmy, obě za posledních 8 let, bude probírána následovně. Zhodnocení celého obecního systému proběhne formou SWOT analýzy a na základě jejího zpracování budou navrženy možnosti zefektivnění a zjednodušení fungování obecního systému odpadového hospodářství.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem práce je analyzovat efektivitu a zajištění systému nakládání s odpady ve městě Uherský Brod. V rámci práce je použita řada metod, které pomohou k dosažení daných cílů práce. Jde především o vypracování teoretického východiska práce a dále pak o vypracování jednotlivých analýz vedoucích k vysvětlení a lepšímu pochopení chodu odpadového hospodářství v obci. Cílem je též podle výsledků práce identifikovat problémy, se kterými se obec v dané oblasti potýká nebo do budoucna může potýkat. Následně vyhodnotit návrhy na zefektivnění systému odpadového hospodářství, které by svými realizacemi mohli zjednodušit a zefektivnit fungování celého systému nebo jeho částí.

Rešerše

Provést rešerši znamená prohledat dostupné informační zdroje, jako katalogy knihoven, odborné elektronické databáze a internetové zdroje. Shromáždění a prostudování vybraných zdrojů je předpokladem k získání informace a vytvoření inspirace a přehledu o tématu práce a problematice, ke které se vztahuje (Ústřední knihovna ČVUT, ©2009). V případě této diplomové práce se jedná o shromáždění a prozkoumání informací o právu a životním prostředí. Poté to znamená aplikovat poznatky z využitých informačních zdrojů na praktickou část, která je zaměřená na aspekty a fungování odpadového hospodářství města Uherský Brod.

Analýza funkčnosti systému odpadového hospodářství obce

Práce představuje popis základních charakteristik obce. Cílem je vysvětlit a popsat údaje z různých oblastí, a to hlavně z oblasti geografického a demografického vývoje, technické infrastruktury a dále pak z oblasti životního prostředí. Cílem analýzy plánu a systému odpadového hospodářství je identifikovat úroveň a zpracování funkčnosti tohoto systému. Práce probíhá s dostupnými daty z Českého statistického úřadu, ale i s dokumenty vytvořenými pod záštitou města Uherský Brod.

Analýza produkce odpadů

Tato analýza představuje sledování celkové produkce odpadů a také jednotlivých složek odpadů za posledních 8 let. Především se analýza týká produkce tříděného odpadu a jeho jednotlivých složek a dále pak složek odpadu, které svým množstvím výrazněji převyšují ostatní druhy. Ke zpracování této části jsou třeba k dispozici interní dokumenty města Uherský Brod.

Finanční analýza

Finanční analýza firmy je metodou hodnocení finančního hospodaření firmy, při kterém se zpracovávají data prvotně zachycená v peněžních jednotky. Informace získané pomocí finanční analýzy umožňují dospět k určitým závěrům o celkovém hospodaření a finanční situaci firmy a představují podklad pro rozhodování managementu (Kraftová, 2002, s. 25). V této práci se nejedná o finanční hodnocení firmy, potažmo instituce, avšak o oblast hospodaření s odpady. Ve finanční analýze je sledován vývoj nákladů a příjmů odpadového hospodářství za posledních 8 let. Informační zdroje pocházejí z interních dokumentů města.

SWOT analýza

SWOT analýza neboli analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb sestává z původně dvou analýz, a to analýzy SW (S – Strengths, silné stránky/přednosti, W – Weaknesses, slabé stránky/nedostatky) a analýzy OT (O – Opportunities, příležitosti, T – Threats, hrozby). Při sestavování této analýzy se doporučuje začít analýzou OT – příležitostí a hrozeb, které přicházejí z vnějšího prostředí subjektu, a to jak makroprostředí, tak i mikroprostředí. Po provedené OT analýze následuje analýza SW, která se týká vnitřního prostředí analyzovaného subjektu (Jakubíková, 2008, s. 103).

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVO A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Damohorský (2007, s. 27) uvádí, že v uplynulých desetiletích se pro ochranu ŽP stalo právo nezbytným a nezastupitelným nástrojem. Přitom však není nástrojem jediným. Nemůže nahradit ostatní nástroje ochrany životního prostředí, které se nacházejí v oblasti politické, ekonomické, technické, vědecké, vzdělávací a v jiných oblastech lidské činnosti. Může je sice usměrňovat a stimulovat, ale musí z nich vycházet jako při volbě vhodných právních prostředků ochrany, tak při formulaci závazných pravidel chování ve vztahu k životnímu prostředí. Dochází tak k procesu vzájemného ovlivňování a propojování jednotlivých nástrojů ochrany mezi sebou, přičemž je právo integrální součástí tohoto procesu.

Moldan (2003, s. 95) se k právu ochrany životního prostředí, vyjadřuje tak, že při porovnání systému právní ochrany životního prostředí České republiky a Evropské unie na přelomu tisíciletí konstatujeme, že jen v minimálním počtu případů existují v českém právním řádu významnější mezery. Znamená to, že pouze výjimečně některá zásadní právní úprava chybí. Přesto však je nutno v krátké době přijmout nově nebo provést zásadní úpravy právních předpisů pro prakticky všechny oblasti životního prostředí. S tím souvisí i požadavek na přizpůsobení a doplnění příslušných institucí a zajištění všech navazujících opatření včetně akčních programů, monitoringu, podávání zpráv, účasti veřejnosti atd.

Neméně významné je v této souvislosti posouzení posunu priorit financování jednotlivých opatření na ochranu životního prostředí. V minulém období byla touto prioritou oblast ochrany ovzduší, následována ochranou vod a odpady. Posléze se důraz přenesl zejména na ochranu vod a odpady, ovzduší je pravděpodobně až na třetím místě co do potřebných finančních objemů vzhledem k tomu, že vysoké částky již byly investovány a potřebná zařízení jsou ve velké míře instalována.

1.1 Ekologická politika

Šimíčková (2019, s. 2) uvádí, že pojem ekologická politika lze pochopit jako snahu či usměrňování chování celé společnosti (v nejširším slova smyslu) s cílem zachování podmínek života na planetě Zemi.

Pokud společnost nedbá o dobré životní podmínky na Zemi, tak se nemusí starat o nic dalšího. Dostali jsme privilegium bytí na krásné planetě, a pokud si jí nevážíme a pouze ji devastujeme, toto privilegium by nám mělo být odepráno. Nezasloužíme si ji.

Damohorský (2007, s. 10) vysvětluje, že ekologická politika každého státu představuje nezbytný širší rámec pro přijímání právních předpisů. Tvoří ji tedy nejen nástroje právní, ale zejména politické, ekonomické, osvětové, výchovné a další. Právo a politika se i v oblasti ochrany životního prostředí intenzivně ovlivňují, vzájemně prolínají a tvoří i určité ucelené vývojové cykly. Moderní ekologická politika světového společenství, ale zejména Evropské unie a jednotlivých států, vzniká v posledních desetiletích, a to jako základní koncepty směřování příslušných společenství. Do ochrany životního prostředí a jeho stavu zasahují i jiné politiky, např., politika dopravní, energetická, zemědělská atd.

1.1.1 Úrovně ekologické politiky

Šimíčková (2019, s. 2) uvádí, že environmentální politiku je možné klasifikovat podle různých hledisek. Následující klasifikace uvádí úroveň environmentální politiky a příklady subjektů, které se podílejí na její tvorbě, případně vypracovávají vlastní politiky. Zahrnuje:

- Mezinárodní (globální) environmentální politiku – politiku Organizace spojených národů, Mezinárodní unie pro ochranu přírody a přírodních zdrojů a dalších mezinárodních institucí.
- Regionální environmentální politiku – politiku integračních uskupení a organizací – např. Evropských společenství (respektive Evropské unie), Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj atd.
- Státní environmentální politiku – resp. politiky vlád jednotlivých států.
- Environmentální politiku regionů – politiky územních orgánů v jednotlivých zemích (např. krajů).
- Lokální environmentální politiku - politiku měst a obcí.
- Politiky různých subjektů, jimiž mohou být jednotlivé politické strany, subjekty podnikatelské sféry i veřejného sektoru atd. a které se stále větší měrou podílejí i na formování politiky na všech úrovních.
- Politické aktivity nevládních organizací a iniciativ, jež stále více ovlivňují formování politik všech výše uvedených subjektů.

Z uvedeného přehledu vyplývá, že na formování konečné podoby konkrétní politiky se může podílet celá řada subjektů. Výsledná politika má charakter kompromisu, jenž je výsledkem střetávání různých názorů jednotlivých subjektů na priority problémů, jež by měly být řešeny, konkrétní cíle i cesty a nástroje zaměřené na jejich splnění.

1.1.2 Principy (zásady) ekologické politiky

Středová (2014, s. 8-10) vysvětluje, že ústředním pojmem oboru environmentalistiky je pojem životní prostředí. Jeho ochrana vychází z následujících principů.

I. Princip prevence – Prevence je na úseku ochrany životního prostředí principem nejdůležitějším, neboť předcházení škodám na životním prostředí je jednodušší a mnohdy levnější než jejich odstraňování nebo snášení jejich důsledků. Následná náprava navíc není vždy možná. Včasné zavádění preventivních opatření je účinnější a ekonomicky efektivnější než náprava škod v případě nevratně znečištěných složek životního prostředí, vyčerpaných zdrojů, narušených ekosystémů a poškození zdraví. Uplatnění zásady prevence má velký význam rovněž v případech živelných katastrof. Uplatnění tohoto principu v praxi spočívá zejména v zákazu či povolovacím režimu některých činností a v ukládání povinností preventivních opatření jako jsou např. povinný monitoring, budování zádržných systémů, povinné ekonomické zajištění, vypracování havarijních plánů atd.

II. Princip předběžné opatrnosti – Princip předběžných opatření vychází z faktu, že jednat je třeba i v případech, kdy není jistota, jak rychle k nežádoucím jevům dojde, či jestli k nim vůbec dojde, při zvážení všech souvisejících nákladů. Pokud hrozí nevratná škoda na zdraví nebo životním prostředí a jev není zatím dostatečně prozkoumán, jsou přesto přijímána předběžná opatření, aby nedošlo k environmentálním škodám či ekonomickým ztrátám. Nejedná se o „presumpci viny“, ale spíše o „presumpci pochybností“. Výsledkem by tak neměl být nutně zákaz či nepovolení dané činnosti, ale odpovědné zvážení všech rizik a uložení adekvátních doprovodných preventivních opatření. „Lze-li se zřetelem ke všem okolnostem předpokládat, že hrozí nebezpečí nevratného nebo závažného poškození životního prostředí, nesmí být pochybnost o tom, že k takovému poškození skutečně dojde, důvodem pro odklad opatření, jež mají poškození zabránit.“

III. Princip účinné právní regulace – Jedná se o princip právně politický, který spočívá v tom, že mezní hodnoty zatížení životního prostředí jsou určeny právními předpisy, a to v souladu s dosaženým stavem poznání, tak, aby nedocházelo k poškozování a ohrožování zdraví lidí, organismů a dalších složek životního prostředí, s přihlédnutím k možnému kumulativnímu působení znečišťujících látek a činností.

IV. Princip komplexnosti a integrované ochrany – Předmětem ochrany je životní prostředí jako funkční komplex a ne jen jako soubor jednotlivých složek. Předmětem regulace je pak zdroj nebo lidská činnost jako celek („od kolébky do hrobu“). V praxi je tento

princip naplněn např. prostřednictvím procesu posuzování vlivů na životní prostředí (ELA a SEA) nebo vydáváním tzv. integrovaného povolení v souladu se Zákonem č. 76/2002 Sb. o integrované prevenci a omezování znečištění (IPPC), vydáváním koordinovaných stanovisek ve stavebním právu atd. Integrovanost je tedy procesním aspektem komplexnosti.

V. Princip nejvyšší hodnoty – Podle Listiny základních práv a svobod je životní prostředí prioritním veřejným zájmem. Případné výjimky jsou možné pouze v ojedinělých případech, např. pokud „jiný veřejný zájem výrazně převyší zájem na ochraně přírody a krajiny“.

VI. Princip udržitelnosti – Kvalitní životní prostředí je součástí sociálního standardu. Při respektování principu nejvyšší hodnoty dochází k poměrování veřejných zájmů (územní plánování, stavební zákon, správní řád).

VII. Princip informovanosti a účasti veřejnosti – Východiskem je fakt, že životní prostředí je považováno za veřejný statek: Listina základních práv a svobod říká: „Každý má právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů“. Na mezinárodní úrovni je tento princip promítnut do ustanovení tzv. Aarhuské úmluvy“, která zakládá právo na informace, právo na účast v řízeních a právo na přístup ke spravedlnosti ve věcech životního prostředí. V ČR je tento princip v legislativní praxi naplněn prostřednictvím ustanovení Zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí a Zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

VIII. Princip únosného zatížení území – Není nutné a nelze zakázat jakékoliv zatěžování životního prostředí. Je to spíše otázka míry a intenzity působení škodlivého faktoru. Únosnost prostředí souvisí např. se samočisticí schopností jednotlivých složek životního prostředí, která spočívá ve spolupůsobení mikroorganismů, kyslíku a slunečního záření.

IX. Princip odpovědnosti státu – Ústava České republiky říká: „Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství“ a Listina základních práv a svobod uvádí: „Každý má právo na příznivé životní prostředí“. Těchto ústavních práv je však možno se domáhat pouze v mezích zákonů, které tato ustanovení provádějí.

X. Princip odpovědnosti původce (znečišťovatel platí) – Tento princip vychází z předpokladu, že každý by měl za své jednání nést plnou odpovědnost. V souvislosti s ochranou životního prostředí to znamená, že „každý, kdo způsobí škodu na životním prostředí, by měl nést náklady s tím spojené“ Jedním z cílů uplatnění uvedeného principu je i zahrnutí negativních externalit do nákladů znečišťovatele. Promítnutí těchto nákladů do koncové ceny výrobků či služeb napравuje nesprávné cenové signály vysílané směrem ke

spotřebiteli. V této souvislosti hovoříme o tzv. internalizaci externalit. Následné snížení poptávaného množství či motivace znečišťovatele k realizaci preventivních opatření a k novým nákladově efektivním řešením, napomáhá k úplné eliminaci nebo zmírnění produkováného znečištění. Konkrétně se jedná o náklady na odstranění způsobených škod, náklady nápravných opatření (i následky povolené činnosti), náklady na preventivní opatření, případné sankce i poměrnou část nákladů na výkon veřejné správy včetně kontroly.

Principů se v literatuře uvádí mnoho. Šimíčková (2019, s. 10) předkládá ještě princip snižování rizika už u zdroje, kdy to uvádí jako nejúčinnější a nejlevnější způsob minimalizace negativních vlivů. Dále princip subsidiarity, princip nejlepší dostupné techniky (BAT – Best Available Technique Principle), který koriguje hodnoty standardů a limitů vyplývajících z kritických zátěží vzhledem k dostupným technickým možnostem. Bude rozhodujícím kritériem pro povolování výrobních činností, přičemž BAT bude definována environmentálními parametry, nikoliv přímým určením vlastní technologie a pak také princip nákladově efektivních řešení. Thótová (2016) ve svém materiálu zmiňuje ještě princip substituce (náhrady nebezpečných a škodlivých látek), princip ekonomické stimulace kdy chování subjektů ovlivňují ekonomické nástroje, mezi něž patří poplatky, daně, cla, povinná pojištění, finanční rezervy a zálohový systém. Dalšími uváděnými principy jsou princip „na konci potrubí“ a princip kritických zátěží.

1.1.3 Nástroje ekologické politiky

Podle Středové (2014, s. 17) se v počátcích ovlivňování stavu životního prostředí uplatňovaly prakticky výhradně nástroje normativní, založené na donucovací pravomoci orgánů státní správy. Další nástroje se začaly postupně uplatňovat s ohledem na zjištění, že normativní nástroje nepokrývají všechny možnosti prosazování principů ochrany životního prostředí.

Nástroje politiky životního prostředí můžeme klasifikovat různými způsoby. Rynda (2015, s. 114-115) tyto nástroje dělí na mandatorní (tj. zákonem uložené povinnosti; zákazy, příkazy, pobídky, daně atd.) a dobrovolné.

Soukopová a kol. (2011, s. 135-136) za vyčerpávající klasifikaci považují kategorizaci OECD, podle které je možné rozlišovat následující nástroje politiky ŽP:

- **normativní nástroje** (licence, povolení, imisní a emisní limity znečištění, výrobní a výrobní standardy);
- **ekonomické nástroje** (poplatky, daně, obchodovatelná emisní povolení, obchodovatelné limity, environmentální podpory, zálohové systémy, platby za čerpání přírodních zdrojů);
- **platební povinnosti a kompenzace škod** (kompenzační fondy, povinné pojištění, rozšířená odpovědnost producenta);
- **vzdělávání a informace** (vzdělávací kampaně pro širokou veřejnost, šíření technických informací, zveřejňování sankčních postihů, ecolabeling aj.);
- **dobrovolné přístupy** (jednostranné závazky, veřejné dobrovolné systémy, sjednané smlouvy) a
- **řízení a plánování** (environmentální systém řízení, vymezování chráněných oblastí, využití krajiny).

1.2 Vývoj ekologické politiky ve světě a v Evropské unii

Mezřický (2005, s. 157) zmiňuje, že první mezinárodní smluvní pokusy v oblasti nakládání s chemickými látkami proběhly v oblasti vojenství. V roce 1868 byla přijata St. Petersburská deklarace, navrhuje omezení použití nebezpečných chemických látek během válečných operací, v roce 1899 Haagská deklarace o jedovatých plynech a poté další.

I když v 19. století a na počátku 20. století byly uzavírány první mezinárodní smlouvy o některých komponentech životního prostředí (např. o rybách a rybolovu či o ptactvu), jejich cílem byly jen regulace využívání těchto složek a prosazování ekonomických zájmů, ne ochrana ekosystémů (např. Úmluva o nadměrném rybolovu v Severním moři z roku 1882). Úmluva o ochraně ptáků užitečných pro zemědělství z roku 1902 byla první mnohostrannou mezinárodní smlouvou, která se věnovala ochraně určitých druhů zvířeny.

Stloukal (2015) zase vysvětluje, že celosvětový mezník v uvědomění dopadu lidské činnosti na stav životního prostředí nastal v 50. letech 20. století. Negativní dopad na životní prostředí měla i předchozí průmyslová revoluce ať už kvůli těžbě surovin, nárůstu průmyslových výrobců tak i znečišťování ovzduší a vody. Svůj podíl na tom měla i poválečná situace ve světě. Zhoršování stavu životního prostředí mělo samozřejmě negativní dopad na lidské zdraví. Objevila se celá škála problémů. Nadužívání pesticidů a insekticidů při rozvoji zemědělství. Výskyt Minamatské nemoci (svalové potíže, poškození smyslů, ochr-

nutí) – vysoce toxická sloučenina s názvem methylrtuť se nacházela v odpadních vodách z chemické továrny Chisso Corporation v Japonsku. Dále pak chemické znečištění, nukleární spad, kyselá dešť ve Švédsku, DDT a PCBs v přírodě.

Mezřický (2005, s. 158), podobně jako Stloukal (2015), pokračuje, že teprve v padesátých letech 20. století se projeví snahy o zamezení znečištění mořského životního prostředí podpisem Londýnské úmluvy o ochraně moře před znečištěním ropou v roce 1954. Vývoj nových technologií, především využívání jaderné energie, vedl k podpisu dalších mezinárodních smluv. Smlouva o Antarktidě z roku 1959 zakázala jakékoli jaderné aktivity na tomto kontinentu a nastínila přijetí dalších závazků pro ochranu živočichů a rostlin. Moskevská smlouva z roku 1963 znamenala zákaz zkoušek jaderných zbraní v atmosféře, v kosmu a pod vodou

Damohorský (2007, s. 10-11) vysvětluje, že smlouva o založení Evropského hospodářského společenství z roku 1957 původně neobsahovala žádné ustanovení, které by se týkalo otázek životního prostředí, a neexistoval tak právní základ pro činnost Společenství v této oblasti. Vývoj postoje Společenství k otázkám ochrany životního prostředí je prakticky totožný s celosvětovým vývojem v této oblasti. O uvědomělé a koncepční ochraně životního prostředí na komunitární úrovni tak lze hovořit až od počátku 70. let 20. století. Právo, které je dnes hlavním nástrojem ekologické politiky Společenství, ovšem dostává prostor až mnohem později. Z tohoto důvodu je potřeba zmínit ve stručnosti vývoj ekologické politiky Společenství a její vzájemný vztah ke komunitárnímu environmentálnímu právu.

Vůbec první velká mezinárodní konference k otázce vztahu životního prostředí a člověka se konala ve Stockholmu ve dnech 5. – 16. června 1972 (Mezřický, 2005, s. 159).

Damohorský (2007, s. 11-12) uvádí, že na základě této konference byl přijat v roce 1973 na úrovni Společenství První akční program ochrany životního prostředí, který stanovil právní zásady a priority, kterými se měla řídit ekologická politika Společenství v následujících pěti letech.

Druhý akční program (1977) obsahoval požadavek přehodnocení průmyslové politiky s ohledem na potřeby životního prostředí a spolu s prvním programem stanovil 11 zásad ekologické politiky, kterými se řídily i akční programy pozdější.

Třetí akční program (1982) zdůraznil princip prevence a obsahoval také poprvé požadavek integrace politiky životního prostředí do ostatních politik Společenství, zejména zemědělské, dopravní či regionální. Podstatnou změnou z hlediska práva bylo přijetí Jednotného

evropského aktu (JEA; Single European Act; 1987), který začlenil do Smlouvy novou kapitolu „Životní prostředí“ (původní čl. 130r — 130t, dnes čl. 174-176 SES), a ochrana životního prostředí se tak stala součástí primárního práva. Úprava v rámci JEA stanovila cíl zlepšovat kvalitu životního prostředí, přispívat k ochraně lidského zdraví a zajišťovat šetrné a racionální hospodaření s přírodními zdroji. Rovněž formulovala základní principy ekologické politiky jako:

- zásadu prevence,
- zásadu náhrady škody u zdroje poškození,
- zásadu znečišťovatel platí,
- zásadu integrace politiky životního prostředí do ostatních politik.

Také se zde poprvé objevila zásada subsidiarity a princip vysoké úrovně ochrany.

Přijetím JEA ovšem neskončila praxe přijímání akčních programů životního prostředí, které byly až do roku 1987 hlavním základem a určujícím faktorem legislativních aktivit Společenství v oblasti ochrany ŽP.

Čtvrtý akční program (1987) se zabýval zejména otázkami účinné implementace existujících komunitárních norem životního prostředí a zkvalitněním přístupu k informacím. V roce 1992 byla přijata Maastrichtská smlouva, jejímž prostřednictvím byla změněna (i když nepříliš podstatně) také ustanovení Smlouvy týkající se životního prostředí. Ke třem výše uvedeným cílům, které stanovil JEA přibyl čtvrtý cíl, kterým je podpora opatření na mezinárodní úrovni čelících regionálním a celosvětovým problémům životního prostředí. Dále byl mezi zásady ochrany životního prostředí zařazen princip předběžné opatrnosti a čl. 2 SES zakotvil pojem „trvale udržitelný a neinflační růst“, který se později v důsledku přijetí Amsterdamské smlouvy stal principem „trvale udržitelného rozvoje“. Podstatnější změnou bylo rozšíření počtu otázek, o kterých se rozhoduje podle zásady kvalifikované většiny na rozdíl od problematického jednomyslného přijímání právních předpisů.

König a kolektiv (2009) o pátém akčním programu (1993) říká, že byl v podstatě reflexí konference v Riu de Janeiru. Cílem programu nazvaného Směrem k udržitelnému rozvoji byla adaptace ekosystémů na změny klimatu, zajištění stálé produkce potravin a trvalý ekologický rozvoj. Komise tento program označila jako zlomový, protože představoval nový přístup k environmentální politice. Hlavním záměrem programu už nebylo pouhé

omezení emisí, ale mnohem komplexněji pojatý udržitelný rozvoj. Dalším cílem programu byla snaha o uchování kvality života a přírodních zdrojů.

Další změny úpravy otázek životního prostředí v rámci primárního práva přinesla Amsterdamská smlouva (1997). Touto smlouvou bylo do kapitoly Životní prostředí zavedeno spolurozhodování Rady a Evropského parlamentu o velké části otázek týkajících se životního prostředí, zatímco jednomyslné rozhodování v Radě pro některé z oblastí ochrany životního prostředí zůstalo nedotčeno. Další důležitou změnou bylo zavedení principu trvale udržitelného rozvoje (čl. 2 SES) a principu integrace (čl. 6 SES) přímo do ustanovení primárního práva. V čl. 2 SES byl nově rovněž formulován požadavek vysoké úrovně ochrany. Prostřednictvím Amsterdamské smlouvy byl dále vyjasněn obsah a rozsah požadavku ochrany životního prostředí v rámci harmonizace právních předpisů a opatření přijatých ke vnitřnímu trhu (čl. 95 odst. 4 SES). Členské státy tak získaly možnost ponechat si vlastní vnitrostátní předpisy z důvodu důležitých požadavků vztahujících se k ochraně životního prostředí.

V červnu 2002 byl na návrh Komise přijat společným rozhodnutím EP a Rady Šestý akční program s názvem „*Životní prostředí 2010: Naše budoucnost je v našich rukou*“ pro období let 2001- 2010. Poprvé bylo o obecném akčním programu pro životní prostředí rozhodováno na základě čl. 175 odst. 3 SES (společné rozhodnutí EP a Rady), to znamená, neobsahuje právě závazná ustanovení.

Hlavními prioritami tohoto akčního programu byly čtyři oblasti:

- Změna klimatického systému,
- Biodiverzita,
- Životní prostředí a lidské zdraví,
- Přírodní zdroje a odpadové hospodářství (Damohorský, 2007, s. 12-14).

Aktuální program, již sedmý svého druhu, byl přijat Evropským parlamentem a Radou Evropské unie v listopadu 2013 a zahrnuje období až do roku 2020. Prostřednictvím akčního programu pro životní prostředí (EAP) EU schválila zintenzivnění svého úsilí při ochraně našeho přírodního bohatství, stimulaci růstu a inovací v rámci nízkouhlíkového hospodářství účinně využívajícího zdroje a zajišťování zdraví a dobrých životních podmínek občanů – s ohledem na přírodní meze Země. Jedná se o společnou strategii, která by měla

vést budoucí opatření orgánů EU a členských států, které sdílejí odpovědnost za její provádění a dosahování jejich prioritních cílů.

Program určuje devět prioritních cílů a to, co EU musí dělat, aby jich do roku 2020 dosáhla. Jde o tyto cíle:

1. chránit, zachovávat a rozvíjet přírodní bohatství Unie;
2. přeměnit Unii v zelené a konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje;
3. chránit občany Unie před environmentálními tlaky a riziky ovlivňujícími jejich zdraví a dobré životní podmínky;
4. maximalizovat přínos právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí zlepšením jejich provádění;
5. prohloubit znalosti o životním prostředí a zlepšit faktickou základnu pro politiku v oblasti životního prostředí;
6. zajistit investice pro politiku v oblasti životního prostředí a klimatu a zohlednit náklady činností společnosti na ochranu životního prostředí;
7. zlepšit začlenění problematiky životního prostředí do ostatních oblastí politiky a zajistit soudržnost při vytváření nových politik;
8. posílit udržitelnost měst Unie;
9. zvýšit efektivnost Unie při řešení mezinárodních problémů v oblasti životního prostředí a klimatu (Mičíková, 2017).

1.3 Ekologická politika České republiky

Damohorský (2007, s. 26) uvádí, že skutečný počátek legislativy zaměřené na ochranu životního prostředí nastal v České republice až po roce 1989. Během poměrně krátké doby došlo nejen k vydání zákonů, které na tomto úseku dosud zcela chyběly (například zákon o ochraně ovzduší, zákon o odpadech, zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ale i k obměně v podstatě všech dřívějších. Již zastaralých předpisů (zákon o lesích, zákon o ochraně zemědělského půdního fondu, zákon o ochraně přírody a krajiny). Vydáním zákona o životním prostředí č. 17/1992 Sb. byl v tomto období učiněn také první, i když ne právně zdařilý pokus o ucelenější, ale jen velmi rámcovou právní úpravu celkové ochrany pro-

středí. Prvních několik let po roce 1989 bylo, těž výrazně ovlivněn postupným přístupováním ČSFR, resp. následně ČR k mezinárodním úmluvám na poli ochrany životního prostředí a transpozicí požadavků z těchto dokumentů plynoucích do českého právního řádu.

Damohorský (2007, s. 26) také říká, že po roce 1989 ovlivnilo vývoj českého práva životního prostředí získávání poznatků ze států s pokročilejší právní úpravou ochrany, uskutečňovanou navíc v sociálně-ekonomických poměrech, k nimž naše společnost teprve začala směřovat.

Moldan (2003, s. 95) uvádí, že zákony platné v ČR koncem devadesátých let byly povětšinou přijaty v období 1990- 1992. Od té doby došlo k relativně nevýznamným změnám a posunům, které neznamenalý zásadní změnu charakteru přijímaných zákonných norem. První vlna zákonů byla sice převážně koncipována podle evropských vzorů, avšak spíše než poměrně roztržštěná a nesystematická legislativa na úrovni evropského společenství sloužila jako spolehlivější model legislativa jednotlivých vyspělých evropských států, například Holandska nebo Německa. Byly ovšem použity vzory spíše z osmdesátých let, zatímco komunitární legislativa se v průběhu devadesátých let zcela zásadně rozvinula svým vlastním způsobem. České (a původně i československé) zákony sice v zásadě odpovídali duchu norem evropských, ale v celé řadě detailů se výrazně lišily.

Damohorský (2007, s. 26) také uvádí, že v posledních letech byla právní úprava na úseku ochrany životního prostředí výrazně ovlivněna procesem harmonizace českého práva s právem Evropských společenství a následně i vstupem ČR do EU. Došlo v něm k četným a mnohdy i podstatným legislativním změnám, které se promítly do vydání některých nových předpisů (zákon o ovzduší, zákon o vodách, zákon o odpadech, zákon o obalech, zákon o GMO a další). Od 70. let 20. století se ochraně životního prostředí začala věnovat i česká právní věda, což dokládají tituly publikací z této doby. Na počátku 80. let našla tematika životního prostředí své místo ve výuce práva. Za významný počín lze považovat zařazení práva životního prostředí do základu studia na právnických fakultách, k němuž došlo v roce 1987. Napomohlo to ke stabilizaci oboru a k vytvoření předpokladů nezbytných pro systematickou vědeckou a pedagogickou činnost.

Tuháček a Jelínková (2015, s. 223) vysvětlují, že na území České republiky byla oblast odpadového hospodářství upravena do roku 1991 jen velmi sporadicky a zcela nedostatečně. Dlouhou dobu byla opomíjena otázka nebezpečných odpadů, které představují vážnou hrozbu pro životní prostředí, a problematika zabezpečení skládek odpadů. Prvním zákonem

o odpadech byl až zákon ČNR č. 238/1991 Sb., který byl stručnou právní normou. Poněkud ucelenějším zákonem, který již zahrnoval nejen hmotně právní problematiku, byl zákon č. 125/1997 Sb. Zákon o odpadech (Mičíková, 2017).

Damohorský (2007, s. 26) komentuje, že Vláda České republiky přijala 28. června 1999 usnesení, kterým vzala na vědomí detailní Aproximační strategii pro oblast životního prostředí vypracovanou Ministerstvem životního prostředí. V listopadu pak vzala na vědomí Investiční strategii.

K tomuto tématu se vyjadřuje i Středová (2004, s. 30) tím, že před vstupem ČR do Evropské unie vyvstala povinnost harmonizace českého právního řádu s právem evropského společenství, což přineslo mnoho podstatných změn celé řady právních předpisů. ČR je smluvní stranou několika desítek důležitých mnohostranných environmentálních smluv. Smlouvy jsou sjednávány velmi často v rámci mezinárodních organizací s environmentálním segmentem, jsou konkrétním projevem odpovědnosti států za stav ŽP na globální, regionální a subregionální úrovni. Státy se ratifikací smluv závazně přihlašují k naplnění jejich cílů.

2 LEGISLATIVA V OBLASTI NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

2.1 Mezinárodní a unijní legislativa

Nejvýznamnější globální mezinárodně právní dokument je **Basilejská úmluva** o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování i využívání. Cíli Basilejské úmluvy jsou:

- snížit pohyby nebezpečných a ostatních odpadů, které jsou předmětem Úmluvy, přes hranice států na minimum v souladu s postupy pro správné nakládání s těmito odpady z hlediska životního prostředí;
- zneškodňovat nebezpečné odpady a ostatní odpady co nejdříve jejich zdroji;
- minimalizovat vznik nebezpečných odpadů co do množství a nebezpečnosti;
- zajistit přísnou kontrolu pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a prevenci nelegální přepravy;
- zakázat přepravu nebezpečných odpadů do zemí, které nedisponují legislativní, administrativní a technickou kapacitou k jejich řízení a zneškodňování v souladu s environmentálně šetrnými metodami;
- pomáhat rozvojovým zemím a zemím s transformující se ekonomikou při transpozici systémů environmentálně bezpečného řízení nakládání s odpady, které v těchto zemích jsou vytvářeny (Ministerstvo životního prostředí, ©2008-2019).

Za stěžejní unijní předpis týkající se oblasti odpadů je nutno považovat **Směrnici Evropského Parlamentu a Rady č. 2008/98/ES o odpadech**.

Úkolem této směrnice je stanovit právní rámec pro nakládání s odpady v EU. Jejím účelem je chránit životní prostředí a lidské zdraví kladením důrazu na význam řádného nakládání s odpadem, techniky využití a recyklace s cílem snížit tlaky na zdroje a zlepšit jejich využívání.

Tento právní předpis má několik klíčových bodů, jsou to:

- Stanovuje hierarchii odpadů: předcházení vzniku, opětovné použití, recyklace, využití pro jiné účely, jako je energie, a odstranění.
- Směrnice potvrzuje „zásadu znečišťovatel platí“, podle níž musí náklady spojené s nakládáním s odpady uhradit prvotní původce odpadu.

- Zavádí pojem „rozšířená odpovědnost výrobce“. To může zahrnovat povinnost výrobce přijímat a odstraňovat výrobky vrácené po jejich použití.
- Rozlišuje mezi odpadem a vedlejšími produkty. Vedlejší produkt je výsledek výrobního procesu, jehož prvotním cílem není výroba tohoto předmětu. Na rozdíl od odpadu musí mít následně nějaké využití.
- Nakládání s odpady musí probíhat bez jakéhokoli ohrožení vody, ovzduší, půdy nebo živočichů a bez obtěžování hlukem nebo zápachem a bez nepříznivého vlivu na krajinu nebo místa zvláštního zájmu.
- Výrobci nebo držitelé odpadu musí s odpadem nakládat sami nebo prostřednictvím úředně schváleného provozovatele. Ti musí mít povolení a jsou pravidelně kontrolováni.
- Příslušné vnitrostátní orgány musí vytvořit plány pro nakládání s odpady a programy pro předcházení vzniku odpadů.
- Na nebezpečný odpad, odpadní oleje a biologický odpad platí zvláštní podmínky.
- Směrnice zavádí cíle využití a recyklace, které mají být splněny do roku 2020 v souvislosti s odpadem z domácností (50 %) a stavebním a demoličním odpadem (70 %).
- Nezahrnuje některé druhy odpadů, například radioaktivní prvky, vyřazené výbušniny, exkrementy, odpadní vody a mrtvá těla zvířat (EUR-Lex, 2016).

Tato směrnice nahradila Směrnicí Evropského parlamentu a rady 2006/12/ES o odpadech, dále pak Směrnicí Rady o nebezpečných odpadech (91/689/EHS) a Směrnicí Rady o nakládání s odpadními oleji (75/439/EHS). Spolu s touto směrnicí patří do rámcové legislativy v oblasti odpadů taky Nařízení Evropského Parlamentu a Rady č. 1013/2006 o přepravě odpadů.

Právní předpisy Evropské unie týkající se nakládání s odpady jsou Směrnice EP a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích, dále pak Směrnice EP a Rady 2000/59/ES o přístavních zařízeních pro příjem lodního odpadu a zbytků lodního nákladu a Směrnice Rady 1999/31/ES o skládkách odpadů.

Dále existují právní předpisy zaměřené na zvláštní druhy odpadů jako například Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností, Směrnice EP a Rady 94/62/EE o obalech a obalových odpadech nebo také Směrnice Rady

86/278/EHS o ochraně životního prostředí a zejména půdy při používání kalů z čistíren odpadních vod v zemědělství (European Commission, 2016).

2.2 Národní legislativa

Environmentální legislativa v ČR vychází z ústavního zakotvení. **Ústavu České republiky** (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.) je nutno považovat za základ celého právního systému, z něhož vyplývají práva a povinnosti občanů a orgánů státní správy. Už v preambuli Ústavy nalezneme zakotvení odhodlání společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství. Princip garance státu má kořeny v článku 7 Ústavy: „Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství“ (Česko, 1993, s. 5-7).

Ustanovení o ochraně životního prostředí obsahuje i **Listina základních práv a svobod** (Usnesení č. 2/1993 Sb.):

- Článek 11, odstavec 3: „Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.“
- Článek 35, odstavec 1: „Každý má právo na příznivé životní prostředí.“
- Článek 35, odstavec 2: „Každý má právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů.“
- Článek 35, odstavec 3: „Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem“ (Česko, 1993, s. 19-22).

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech - tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie a upravuje pravidla pro předcházení vzniku odpadů a pro nakládání s nimi při dodržování ochrany životního prostředí, ochrany lidského zdraví a trvale udržitelného rozvoje a při omezování nepříznivých dopadů využívání přírodních zdrojů a zlepšování účinnosti tohoto využívání, práva a povinnosti osob v odpadovém hospodářství a působnost orgánů veřejné správy v odpadovém hospodářství (Česko, 2001).

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech - účelem tohoto zákona je chránit životní prostředí předcházením vzniku odpadů z obalů, a to zejména snižováním hmotnosti, objemu a škod-

livosti obalů a chemických látek (dále jen "látky") v těchto obalech obsažených v souladu s právem Evropské unie. Tento zákon stanoví práva a povinnosti podnikajících právnických a fyzických osob (dále jen "osoba") a působnost správních úřadů při nakládání s obaly a uvádění obalů a balených výrobků na trh nebo do oběhu, při zpětném odběru a při využití odpadu z obalů a stanoví poplatky a ochranná opatření, opatření k nápravě a přestupky. Tento zákon se vztahuje na nakládání se všemi obaly, které jsou v České republice uváděny na trh nebo do oběhu, s výjimkou kontejnerů užívaných v silniční, železniční nebo letecké dopravě nebo při námořní nebo vnitrozemské plavbě podle mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce mezinárodních smluv nebo ve Sbírce zákonů. Na nakládání s odpady z obalů se vztahují právní předpisy platné pro hospodaření s odpady, pokud tento zákon nestanoví jinak. Tímto zákonem nejsou dotčeny další požadavky na obaly stanovené zvláštními právními předpisy (Česko, 2001).

Důležitým nařízením v oblasti nakládání s odpady je **Nařízení vlády č. 352/2014 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015–2024**, který je určujícím dokumentem pro tvorbu plánů OH jednotlivých krajů.

Asi nejdůležitější vyhláška z této problematiky je **Vyhláška č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů**. Podle této vyhlášky se pro účely evidence odpadů, odpady dělí na kategorii nebezpečné a kategorii ostatní odpady. Z odpadu, který je podobný komunálnímu odpadu se vytrídí jeho nebezpečné a využitelné složky a zbylá směs nevyužitelných druhů odpadů spadající do kategorie ostatní odpad se zařadí pro účely využití nebo odstranění pod katalogové číslo samostatného druhu odpadu nebo směsného komunálního odpadu (Česko, 2016, s. 1802-1803).

Dále pak existuje celá řada vyhlášek ministerstva životního prostředí, například:

- o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů,
- o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu,
- o podrobnostech nakládání s odpady
- o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, atd. (Uherský Brod, 2014).

2.3 Komunální odpad

Pro účely zákona se komunálním odpadem rozumí „veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob a který je uveden jako komunální odpad v Katalogu odpadů, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání.

Odpadem podobným komunálnímu odpadu je veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání a který je uveden jako komunální odpad v Katalogu odpadů (Ministerstvo životního prostředí, ©2008-2019).

Chandrappa (2012, s. 2) uvádí, že množství a vlastnosti vyprodukovaných odpadů v jakémkoliv regionu představují životní styl, funkci a životní standardy obyvatel daného regionu. Vzhledem k odlišným stupňům vývoje v různých zemích je obtížné zobecnit nebo standardizovat nakládání s odpady, stejně jako v podnikatelském prostředí.

Dle Pitchela (2014, s. 68-75) obsahuje komunální odpad většinou následující složky. Papír a papírové produkty, sklo, hliník, železné a neželezné kovy – nejčastěji železo a ocel, měď a zinek. Dále pak plast, gumu a kůže, textil, zbytky jídel, zahradní odpad a nebezpečný odpad z domácností.

Od toho momentu, kdy lidstvo začalo nějakým způsobem shromažďovat odpad, se složení odpadu velmi změnilo. Může za to obyčejný vývoj. Vývoj člověka samotného, vývoj životního stylu a vývoj světa kolem nás. Podle níže uvedené tabulky si lze představit, jaký je celosvětový vývoj odpadů.

Tab. 1 Historický vývoj složek odpadů (Chandrappa, 2012, s. 9, vlastní úprava)

Prehistorie	Zvířecí kůže, zbytky ovoce a zeleniny, semínka, kosti
Do 5000 př. n. l.	Bavlněné plátno, dřevo, popel, rozbitá keramika
5000 př. n. l. – 1200 n. l.	Kovová struska, kousky kovů, papír, plast, chemický a infekční odpad
Do současnosti	Radioaktivní směsi, nebezpečný odpad, elektroodpad

2.3.1 Poplatek za provoz systému nakládání s komunálními odpady

Pelc (2013, str. 102-103) vysvětluje, že místní poplatek za provoz systému nakládání s odpady má především význam rozpočtový, protože jde o získání prostředků na část ná-

kladům na provoz uvedeného systému. Obce mohly tento poplatek zavést a vybírat od 1. 1. 2002 (na základě novelizace zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech). Rozlišuje se mezi poplatkem za komunální odpad podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a místním poplatkem podle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Jde o dva různé poplatky a obec určí, který z nich si zvolí.

Pro účely zabezpečování příjmů potřebných k provozu nakládání s komunálním odpadem má obec následující možnosti:

- podle §17 odstavce 5 zákona o odpadech může obec vybírat úhradu za shromažďování, sběr, přepravu, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů od fyzických osob na základě smlouvy, která musí být uzavřena písemně a musí obsahovat výši úhrady. Pokud obec vybírá tuto úhradu, nemůže využívat další možnosti jako poplatek a místní poplatek.
- podle §17a může obec OZV stanovit a vybírat poplatek za komunální odpad vznikající na jejím území. Tento poplatek nelze současně stanovit s místním poplatkem za provoz systému nakládání s odpady. Maximální výše poplatku stanoví buď podle předpokládaných oprávněných nákladů obce vyplývajících z režimu nakládání s komunálním odpadem, nebo podle počtu uživatelů bytů s ohledem na úroveň třídění tohoto odpadu (Česko, 2001).
- poslední možností je zavedení místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů podle zákona o místních poplatcích.

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích v §10b stanovuje kdo je poplatníkem tohoto poplatku, udává také fyzické osoby, kterou jsou od poplatku osvobozené. V témže § odstavci 5 stanovuje, že maximální výše sazby za provoz systému odpadového hospodářství nesmí být vyšší než 1000Kč na osobu na rok (Česko, 1990).

3 VEŘEJNÁ SPRÁVA V OBLASTI ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Damohorský (2007, s. 60) uvádí, že hlavní roli v oblasti ochrany životního prostředí mají orgány moci výkonné, neboť zejména jejich prostřednictvím dochází k rozhodování o jednotlivých věcech a k aplikaci příslušných právních předpisů. Orgány veřejné správy je možné dělit podle celé řady různých kritérií. Podle územní působnosti se orgány dělí na ústřední (centrální), oblastní (regionální) a místní (lokální). Druhým častým dělením je pak rozlišení podle věcné způsobilosti na orgány obecné a zvláštní.

Tuháček a Jelínková (2015, s. 234) uvádí, že koncepčním nástrojem zákona o odpadech jsou plány odpadového hospodářství, které jsou zpracovávány na úrovni celorepublikové, krajské a obecní

Dle POH ČR pro období 2015 – 2024 je veřejná správa v odpadovém hospodářství obecně dána platným zákonem o odpadech. Institucionální zabezpečení odpadového hospodářství koresponduje s modelem a nastavením veřejné správy na území České republiky. Z hlediska vertikálního je stejně jako celá veřejná správa dělena na státní správu a samosprávu, včetně vymezení pravomocí a působností. Z hlediska horizontálního je dělena na jednotlivé instituce veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství, korespondující s územní působností a hierarchií s ní spojenou. Konkrétní institucionální rámec odpadového hospodářství je dán pravomocemi a kompetencemi jeho jednotlivých institucí, které ve velké míře vymezuje samotný zákon o odpadech (Ministerstvo životního prostředí, 2014).

3.1 Orgány veřejné správy působící v oblasti odpadového hospodářství

Plán odpadového hospodářství ČR 2015-2024 uvádí také orgány působící v odpadovém hospodářství.

Ministerstvo životního prostředí ČR (MŽP) – je ústředním orgánem státní správy v oblasti odpadového hospodářství. Vykonává vrchní státní dozor v oblasti odpadového hospodářství, připravuje a navrhuje legislativní normy v oblasti odpadového hospodářství, je pořizovatelem Plánu odpadového hospodářství ČR a ostatních strategických a koncepčních dokumentů odpadového hospodářství s celorepublikovou působností. Zajišťuje metodickou činnost pro ostatní orgány veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství (v úrovni krajů a obcí). Je odvolacím orgánem proti správním rozhodnutím České inspekce životního prostředí a krajských úřadů. Je příslušným orgánem pro přeshraniční přepravu odpadů.

Zpracovává a vede souhrnnou evidenci o druzích odpadů, jejich množství a způsobech nakládání s nimi, zařízeních nakládání s odpady, rozhodnutím zapisuje provozovatele kolektivních systémů a vydává rozhodnutí o autorizaci společností zajišťujících kolektivní plnění povinností v oblasti obalů. Dohlíží nad činností kolektivních systémů dle zákona o odpadech a autorizovaných společnostech dle zákona o obalech. Poskytuje informace o odpadovém hospodářství v ČR. Poskytuje informace o stavu odpadového hospodářství v ČR příslušným složkám Evropské komise a orgánům mezinárodních úmluv a protokolů. Poskytuje data o odpadovém hospodářství orgánům Evropské komise a jiným mezinárodním institucím. MŽP ČR má svoji územní působnost rovněž v krajích prostřednictvím svých odborů výkonu státní správy, které slouží především jako odvolací orgány proti rozhodnutí krajských úřadů v prvoinstančních správních řízeních. Ministerstvo vnitra (MV) poskytuje orgánům veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství referenční údaje ze základního registru obyvatel, údaje z agendového informačního systému evidence obyvatel, údaje z agendového informačního systému cizinců.

Ministerstvo zemědělství (MZe) – koordinuje provádění kontrol dodržování povinností při používání upravených kalů na zemědělské půdě.

Ministerstvo zdravotnictví (MZ) – vykonává vrchní státní dozor a řídí výkon státní správy v oblasti ochrany veřejného zdraví při nakládání s odpady, pověřuje právnické osoby nebo fyzické osoby k hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, prodlužuje platnost tohoto pověření a odnímá toto pověření.

Ministerstvo financí (MF) – vykonává součinnost při tvorbě právních předpisů v oblasti odpadového hospodářství a oblasti daní a poplatků.

Kraje – dalším orgánem v rámci státní správy v odpadovém hospodářství jsou krajské úřady (jejich územní působnost je dána hranicemi krajů, jako vyšších územních samosprávných celků). Kraje však mají v oblasti odpadového hospodářství i samostatnou působnost, především jako 10 pořizovatelé plánu odpadového hospodářství kraje. Plány krajů musí závazně vycházet a respektovat Plán odpadového hospodářství České republiky. Z hlediska výkonu státní správy krajské úřady především v rámci správních řízení vydávají souhlasy k provozování zařízení k nakládání s odpady a kontrolují, jak jsou právnickými osobami, fyzickými osobami oprávněnými k podnikání a obcemi dodržována ustanovení právních předpisů a rozhodnutí ministerstva a jiných správních úřadů v oblasti odpadového hospodářství. Krajské úřady rozhodují o odvolání proti rozhodnutí obecního úřadu a obec-

ního úřadu obce s rozšířenou působností. Z hlediska restriktivních opatření mohou například krajské úřady zakázat provoz zařízení k nakládání s odpady. Krajský úřad má pravomoc zrušit nebo změnit rozhodnutí o udělení souhlasu, který spadá do jeho kompetence podle zákona o odpadech v případě, že dojde ke změně podmínek rozhodných pro vydání rozhodnutí o udělení souhlasu, provozovatel zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů není schopen zajistit podmínky ochrany životního prostředí stanovené v právních předpisech nebo provozovatel skládky nemá vytvořenou finanční rezervu podle zákona o odpadech a v určené lhůtě nedojde ke zjednání nápravy, nebo právnická osoba nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, které byl udělen souhlas, opakovaně porušuje povinnosti stanovené zákonem o odpadech nebo opakovaně neplní podmínky, na které je souhlas vázán.

Obce – veřejná správa na úrovni obcí v odpadovém hospodářství je dána povinnostmi obcí dle platného zákona o odpadech. Obce jsou na základě tohoto zákona původci odpadů. Nakládání s odpady v roli původců odpadů je samosprávná působnost měst a obcí. V této souvislosti každá obec či město na svém území vytváří systém nakládání s odpady postavený na shromažďování, sběru, přepravě (svozu), třídění, využívání a odstraňování odpadů. Dle § 44 odst. 8 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech ve znění pozdějších předpisů, mohou obce k zabezpečení svých povinností při nakládání s komunálními odpady vytvořit dobrovolný svazek obcí. Dle § 44 a § 50 odst. 1, písm. b) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů, mohou obce vytvářet svazky obcí, jakož i vstupovat do svazků obcí již vytvořených, a to i za účelem zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně, shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění. Oblast odpadového hospodářství je co do samosprávných kompetencí měst a obcí jednoznačně nejdůležitější a největší oblastí životního prostředí z pohledu všech velikostních skupin samospráv měst a obcí. Oblastí odpadového hospodářství, především systémem nakládání s odpady na území obce (stanovený vyhláškou v samostatné působnosti obce jako podzákonným právním aktem), se zabývají orgány obcí a měst. Výkon státní správy v oblasti odpadového hospodářství v úrovni obcí zajišťují především obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Mezi nejdůležitější pravomoci v rámci jejich územní působnosti patří udělování souhlasů pro nakládání s nebezpečnými odpady, souhlasy k upuštění od třídění nebo odděleného shromažďování odpadů, vedení a zpracovávání evidence odpadů a způsobů nakládání s nimi, kontrola dodržování ustanovení právních předpisů a rozhodnutí ústředních a ostatních správních úřadů v oblasti odpadového hospo-

dářství, ukládání povinnosti odstranit odpad provozovatelům zařízení pro odstraňování odpadů v mimořádných případech, ukládání pokut za porušení povinností vymezených zákonem o odpadech nebo uložených rozhodnutím na základě zákona. Vyjadřují se dále ke zřízení zařízení pro odstraňování odpadů v územním a stavebním řízení či například ke zřízení malých zařízení pro biologické zpracování odpadů. Obecní úřady ostatních obcí (obcí s pověřeným obecním úřadem a obecním úřadem) kontrolují, zda právnické osoby a fyzické osoby oprávněné k podnikání využívají systému zavedeného obcí pro nakládání s komunálními odpady pouze na základě písemné smlouvy s obcí, zda se fyzická osoba, která není podnikatelem, zbavuje odpadu pouze v souladu se zákonem. Dále ukládají dle zákona o odpadech právnickým osobám a fyzickým osobám oprávněným k podnikání pokuty za využívání systému nakládání s odpady obce bez písemné smlouvy s obcí, současně mohou stanovit opatření a lhůty pro zjednání nápravy samostatným rozhodnutím. Dále ukládají fyzickým osobám pokuty za přešůpek a současně může stanovit opatření a lhůty pro zjednání nápravy samostatným rozhodnutím. Obecní úřady obcí dále kontrolují, zda právnické osoby a fyzické osoby oprávněné k podnikání mají zajišřeno využití nebo odstranění odpadu v souladu se zákonem o odpadech (Ministerstvo životního prostředí, 2014).

Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) – je orgánem veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství s celorepublikovou působností. Je zastoupená v území jednotlivými místně příslušnými oblastními inspektoráty. Dle zákona o odpadech je vrcholným odborným orgánem dozoru a kontroly v oblasti odpadového hospodářství včetně ukládání sankčních opatření a kontrol rozhodnutí vydaných ministerstvem či jinými správními orgány. ČIŽP provádí výkon kontroly a dozoru v oblasti odpadového hospodářství u různých typů zařízení k využívání, odstranění a ke sběru a výkupu odpadů, kontroluje plnění povinností zpětného odběru výrobků a nakládání s elektrozařizením a elektroodpady, dodržování právních předpisů v oblasti nakládání s obaly, chemickými látkami a biocidy. Její náplní je provádění kontrolní a dozorové činnosti nad původci odpadů. Jsou prováděny jednak plánované kontroly a dále neplánované kontroly na základě podnětů či oznámení, popř. zjištění nelegálního nakládání s odpady.

Česká inspekce životního prostředí v oblasti odpadového hospodářství vykonává tyto hlavní činnosti:

- provádí kontroly, revize, prověrky a šetření zaměřené na dodržování platných právních předpisů,

- ukládá pokuty za porušení stanovených povinností,
- stanovuje podmínky a lhůty pro zjednání nápravy protiprávního stavu,
- vydává stanoviska pro ostatní orgány státní správy,
- spolupracuje s krajskými úřady, celními orgány, Policií ČR, hygienickými stanicemi, finančními úřady a obcemi a poskytuje jim odbornou pomoc,
- dle ustanovení zákona č.356/2004 Sb., o chemických látkách a přípravcích, dozírá na jeho dodržování právníckými a fyzickými osobami, včetně ukládání pokut a nápravných opatření,
- dle ustanovení zákona č. 477/2001 Sb. o obalech kontroluje plnění povinnosti zpětného odběru a povinnost využití odpadu z obalů a dalších povinností s tím souvisejících (ČIŽP, ©2004 – 2016).

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) – Vykonává kontrolu dodržování povinností při používání upravených kalů na zemědělské půdě a ukládá sankce za porušení těchto povinností podle zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech). Orgány ochrany veřejného zdraví Jsou dotčeným správním úřadem při rozhodování ve věcech, které se dotýkají zájmů chráněných podle tohoto zákona v oblasti ochrany lidského zdraví. Hodnotí a řídí zdravotní rizika a vydávají z hlediska ochrany zdraví lidí odborné stanovisko k návrhům při nakládání s odpady. Spolupracují s ostatními správními úřady v oblasti ochrany zdraví lidí při nakládání s odpady, vyjadřují se k provozním řádům zařízení k nakládání s odpady.

Česká obchodní inspekce (ČOI) – kontroluje plnění povinností týkajících se uvádění baterií a akumulátorů na trh nebo do oběhu, jejich označování a zajištění zpětného odběru výrobcem a posledním prodejcem.

Celní orgány – kontrolují vnitrostátní i přeshraniční přepravu odpadů, dovoz baterií nebo akumulátorů ze států, které nejsou členskými státy EU, předávají podněty ministerstvu k uplatnění vrchního státního dozoru, mohou ukládat nápravná opatření při porušení povinností vztahujících se k přepravě odpadů. Při kontrolách jsou celní orgány oprávněny zastavovat vozidla, nařizovat odstavení vozidla, kontrolovat doklady provázející odpad a zboží, doklady prokazující totožnost osoby přepravující odpad, provádět fyzickou kontrolu odpadů a zboží, odebírat a analyzovat vzorky a pořizovat fotodokumentaci. Při porušení přímo použitelného předpisu Evropských společenství o přepravě odpadů nebo zákona o odpa-

dech jsou celní orgány oprávněny provádět šetření také na místě vzniku odpadu u původce, držitele nebo oznamovatele a na místě určení u příjemce. Celní orgány jsou při podezření na nedovolenou přepravu odpadů nebo na porušení vydaného povolení oprávněny nařídít přerušování přepravy a odstavení vozidla na určené místo, a zadržet doklady k vozidlu a k nákladu.

Policie České republiky – poskytuje orgánům veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství referenční údaje ze základního registru obyvatel, údaje z agendového informačního systému evidence obyvatel, údaje z agendového informačního systému cizinců. V rámci pohraničního odbavování a v pásmu do 25 km od státních hranic zaznamenává a podle možností dokumentuje podezřelé jevy a okolnosti nasvědčující nelegální přeshraniční přepravě odpadů do ČR. Zjištěné podněty předává orgánům inspekce a celním úřadům, spolupracuje s nimi a v rámci součinnosti jim poskytuje odbornou pomoc (Ministerstvo životního prostředí, 2014).

CENIA – česká informační agentura životního prostředí

Informační systém odpadového hospodářství je ucelený a celostátní databázový informační systém obsahující data ohlašovaná na základě zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění a zákona č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění. Samotný systém vznikl již v roce 2001. Od roku 2011 do roku 2007 tento systém pro Ministerstvo životního prostředí provozoval Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, veřejná výzkumná instituce - Centrum pro hospodaření s odpady, který je rovněž vlastníkem údajů o produkci a nakládání s odpady z let 1994 – 2001 (Informační systém o odpadech). Ohlašovacím rokem 2007 přešla správa informačního systému na CENIA.

Postupným vývojem dosáhl informační systém stávající podoby, kdy jsou zpracovávána téměř všechna ohlašovaná data na základě výše zmíněných zákonů a jejich prováděcích právních předpisů (CENIA, ©2012).

Pro veřejnost jsou přístupné tyto systémy:

Veřejný informační systém odpadového hospodářství (VISOH) – systém disponuje agregovanými daty o produkci a nakládání s odpady od roku 2002 do současnosti (přístup slouží především pro odbornou veřejnost s orientací v platných právních předpisech z oboru odpadového hospodářství).

Seznam výrobců elektrozařízení - poskytuje informace o způsobu plnění povinností výrobců elektrozařízení (českých i zahraničních), pověřených zástupců a kolektivních systémů v oblasti zpětného odběru elektrozařízení a odděleného sběru elektroodpadů.

Registr míst zpětného odběru elektrozařízení – poskytuje informace o sběrných nádobách a sběrných místech (sběrné dvory, prodejny apod.), kde je možné odevzdat vysloužilé elektrické spotřebiče.

Modul Autovraky – součástí je i Veřejný přehled zařízení MA ISOH, který obsahuje seznam zařízení ke sběru a zpracování autovraků s platným souhlasem k provozování,

Registr zařízení a spisů – poskytuje aktuální informace o provozu zařízení, malých zařízení a seznam vydaných souhlasů k provozování zařízení a vyjádření podle platných předpisů. Registr zařízení si klade za cíl umožnit veřejnosti přístup k potřebným informacím o zařízeních k nakládání s odpady.

Seznam dopravců - poskytuje informace o dopravcích odpadů, kteří nejsou zároveň osobou oprávněnou k převzetí odpadů do svého vlastnictví podle platných předpisů. (Ministerstvo životního prostředí, 2019).

3.2 Odpadové hospodářství jako veřejná služba

Pavlík (2014, s. 145) uvádí, že veřejné služby v oblasti nakládání s odpady jsou službami obligatorního charakteru, z čehož lze usuzovat, že i jejich řízení je obcím pevně vymezeno a určeno v existujících právních předpisech. To však neplatí zcela. Platná legislativa obcím sice stanovuje povinnosti, jimž mají při nakládání s odpadem dostát, ve většině případů jim však ponechává svobodu ve způsobech a organizaci jejich dosažení. Řízení veřejných služeb při nakládání s odpadem je tak do značné míry individuální záležitostí obcí, která je řešena prostřednictvím obecně závazných vyhlášek vydávaných jednotlivými obcemi.

První a základní otázkou v rámci řízení veřejných služeb při nakládání s odpadem, kterou si musejí v každé obci položit, je otázka rozsahu a kvality, resp. úrovně poskytovaných veřejných služeb.

Nejběžnějšími službami poskytovanými obcemi v oblasti nakládání s odpadem jsou sběr a svoz směsného komunálního odpadu a sběr a svoz tříděného odpadu. Paletu základních služeb poskytovaných obcemi při nakládání s odpadem dále tvoří zejména zajišťování provozu sběrných dvorů (či mobilních sběren odpadu), sběr a svoz nebezpečného a velkoob-

jemového odpadu, zajištění odpadkových košů, odstraňování černých skládek a další služby. V posledních letech je položka další služby reprezentována především sběrem a svozem biologicky rozložitelného odpadu, úklidem veřejných prostranství, nakládáním s odpadem z veřejné zeleně, informačními a osvětovými kampaněmi či administrací poplatků od občanů. Jak bylo dříve naznačeno, otázka poskytování veřejných služeb není pouze volbou konkrétních služeb, jež budou nabízeny, nýbrž i rozhodnutím o jejich rozsahu či o úrovni kvality.

Obce by přirozeně rády poskytovaly v oblasti nakládání s odpadem co nejširší paletu veřejných služeb v co nejvyšší kvalitě, avšak jejich vůle v praxi často naráží na nedostatek prostředků k jejich financování.

Obce mají za současného stavu legislativy k dispozici při zajišťování veřejných služeb dvě formy. Tyto dvě formy lze tedy rozdělit na interní (in-house) a externí (contracting-out). Interní forma zajištění v praxi znamená zajištění odpadových služeb vlastními zaměstnanci obce, vlastní organizační složkou, vlastní příspěvkovou organizací, využíváním veřejně prospěšných prací, vlastní obchodní společností, obchodní společností spoluvlastněnou několika obcemi, anebo obchodní společností spoluvlastněnou obcí a soukromým subjektem. Každá tato forma interního zabezpečení má své výhody i nevýhody. Největší výhodou zajišťování služby vlastními zdroji je přímý vliv a kontrola nad zaměstnanci poskytující danou službu. Za jednu z největších nevýhod lze považovat velkou vytíženost zaměstnanců. Forma externího zajišťování veřejných služeb je velmi často využívána. Velkou výhodou je existence konkurence zajišťující dané služby, kdy konkurence udržuje cenu a kvalitu služeb na relativně stabilní úrovni. Změna dodavatele tudíž nebývá provázena velkými rozdíly v nákladech na poskytování služby. Nevýhodami jsou náklady vynaložené na zajištění smluvního vztahu s dodavatelem (Rousek, 2011).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA MĚSTA

4.1 Území

Město Uherský Brod se nachází na jihovýchodě Moravy ve Vizovické vrchovině. Ve vztahu ke Zlínskému kraji leží v jeho jižní části asi 25 km na jih od krajského města Zlína. Osou jižní části města je řeka Olšava, kterou kopíruje jak železnice, tak i silnice. Severně od nich je pak samotné historické a poměrně zachovalé jádro města s pravoúhlým systémem ulic. Zastavěné území města Uherský Brod se rozkládá od nadmořské výšky 206 m n. m. (při řece Olšavě) až po asi 297 metrů n. m. Střed Masarykova náměstí je ve výšce cca 238 m n. m.

Město Uherský Brod, je jedno z nejstarších sídel jihovýchodní Moravy. Počátky historického osídlení Uherského Brodu, jehož původní jméno "Na Brodě" připomíná brod přes řeku Olšavu, sahá do 10.–12. století. Původní osada pravděpodobně ležela v jižní části nynějšího vnitřního města.

Významným mezníkem v historii Uherského Brodu je 29. říjen 1272, kdy český král Přemysl Otakar II. povýšil Brod na město královské a udělil mu hlubčické právo (soubor právních nařízení) a právo nuceného skladu. Postupně udělil král městu další privilegia (např. osvobození od placení mýta ve všech svých zemích z roku 1275, kdy se v listině vydané v Olomouci poprvé vyskytuje název "Brod Uherský"). Jako hraniční, pevnostní město, musel Brod čelit nájezdům Uhrů. Těžké chvíle prožíval i v období husitských válek, kdy se stal v podstatě průchodištěm husitských vojsk a také jejich důležitým opěrným bodem.

Současně s rozvojem průmyslové výroby se Uherský Brod stal sídlem okresního hejtmantství. V letech 1883–1888 byla do Brodu přivedena železniční dráha.

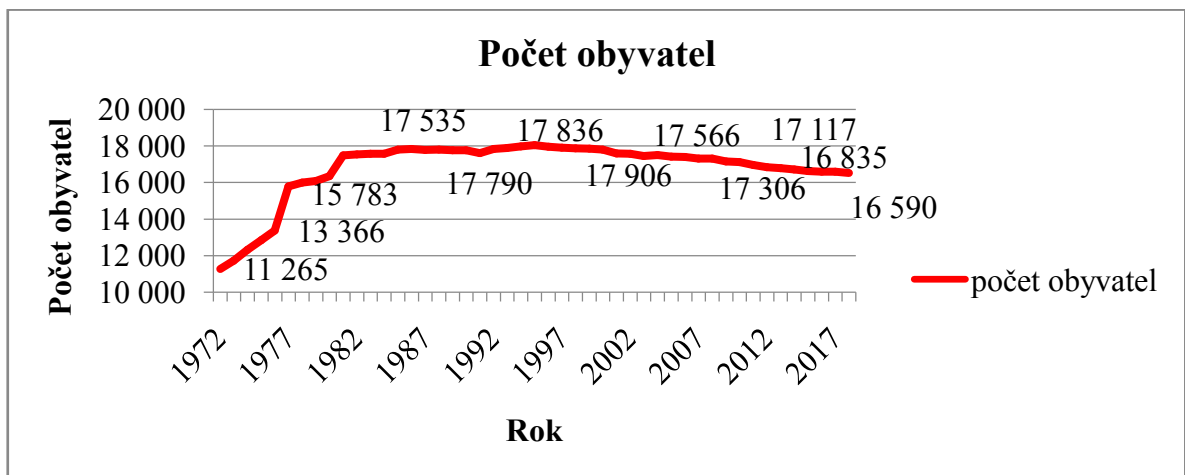
V poválečném období se v důsledku socialistické industrializace přeměnil Brod v průmyslové město, v roce 1960 byl zrušen uherskobrodský okres, což mělo za následek omezení dalšího rozvoje, i přestože byl zdůrazňován jeho střediskový charakter.

Město Uherský Brod je centrem regionu, zahrnujícího v podstatě oblast bývalého okresu Uherský Brod (funkčního do roku 1960). Hranice regionu se kryjí na východě se státními hranicemi se Slovenskou republikou a na západě vede hranice na pomezí s uherskohradištským regionem. V jihozápadní části sousedí region s okresem Hodonín.

Město Uherský Brod je proto centrem základního sociálně geografického regionu, integrovaného prostřednictvím regionálních procesů, zejména dojížděky do zaměstnání, dojížděky do škol a dojížděky za službami. Uherskobrodsko tvoří 28 obcí a 2 města (Uherský Brod, ©2003-2019). Počet obyvatel celého regionu (k 1. 1. 2018) byl 52 294 obyvatel.

4.1 Obyvatelstvo

Podle posledních dostupných statistických údajů žije ve městě celkem 16522 obyvatel (k 1. 1. 2018).

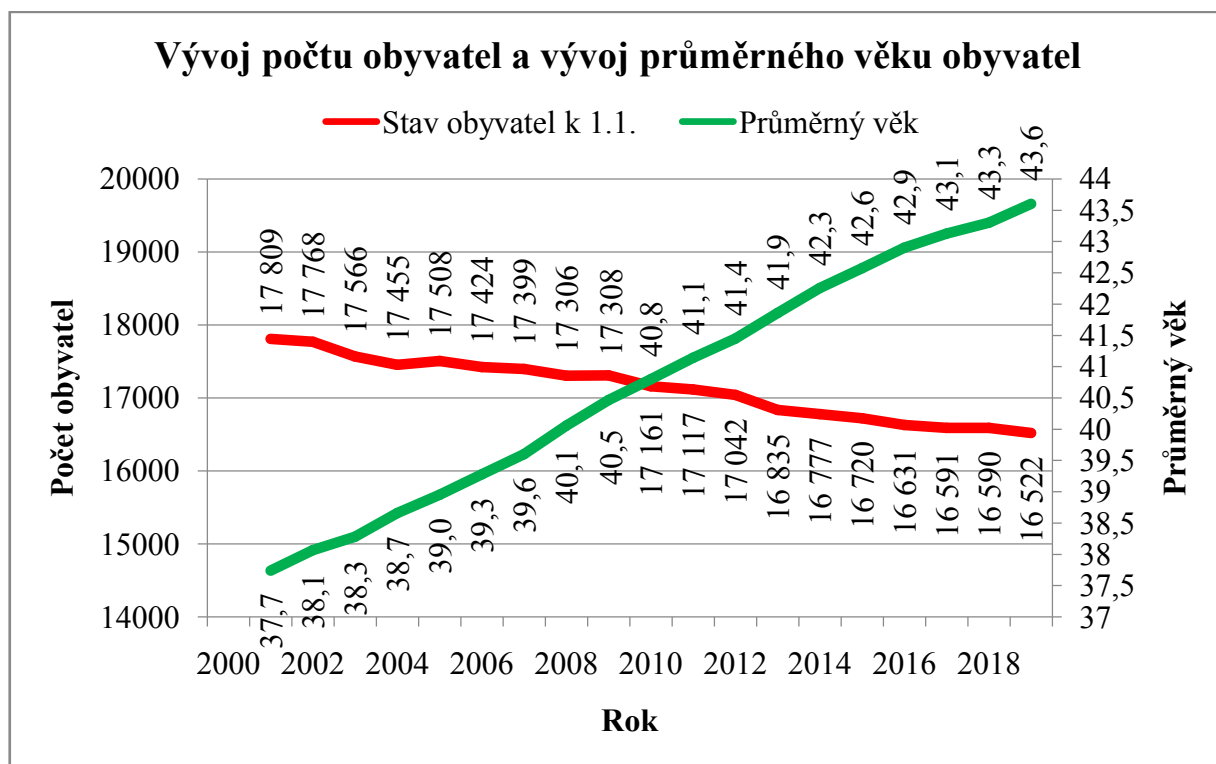

Obr. 1 Graf vývoje počtu obyvatel (ČSÚ, vlastní úprava)

Na grafu můžeme sledovat vývoj počtu obyvatel v Uherském Brodě od roku 1972 a do roku 2017. Velký nárůst počtu obyvatel v prvních deseti letech sledovaného období je dán dvěma územními změnami. První územní změna nastala v roce 1976, kdy se k Uherskému Brodu připojily městské části Maršov, Těšov a Újezdec u Luhačovic celkem s 2100 obyvateli. Konkrétně 48 obyvatel z Maršova, 956 obyvatel Těšova a 1096 občanů z Újezdce u Luhačovic. Druhá územní změna nastala v roce 1980, kdy se k Uherskému Brodu přidala místní část Havřice s 1080 obyvateli.

Jak lze z grafu také vidět tak v posledních 20 letech se počet obyvatel postupně snižuje, respektive pokles za období od roku 1997 do roku 2017 činí více než tisíc obyvatel. Tento úbytek obyvatel je dán stěhováními lidí za prací do větších měst, stěhováními mladých lidí za studiem, bez návratu, protože se většinou usadí a budují kariéru v místě studia.

Ochod mladých obyvatel je dobře vidět i na průměrném věku občanů města, který se za sledované období od roku 2000 do roku 2018 zvýšil o 5,9 let.

Obr. 2 Graf vývoje počtu obyvatel a vývoje průměrného věku obyvatel (ČSÚ-
vlastní úprava)

4.2 Technická infrastruktura

Zásobování vodou

Vodovodní síť na území města zahrnuje rozvodné a zásobovací systémy. Město Uherský Brod má vybudovaný veřejný vodovod, který je součástí skupinového vodovodu č. 1 – Uherské Hradiště – Uherský Brod – Bojkovice, jehož správcem je akciová společnost Slovácké vodárny a kanalizace Uherské Hradiště. Městské části Havřice, Újezdec, Těšov jsou také napojeny na skupinový vodovod č. 1, ale mají i samostatný vodovod. Převážná část vodovodní sítě byla vybudována po 2. světové válce v období 50. až 70. let, v posledních letech se vodovodní síť rozšiřuje minimálně, jelikož pokrývá téměř celou zástavbu.

Kanalizace a čistička odpadních vod

Ve městě se nachází jednotná kanalizační síť, která byla budována postupně – nejstarší části byly vybudovány před více jak 60 lety, značná část stok je z období let 1971-75. Na kanalizaci jsou napojeny i obytné části Havřice, Těšov, Újezdec a sousední vesnice Nivnice. Přesto zůstaly ve městě lokality (2%), které stále nejsou na kanalizaci napojeny. Odpadní vody byly v minulosti vypouštěny do řeky Olšavy, proto byla vybudována čistírna

odpadních vod (ČOV), která ale nepostačovala zvýšené kapacitě průmyslových a splaškových odpadních vod, a proto byla v roce 1997 vybudována nová čistírna odpadních vod (Uherský Brod, 2015, s. 43).

Zařízení pro nakládání s odpady bude řešeno v další kapitole.

4.3 Životní prostředí

Přestože se město nachází v podhůří Bílých Karpat je zde zhoršená kvalita ovzduší a proto je nutno věnovat této oblasti zvýšenou pozornost.

Zvýšeným provozem aut klesá úroveň ovzduší a samozřejmě je nejhorší situace v centru města. Zvýšený počet aut v centru je dán tím, že Uherský Brod leží na jednom z hlavních tahů na Slovensko. Tato situace byla alespoň částečně vyřešena obchvatem Uherského Brodu, který byl dokončen v roce 2003 a odlehčil tak centru města od dopravních zácp, smogu a hluku.

Kvalita ovzduší ve městě je také dána množstvím lokálních topenišť. I když plynofikace proběhla už před řadou let, stále se ve městě a převážně jeho přilehlých částech (Těšov, Újezdec, Havřice a Maršov) používá k vytápění domů tuhých paliv.

Kvalita vody v řece Olšavě se v posledních letech výrazně zlepšuje, nicméně i tak zde stále najdeme rezidua dusíku, fosforu a draslíku ze zátěže minulých let, kdy docházelo k přehnojování okolních pozemků (zemědělská činnost - aplikace průmyslových hnojiv a chemických ochranných prostředků), nevhodnému ukládání komunálních odpadů, ale i z důvodu nedostatečné kanalizační sítě. Mnohem většího zlepšení lze sledovat v úbytku těžkých kovů jako rtuti, olova, kadmia apod. Doposud nejsou odkanalizovány menší obce proti proudu Olšavy, které chce město připojit na ČOV do Uherského Brodu, což významnou měrou ovlivňuje kvalitu vody ve městě. Faktorem, který zásadně ovlivňuje kvalitu životního prostředí, je celkem rozsáhlá koncentrace průmyslu.

Aktuální situace ve městě se z pohledu hlukových emisí zlepšila.

Ekologické zátěže pro město a jeho okolí jsou tvořeny jednak současnou průmyslovou výrobou, která s sebou nese ekologická rizika, a dále jde o rezidua předchozí činnosti, což představují zejména skládky a uzavřené průmyslové areály. Zdroje potenciálních ekologických rizik je třeba průběžně monitorovat. Z reziduálních rizik je nejvýznamnější:

- skládka Katovka (v roce 2013 zpracována analýza rizika – 2x ročně probíhá monitoring)
- skládka Prakšická I, rekultivovaná v roce 2000

a dále jsou to fungující průmyslové podniky a areály v Uherském Brodě a okolí

- Česká Zbrojovka Uherský Brod
- bývalá chemická čistírna a prádelna na ulici Vazová (Uherský Brod, 2015, s. 44 a 74-80).

4.4 Školství

V Uherském Brodě je poměrně rozsáhlá síť školských zařízení. Mateřských škol je na území města osm, včetně MŠ Újezdec, která je součástí ZŠ Újezdec. Základních škol se zde nachází také osm. Město je zřizovatelem pěti základních škol. Dále se zde nachází i Základní umělecká škola, Katolická základní škola, Základní škola praktická a základní škola speciální, jejichž zřizovatelem není město Uherský Brod.

Centry vzdělávání a středisky zájmové činnosti jsou na území města Dům dětí a mládeže Uherský Brod a Středisko environmentálního vzdělávání a osvěty Maršov.

V současné době jsou provozovány čtyři střední školy, u kterých tvoří spádovou oblast celá oblast Uherskobrodsko.

Město disponuje zastoupením tří vysokých škol a jsou to Vysoké učení technické z Brna, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava a Filozofická fakulta Univerzity Karlovi – katedra psychologie (Uherský Brod, 2015, s. 60-61).

4.5 Kultura

Město nabízí množství kulturního a historického vyžití nejen pro místní občany, ale i návštěvníky města. Mezi starobylé památky patří budova radnice, barokní stavba palácového charakteru Panský dům, kostel Mistra Jana Husa, barokní farní kostel a dominikánský kostel s klášterem. Po všech významných památkách provede návštěvníky Stezka městskou památkovou zónou s informačními panely a zvukovými průvodci.

Dalšími kulturními institucemi, jež tvoří nedílné součásti Domu kultury, jsou Galerie Panský dům, Hvězdárna Uherský Brod, Kino Máj a Knihovna Františka Kožíka.

Město Uherský Brod je považováno za rodiště teologa, filozofa, významného pedagoga a filozofa Jana Amose Komenského. Proto je zde provozováno Muzeum Jana Amose Komenského. V současnosti je známo, že Jan Amos Komenský studoval v Uherském Brodě a také, že je zde jeho životu a dílu věnována nejrozsáhlejší expozice společně se sbírkami mapujícími regionální historii a literaturu (Uherský Brod, 2015, s. 65-67).

4.6 Správa města

Město Uherský Brod má statut obce s rozšířenou působností a kromě toho, že je správním orgánem regionu Uherskobrodsko, vykonává státní správu v přenesené působnosti. Obce s rozšířenou působností vykonávají především agendy jako je evidence obyvatel, vydávání osobních a cestovních dokladů, řidičských a technický průkazů, provádí evidenci motorových vozidel, vydávání živnostenského oprávnění, výplatu sociálních dávek, ale provádí i sociálně-právní ochranu dětí, zabezpečuje péči o staré a zdravotně postižené, zabývá se vodoprávním řízením, odpadovým hospodářstvím a ochranou životního prostředí, dále provádí státní správu lesů, myslivosti a rybářství a také řeší dopravu a silniční hospodářství (silniční správní úřad, stanovení místní úpravy provozu dopravním značením atd.) (Ministerstvo pro místní rozvoj, ©2012-2016).

Město zřídilo několik příspěvkových organizací, a to:

- Centrum pohybových aktivit Delfín
- Dům dětí a mládeže
- Dům kultury Uherský Brod
- Sociální služby Uherský Brod
- Mateřské školy
- Základní školy

Město Uherský Brod je dlouhodobě členem několika subjektů, v rámci kterých spolupracuje s jinými městy nebo na jejichž projektech se podílí:

Svaz měst a obcí ČR, Místní akční skupina Východní Slovácko, Region Slovácko, Sdružení historických sídel Čech Moravy a Slezska, Národní síť zdravých měst ČR, Asociace turistických informačních center ČR, Asociace měst pro cyklisty, Sdružení vlastníků obecních lesů.

Město se v mikroregionálním pojetí řadí spádovostí, historickými i současnými vazbami, společně řešenými problémy a rovněž i zájmem sdružených obcí respektovat základní principy regionální politiky, tj. spolupráce, partnerství a programování, do území MAS Východní Slovácko (Uherský Brod, 2015, s. 84-87).

5 PLÁN ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ UHERSKÉHO BRODU

5.1 Informace o plánu odpadového hospodářství obce

Plán odpadového hospodářství města Uherský Brod (dále jen POH Uherský Brod) byl zpracován na základě uzavřené smlouvy o dílo č. 24/05953/16 ze dne 12. 12. 2016, u společnosti ENVIprojekt CZECH s.r.o.

POH Uherského Brodu byl zpracován v souladu:

- s ustanovením § 41, § 44 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- v souladu s obecně závaznou vyhláškou Zlínského kraje č. 1/2016, kterou se vyhláší závazná část Plánu odpadového hospodářství Zlínského kraje 2016-2025,
- v souladu s Metodickým návodem MŽP pro zpracování POH obce.

POH města Uherský Brod je platný ode dne jeho schválení Krajským úřadem Zlínského kraje, odborem životního prostředí a zemědělství. Je zpracován na období 5 let, tj. pro roky 2017 – 2021 včetně.

Plán je rozdělen do několika částí, konkrétně do třech hlavních částí. Tyto části jsou analytická část, závazná část a směrná část.

V analytické části nalezneme název obce a základní údaje o obci včetně statistických údajů. Statistické údaje se týkají obyvatelstva, hlavně tedy o vývoji počtu obyvatel. V rámci posouzení druhů, množství a zdroje vznikajících komunálních a jiných odpadů se dozvíme o systému odpadového hospodářství obce nebo zjistíme statistické údaje o produkci odpadů. Dále se v této části nachází vyhodnocení stávajícího systému nakládání s komunálními odpady na území obce. V tomto oddíle nalezneme také ekonomické zhodnocení odpadového hospodářství obce a vyhodnocení souladu odpadového hospodářství obce se závaznou částí POH kraje.

Další částí tohoto strategického dokumentu je závazná část, v níž nalezneme návrhy cílů obce a návrh opatření k dosažení těchto cílů. Cíle jsou navrženy v souladu s POH kraje.

Třetí, směrná část obsahuje návrh a popis konkrétního postupu realizace jednotlivých opatření, která nalezneme v předchozí, závazné, části POH obce, včetně předpokládaných termínů realizace a odpovědnosti za provedení jednotlivých opatření.

5.2 Cíle a opatření plánu odpadového hospodářství obce

Město Uherský Brod má ve svém Plánu odpadového hospodářství navrženy jednotlivé cíle plánu. Každý tento cíl obsahuje i podcíle. U jednotlivých podcílů jsou obsaženy i opatření k dosažení stanovených cílů obce. Obec stanovila celkem 18 cílů POH a všechny tyto jednotlivé cíle jsou navrženy v souladu s POH Zlínského kraje.

Tab. 2 Přehled cílů a podcílů Plánu odpadového hospodářství obce (Město Uherský Brod – POH, vlastní úprava)

Číslo	Cíl POH obce
1	Předcházení vzniku odpadů
	<ul style="list-style-type: none"> • Informovat občany o předcházení vzniku odpadů všemi dostupnými prostředky. • Podporovat environmentální výchovu u dětí a mládeže. • Podporovat zpětný odběr a sběr použitých výrobků, které nevstupují do režimu odpadů.
2	Komunální odpad
	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšit celkovou úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklaci u komunálních odpadů na hodnotu: <ul style="list-style-type: none"> ○ 48% hmotnostních od roku 2018 ○ 50% hmotnostních do roku 2020 • Směsný komunální odpad (po vytrídění materiálů využitelných složek, nebezpečných složek a biologicky rozložitelných odpadů energeticky využívat v zařízeních k tomu určených v souladu s platnou legislativou, pokud budou taková zařízení, anebo přeprava do takových zařízení, ekonomicky a technicky dostupná.
3	Živnostenské odpady
	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora zapojení právnických a fyzických osob oprávněným

	k podnikání do obecního systému nakládání s KO, včetně odděleného sběru.
4	Biologicky rozložitelné odpady a biologicky rozložitelné komunální odpady
	<ul style="list-style-type: none"> • Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) ukládaných na skládky na hodnotu: <ul style="list-style-type: none"> ○ 35% hmotnostních v roce 2020 (vztaženo k celkovému množství BRKO vyprodukovaných v roce 1995)
5	Stavební a demoliční odpady
	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšit u stavebních a demoličních odpadů míru přípravy k opětovnému použití a míru recyklace a jiných druhů jejich materiálové využití, včetně zásypů, při nichž jsou materiály nahrazeny v souladu s platnou legislativou stavebním a demoličním odpadem kategorie ostatní s výjimkou v přírodě se vyskytujících materiálů uvedených v Katalogu odpadů pod katalogovým číslem 17 05 04 (zemina a kamení). Cílová hodnota: <ul style="list-style-type: none"> ○ Nejméně 70% hmotnostních do roku 2020
6	Nebezpečné odpady
	<ul style="list-style-type: none"> • Snižovat měrnou produkci nebezpečných odpadů. • Minimalizovat negativní účinky při nakládání s nebezpečnými odpady na lidské zdraví a životní prostředí.
7	Obaly a obalové odpady
	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat oddělený sběr obalů z materiálů papír, plast, sklo, kovy, dřevo.
8	Odpadní elektrická a elektronická zařízení
	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat systém zpětného odběru elektrických a elektronických zařízení.
9	Odpadní baterie a akumulátory
	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat systém zpětného odběru baterií akumulátorů.

10	Vozidla s ukončenou životností (autovraky)
	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat systém sběru autovraků.
11	Odpadní pneumatiky
	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat systém zpětného odběru pneumatik.
12	Odpady ze zdravotnické a veterinární péče
	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat správné nakládání s odpady ze zdravotnické a veterinární péče.
13	Odpady s obsahem azbestu
	<ul style="list-style-type: none"> • Minimalizovat možné negativní účinky při nakládání s odpady s obsahem azbestu na lidské zdraví a životní prostředí.
14	Vedlejší produkty živočišného původu a biologicky rozložitelné odpady z kuchyní a stravoven
	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat správné nakládání s biologicky rozložitelnými odpady z kuchyní a stravoven.
15	Odpad železných a neželezných kovů
	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat systém sběru a výkupu železných a neželezných kovů.
16	Komplexní síť k nakládání s odpady
	<ul style="list-style-type: none"> • Udržovat komplexní, přiměřenou a efektivní síť zařízení k nakládání s odpady na území města.
17	Systém sběru odpadů
	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvářet a udržovat komplexní, přiměřený a efektivní systém svozu a sběru odpadů na území města.
18	Omezení odkládání odpadů mimo místa k tomu určená a zajištění nakládání s odpady, jejichž vlastník není znám nebo zanikl
	<ul style="list-style-type: none"> • Omezit odkládání odpadů mimo místa k tomu určená. • Zajistit správné nakládání s odpady odloženými mimo místa k tomu určená a s odpady, jejichž vlastník není znám nebo zanikl.

Předcházení vzniku odpadů

U prvního podcíle jsou obsaženy opatření týkající se zveřejňování informací pro občany o zpětném odběru výrobků, o nakládání a využití zpětně odebraných výrobků, o aktuálním sběru, o domácím kompostování. Dále se v opatření pro tento cíl nachází provozování databázi informací o vzniku odpadů a také veřejnost o předcházení vzniku odpadů informovat. U druhého podcíle je opatření jednoduché a to podpora environmentální výchovy ve školách a volnočasových zařízeních. Opatření třetího podcíle udávají, aby obec spolupracovala s kolektivními systémy a dalšími organizacemi v rámci zpětného odběru a sběru použitých výrobků a dále pak, aby obec evidovala použité výrobky podle skupin nebo odběratelů mimo evidenci o odpadech.

Komunální odpad

První podcíl má celou řadu opatření. Provozovat a rozvíjet oddělený sběr využitelných složek KO – papír, plast, sklo, kovy, bioodpad, kompozitní obaly a podporovat další rozvoj tohoto systému, rozvíjet stávající systém sběru objemných odpadů, pokračovat v jeho dotřídňování na jednotlivé využitelné složky. Pokud to bude ekonomicky a technicky možné, podporovat vybudování nových zařízení pro nakládání s jednotlivými druhy využitelných složek KO a modernizaci stávajících zařízení a svozové techniky. Průběžně vyhodnocovat systém nakládání s KO a další. Opatření druhého podcíle se zaměřuje na podporu vybudování zařízení k výrobě tuhého alternativního paliva ze směsného komunálního odpadu a taky dává prostor na promyšlení možnosti energetického využití odpadu.

Živnostenské odpady

Zde nachází opatření, které se zaměřuje na možnost zapojení právnických a fyzických osob oprávněných k podnikání do obecního systému. Zapojení těchto subjektů by bylo řízeno obecně závaznou vyhláškou.

Biologicky rozložitelné odpady a biologicky rozložitelné komunální odpady

Pokračování v provozování zavedeného odděleného sběru BRKO ve městě a nadále jej rozvíjet. Snaha předcházet vzniku bioodpadů tříděním zelených zbytků a zpracovávat je v domácích kompostérech nebo jinak, včetně informování veřejnosti o nakládání s tímto odpadem všemi dostupnými prostředky. Opatření ještě udává podporu environmentální výchovy průběžné vyhodnocování systému třídění BRKO.

Stavení a demoliční odpady

Zde je důležitá podpora využívání veškerých využitelných stavebních a demoličních odpadů, vznikajících v rámci stavební a demoliční činnosti města a podpora používání recyklátů ze stavebních a demoličních odpadů splňujících požadované stavební normy jako náhrada za přírodní zdroje v rámci stavební činnosti financované z veřejných zdrojů.

Nebezpečné odpady

Opatření u prvního podcíle jsou nadále provádění sběru a svozu NO, tento systém rozvíjet a dále pak vyhodnocování systému třídění NO dle potřeby. K informování veřejnosti o nutnosti odkládat NO na místa k tomu určená a o správném způsobu nakládání s ním se vztahuje opatření k druhému podcíli.

Obaly a obalové odpady

Opatření týkajících se těchto komodit je několik. Patří mezi ně rozvíjení stávajícího systému třídění KO, informovat veřejnost o odděleném třídění obalové složky KO všemi dostupnými prostředky a opět se zde nachází podpora environmentální výchovy.

Odpadní elektrická a elektronická zařízení, Odpadní baterie a akumulátory

U těchto dvou druhů odpadu jsou opatření stejná, to znamená, že u obou je hlavním opatřením podpora a rozvíjení spolupráce s povinnými osobami v rámci zpětného odběru. Dále pak informování veřejnosti o odděleném třídění těchto druhů odpadů a opět podpora environmentálního vzdělávání.

Vozidla s ukončenou životností (autovraky)

Informovat veřejnost o systému sběru autovraků a také o zařízeních na zpracování autovraků a jejich sběrných místech jsou opatření této kategorie.

Odpadní pneumatiky

U zpětného odběru pneumatik jsou opatření hlavně informovat veřejnost o odděleném sběru a síti míst zpětného odběru pneumatik a dále také podpora environmentální výchovy.

Odpady ze zdravotnické a veterinární péče

Opatření se zabývá potřebou informovat veřejnost o zásadách správného nakládání se zdravotnickými a veterinárními odpady, včetně nepoužitých léčiv a ostrých předmětů.

Odpady s obsahem azbestu

Stanoveného podcíle lze dosáhnout opatřením jako: informovat veřejnost o možných negativních účincích azbestu na lidské zdraví a prováděním kontroly dodržování bezpečného nakládání a hygieny práce při nakládání s azbestem.

Vedlejší produkty živočišného původu a biologicky rozložitelné odpady z kuchyní a stravoven

Opatření vztahující se k tomuto cíli je informovat veřejnost o správném nakládání s biologicky rozložitelnými odpady z kuchyní a stravoven.

Odpad železných a neželezných kovů

Zde se opatření taktéž týká potřeby informovat veřejnost o sběru a výkupu železných a neželezných kovů, a o zpracování těchto odpadů a výrobků s ukončenou životností.

Komplexní síť k nakládání s odpady

Opatření pro udržení kvality poskytovaných služeb dle potřeby optimalizovat síť pro nakládání s odpady ve městě. Dle ekonomických a technických možností modernizovat či budovat nová zařízení pro nakládání s odpady a informovat veřejnost o síti zařízení pro nakládání s odpady na území města.

Systém sběru odpadů

Podle potřeby optimalizovat a rozvíjet stávající systém sběru a svozu odpadů na území města.

Omezení odkládání odpadů mimo místa k tomu určená a zajištění nakládání s odpady, jejichž vlastník není znám nebo zanikl

Ke splnění prvního podcíle by mohly vést tyto opatření. Provozovat a optimalizovat svoz a sběr odpadů tak, aby bylo co nejvíce omezeno odkládání odpadů mimo místa tomu určená, využívat informační systém o vzniku černých skládek a nelegálně odložených odpadech tak, aby mohly být tyto odpady co nejdříve odstraněny. Dále pak informovat veřejnost o správném nakládání s odpady a zásadách ochrany životního prostředí všemi dostupnými prostředky a podpora environmentální výchovy. U druhého podcíle se v případě prokázání odložení odpadu mimo místa k tomu určená má postupovat dle zákona č.200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (ENVIprojekt CZECH, 2017, s. 56-64).

Téměř v každém cíli se objevuje opatření, které říká, že město se bude snažit informovat veřejnost o předcházení vzniku odpadů a správném nakládání se vznikajícími odpady všemi dostupnými prostředky.

Formy, jak mohou být informace předávány, jsou v případě obce tyto:

- v místním tisku,
- na webových stránkách města, příp. jinými online formami (facebook, instagram, atd.),
- na informačních besedách s občany, osvětových kampaních, soutěžích a výstavách pořádaných městem,
- spoluprací se společností EKO-KOM, a.s. a kolektivními systémy k podpoře informovanosti veřejnosti

Celkem hojně se objevuje i opatření, kdy se má provádět environmentální výchova dětí a mládeže ve školách a ve volnočasových aktivitách. Toho chce město dosáhnout tím, že bude tuto již probíhající činnost podporovat a dále bude spolupracovat se společností EKO-KOM, a.s. a kolektivními systémy k podpoře environmentální výchovy dětí a mládeže.

6 SYSTÉM ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Odpadové hospodářství města Uherský Brod se řídí platnou Obecně závaznou vyhláškou č. 1/2016, o místním poplatku ve znění OZV č. 5/2017. 1 července 2017 měla vstoupit v platnost nová obecně závazná vyhláška o poplatku za komunální odpad, ale z důvodu legislativních změn byla platnost pozastavena.

Komunální odpad je tříděn přímo u původce (občana) na:

Papír, plasty, sklo a kompozitní obaly, čili tříděný odpad, je sbírán do nádob rozmístěných po městě a také pomocí pytlového sběru (papír, plast, kompozitní obaly).

Papír a lepenka jsou sbírány do modrých nádob a modrých pytlů, dále je sběr papíru provozován prostřednictvím škol a papír mohou občané odevzdávat také přímo do sběrů druhotných surovin.

Plast a nápojové kartony jsou sbírány do žlutých nádob a žlutých pytlů (od roku 2014 zaveden společný sběr plast + nápojový karton a v roce 2018 zaveden společný sběr plast + nápojový karton + plechovky od nápojů). Plast a nápojové kartony a plechovky od nápojů jsou dotřídřovány na třídící lince na Vazové ulici.

Bílé sklo je sbíráno do bílých zvonů, **barevné sklo** je sbíráno do zelených zvonů. Sklo je sváženo na shromaždiště skla v areálu skládky Prakšická a odtud dále ke zpracovatelům.

Kovy je možné odevzdat ve sběrných dvorech a také ve výkupnách druhotných surovin.

Od roku 2013 byl zaveden nádobový sběr **biologicky rozložitelného komunálního odpadu** (hnědé biopopelnice, černé kontejnery) nebo je možné bioodpad odevzdat ve sběrných dvorech. Bioodpad je kompostován na kompostárně. V roce 2011 město poskytlo občanům kompostéry pro domácí kompostování.

Použitý **jedlý olej** je možné odevzdat do nádob, které jsou ve sběrných dvorech.

Textil, oděvy a obuv jsou sbírány do žlutých sběrných kontejnerů společnosti Diakonie Broumov s.r.o., které jsou umístěny před sběrnými dvory (Havřice a Větrná) nebo přímo ve sběrném dvoře (Vazová, Újezdec). Dále je možné tyto kusy odevzdávat do bílých kontejnerů spol. Dimatex CS spol. s r.o., které jsou rozmístěny po městě.

Nebezpečný odpad a objemný odpad lze odevzdávat pouze ve sběrných dvorech, mobilní svoz není zaveden. Objemný odpad je svážen do areálu skládky Prakšická, kde je dotřídřován na využitelné a nevyužitelné složky, nevyužitelný podíl objemného odpadu je sklád-

kován. V případě potřeby odvozu objemného odpadu nebo stavebního a demoličního odpadu si mohou občané objednat a zaplatit tuto službu i individuálně. Od května 2016 je možno odkládat stavební a demoliční odpad také na sběrném dvoře na ulici Vazová v množství max. 1 t za měsíc na bytovou jednotku. Nebezpečný odpad je svážen do skladu NO.

Směsný komunální odpad je svážen na skládku odpadů Prakšická.

V lékárnách je prováděn odběr prošlých **léčiv**.

V rámci prevence vzniku odpadu jsou ve městě sbírány použité výrobky:

- elektrická a elektronická zařízení. Elektroodpad je možné odevzdat ve sběrných dvorech
- použité baterie a drobný elektroodpad je možné odevzdat do červených kontejnerů, které jsou rozmístěny po městě (ENVIprojekt CZECH, 2017, s. 10-11)

6.1 Společnosti působící v odpadovém hospodářství města

Systém odpadového hospodářství provozuje město prostřednictvím oprávněných firem, a to na základě smluvních vztahů (RUMPOLD UHB, s.r.o., KOVOSTEEL Recycling., s.r.o., Alena Chrástková, Kunovice). Od 1. 1. 2017 byly městem Uherský Brod založeny Technické služby Uherský Brod, příspěvková organizace (ENVIprojekt CZECH, 2017, s. 10).

6.1.1 RUMPOLD UHB, s.r.o.

RUMPOLD UHB, s.r.o. byla založena 1. března 1994 městem Uherský Brod (30 %), Technickými službami města Uherský Brod (20 %) a společností RUMPOLD s.r.o. Praha (50 %). Hlavním předmětem podnikání jsou komplexní služby - svoz, třídění, využití či odstranění komunálního a nebezpečného odpadu a s tím související poradenství. Společnost obsluhuje svozovou oblast čítající kromě Uherského Brodu i 57 okolních obcí (RUMPOLD, 2019).

Společnost má v Uherském Brodě několik provozoven.

Zařízení jako jsou skládka odpadů Prakšická, dekontaminační plocha, kompostárna a zařízení pro dotřídňování objemného odpadu se nacházejí v Centru pro nakládání s odpady Prakšická, tzn. v areálu skládky odpadů Prakšická. V roce 2014 začala společnost

RUMPOLD UHB, s.r.o. využívá pro zpracování biologicky rozložitelných odpadů „kalfornské žížaly“. Jejich výsledný produkt, organické hnojivo se nazývá vermikompost. Dalšími zařízeními provozovanými společností RUMPOLD jsou kompostárna Králov, nacházející se v areálu zemědělského družstva na Králově, třídící linka, která se nachází na ulici Vazová a je provozována od roku 1996. Zpočátku sloužila k dotřídění papíru ze sběru měst a obcí. Následně bylo třídění přeorientováno na plastový odpad a od roku 2006 také na nápojové kartony. Na třídící linku RUMPOLD UHB, s.r.o. je soustředěn plastový odpad z celkem 70 obcí svozové oblasti společnosti a z celé řady firem. A jako poslední zařízení je provozován sklad nebezpečného odpadu na ulici Předbranská (ENVIprojekt CZECH, 2017, s. 26-27).

6.1.2 KOVOSTEEL Recycling, s.r.o.

KOVOSTEEL Recycling, s.r.o. je největší dceřiná společnost ve skupině REC Group s.r.o.

Společnost vybavena nejmodernější technikou poskytuje tyto služby:

- výkup a sběr kovového odpadu, barevných kovů, papíru, textilu, nebezpečných a ostatní odpadů
- sběrný dvůr
- ekologickou likvidaci autovraků
- prodej hutního materiálu a náhradních dílů
- vlastní vozový park s možností přistavit kontejner
- demolice a recyklace stavebního odpadu

Hlavní sídlo společnosti KOVOSTEEL Recycling, s.r.o. se nachází ve Starém Městě u Uherského Hradiště. Dále provozuje ještě 4 provozovny a to v Hodoníně, Veselí nad Moravou, Strážnici a Uherském Brodě. Provoz Uherský Brod je společně se Strážnicí nejmenším provozem společnosti (KOVOSTEEL Recycling, ©2018).

6.1.3 Alena Chrástková, Kunovice

Firma provozuje na středisku Kunovice zařízení ke sběru, výkupu a využívání odpadů, kde odebírají odpady kategorie N „nebezpečné“ a kategorie „O“ ostatní a to na základě rozhodnutí o udělení souhlasu k provozování zařízení Krajským úřadem Zlínského kraje, odboru životního prostředí a zemědělství. Provádějí svoz nebezpečných a ostatních odpadů

z firem, ale i od soukromých osob, svoz nádob a košů s komunálním odpadem z měst a obcí. V Uherském Brodě zajišťuje vývoz odpadkových košů (Technické služby Kunovice, 2016).

6.1.4 Technické služby Uherský Brod

Hlavní účel, pro který byla příspěvková organizace zřízena, je správa, údržba a opravy hmotného majetku zřizovatele včetně zařízení sloužících potřebám veřejnosti a plnění dalších úkolů zřizovatele.

Činnosti, které budou Technické služby Uherský Brod vykonávat, vychází z činností, které byly vykonávány přímo Městským úřadem Uherský Brod.

TSUB mají mnoho činností, jen namátkou mezi ně patří například:

- správa, provoz, opravy a údržba veřejného osvětlení, slavnostního a speciálního osvětlení; světelného signalizačního zařízení; zajištění údržby sítě veřejného osvětlení včetně vyhledávání závad;
- správa, opravy a údržba místních komunikací III. a IV. třídy a jejich součástí dle pasportu místních komunikací; správa, opravy a údržba veřejně přístupných účelových komunikací včetně jejich součástí a příslušenství;
- opravy a údržba povrchových zařízení odpadních vod (dešťových vpustí) na místních komunikacích a veřejných prostranstvích;
- správa, opravy a údržba mobiliáře (lavičky, odpadkové koše, atp.);
- správa, opravy a údržba dětských hřišť a sportovišť evidovaných v pasportu a to včetně provádění běžné a provozní kontroly;
- zajištění úklidu města;
- úklid černých skládek na pozemcích v majetku města (Technické služby Uherský Brod, 2019).

6.1.5 Ostatní společnosti

Další společnosti, se kterými má město Uherský Brod smluvní vztahy, jsou tyto:

Smlouvy o zajištění zpětného odběru elektrozařízení se třemi firmami. ASEKOL, a.s. se specializuje na zpětný odběr televizorů, PC a ostatních elektrozařízení, firma

ELEKTROWIN, a.s. má specializaci na lednice, mikrovlnné trouby a vysavače a společnost EKOLAMP s.r.o. se specializuje na odběr osvětlovacího zařízení.

Firma Ekobat s.r.o. zajišťuje zpětný odběr baterií a akumulátorů. Zpětný odběr baterií a akumulátorů je pro občany zajištěn ve sběrných dvorech, další baterie jsou sbírány v elektroprodejnách a různých obchodech.

Společnost Diakonie Broumov s.r.o. a spol. Dimatex CS spol. s r.o., zajišťují ve městě sběr oděvů.

Kolektivní systém zpětného odběru pneumatik zajišťuje společnost ELT Management Company, která sdružuje největší výrobce pneumatik a plní zákonné povinnosti povinných osob, které do systému přistoupí. ELTMA umožňuje pneuservisům, autoservisům, místům prodeje pneumatik - tj. místům zpětného odběru, ale i firmám s vlastním vozovým parkem, bezplatný odběr použitých pneumatik. Občané mohou do těchto míst zpětného odběru odevzdat všechny druhy pneumatik, a to zdarma. Město Uherský Brod umožňuje občanům odložit pneumatiky také na sběrném dvoře (ENVIprojekt CZECH, 2017, s 35-37).

Na území města je provozována celá řada zařízení pro nakládání s odpady, kromě výše zmíněných se jedná o:

- **Sběrné suroviny UH, s.r.o.** – zajišťují likvidaci a výkup široké škály odpadů. Na provozovně v Uherském Brodě vykupují barevné kovy, železo, autobaterie a papír.
- **Českomoravská recyklační společnost s.r.o. a REDIHEND s.r.o.** zajišťují demontáž elektroodpadu.
- **Josef Zemek** – sběr a výkup odpadů (odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce, nepoužitá cytostatika, obvazy, prádlo, pleny, části těla a orgány včetně krevních vaků a krevních konzerv,...).
- **Metalšrot Tlumačov a.s.** – sběr a výkup autovraků a sběr a výkup odpadu kromě autovraků a elektrozařízení (piliny a třísky železných kovů, plastové hobliny a třísky, plastové, kovové, směsné, skleněné obaly,...).
- **Odpady Hrbáč s.r.o.** – deemulgační stanice (kyseliny, alkálie, emulze, odpady obsahující ropné látky,...), regenerace dopadu (barvy, laky, halogenová rozpouštědla).
- **JF PLASTY s.r.o.** – drcení odpadu

- **RPG Recycling, s.r.o.** – recyklace odpadu (plast, pneu, textilní vlákna)
- **FILTRATION TECHNOLOGY s.r.o.** – opětné využití olejů (např. rafinace)
- **Česká Zbrojovka a.s.** – neutralizační a neemulgační stanice, sběr odpadů
- **MR STEEL GROUP s.r.o.** – sběr odpadů (kovy, neželezné kovy, měď, bronz, mosaz,...)
- **Mgr. Veronika Jónová** – sběr odpadů (železo, ocel, hliník, měď,...),
- **Ivo Goleš** – sběr a výkup autovraků (Ministerstvo životního prostředí, 2019).

6.2 Fungování systému v roce 2018

Od občanů, kteří mají trvalý pobyt v obci, obec vybírá místní poplatek za využívání služeb odpadového hospodářství dle novely zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Poplatek za občana na rok je ve výši 500 Kč. V platné OZV č. 1/2016 jsou uvedeny osvobozené fyzické osoby od poplatku. Jejich výčet je celkem obsáhlý takže jen namátkou se jedná především o:

- osoby umístěné do dětského domova pro děti do 3 let věku, do školského zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, nebo školského zařízení pro preventivně výchovnou péči,
- osoba umístěna v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory, domově se zvláštním režimem nebo chráněném bydlení,
- osoby ve výkonu trestu odnětí svobody,
- osoby umístěné v psychiatrických léčebnách, v léčebnách dlouhodobě nemocných, v dětských domovech mimo území města Uherský Brod,
- třetí a každé další dítě, které v příslušném roce nedosáhlo plnoletosti, za podmínky, že žije ve společné domácnosti s rodiči a s nejméně dvěma nezaopatřenými sourozenci.
- Novorozenci za období prvních třech měsíců od narození.

Pro důchodce starších 70 let je snížen a to na 400 Kč na rok (Uherský Brod, 2016).

V roce 2018 nezaplatilo tento poplatek 8% poplatníků.

Hmotnost svezených odpadů se u tříděného sběru a směsného komunálního odpadu stanovuje zvážením celého vozidla, čímž je zjištěna váha odpadu jen za obec Uherský Brod.

V obci se značí odpadové nádoby samolepicími štítky, tento štítek vždy obsahuje rok, pro který platí a objem nádoby. Štítky se vydávají pouze po předložení občanského průkazu. Se štítky občané obdrží zároveň pytle (3 x modrý pytel a 6 x žlutý pytel na 1 osobu na rok) na tříděný odpad pro všechny trvale bydlící členy domácnosti. Pokud dojde v průběhu roku k vyčerpání těchto pytlů, je možné si je u svozové firmy zakoupit za cenu 50 Kč za jednu sadu (sada obsahuje 10 žlutých nebo 10 modrých pytlů).

Tab. 3 Formy sběru a počet nádob na odpad (Město Uherský Brod – Dotazník EKO-KOM,a.s., vlastní úprava)

Sbíraná komodita	Forma sběru		Počet nádob dle vlastnictví	
	Nádobový sběr	Pytlový sběr	Svozová firma	EKO-KOM,a.s.
Papír	✓	✓	58	110
Plast směsný	✓	✓	62	99
Sklo čiré	✓		13	3
Sklo směsné	✓		8	5
Sklo kombinované	✓			40
Biodpady	✓		3 098	
Textil (v režimu prevence, charita)	✓		10	
Směsný komunální odpad	✓		3 054	

V obci je na veřejném prostranství celkem 157 sběrných míst (stanovišť kontejnerů na tříděný odpad). V roce 2018 obec a občané samotní nemají ve vlastnictví žádné nádoby na sběr odpadu, nádoby jsou vlastněny pouze svozovou firmou a společností EKO-KOM, a.s.

Třídění odpadu ve školách

Školy jsou zapojeny do systému odpadového hospodářství a to na základě písemné smlouvy. Celkový počet zapojených škol je 15. Papír, plast/plastová víčka, drobná elektrozařízení a baterie se třídí v 7 mateřských školách, 6 základních školách a 4 středních školách.

Nakládání s bioodpady

Způsob sběru je v obci prováděn třemi formami, a to sběrem do nádob, na sběrných dvorech a do velkoobjemových kontejnerů. Odpad ze zahrad se shromažďuje do sběrných nádob a na sběrných dvorech, kuchyňský odpad rostlinného původu z domácností se sbírá do nádob. Odpady z údržby obecní zeleně se sbírají do velkoobjemových kontejnerů. S odpady z jídelen se neshromažďují.

Způsob nakládání s jednotlivými druhy bioodpadů je jenom jeden. S odpady ze zahrad, kuchyňskými odpady rostlinného původu z domácností a odpady z údržby obecní zeleně je nakládáno v kompostárně. S odpady z jídelen obec nijak nenakládá, stejně tak jako je nijak neshromažďuje.

Způsoby sběru vybraných odpadů

Z následující tabulky lze zjistit, že vybrané druhy odpadů se všechny sbírají na sběrných místech a pouze dva druhy ještě ve výkupně odpadů. Sběrným místem se zde rozumí sběrný dvůr, o menších rozměrech.

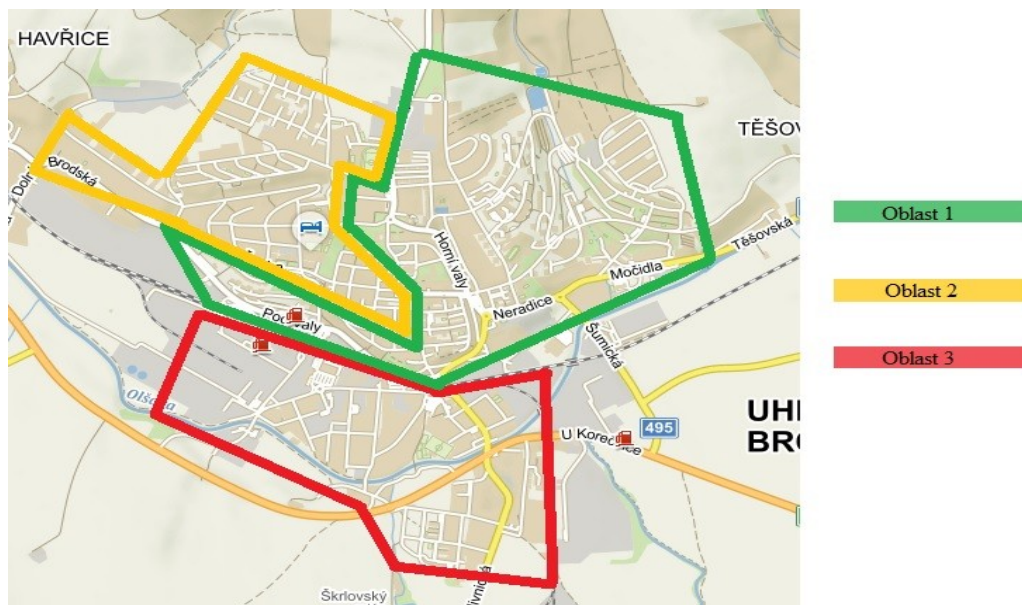
Tab. 4 Ostatní způsoby sběru vybraných odpadů (Město Uherský Brod – Dotazník EKO-KOM,a.s., vlastní úprava)

Sbíraná komodita	Způsob sběru	
	Sběrné místo	Výkupna
Tříděný sběr (papír, plast, sklo, nápojový karton)	✓	✓
Kovy	✓	✓
Jedlé oleje a tuky	✓	
Bioodpady	✓	
Textil (v režimu prevence, charita)	✓	
Objemný odpad	✓	
Nebezpečný odpad	✓	
Stavební odpad	✓	

Harmonogram svozu

V Uherském Brodě probíhá svoz dle nastaveného harmonogramu. Svozová firma sváží směsný komunální odpad, biologicky rozložitelný odpad, a tříděný odpad jako papír a plasty.

Rodinné domy přímo v Uherském Brodě jsou rozděleny do 3 oblastí svozu. Do první oblasti patří rodinné domy zejména na severovýchodní východní straně města. Do druhé oblasti spíše severozápadní a západní strana města. Do třetí oblasti spadají rodinné domy v jižní části města, respektive všechny rodinné domy, které se nacházejí mezi železniční dráhou a řekou Olšavou a pak dále rodinné domy na sídlišti Olšava.

Obr. 3 Přibližné oblasti svozu u rodinných domů v městské části Uherský Brod (vlastní zpracování)

V těchto oblastech je prováděn svoz jak SKO tak BIO odpadu, a sice jednou týdně. Jeden týden probíhá svoz SKO a druhý týden svoz BIO. U rodinných domů z oblasti 1 probíhá svoz vždy v pondělí, u rodinných domů z druhé oblasti je svoz v úterý a dle harmonogramu svoz ze třetí oblasti probíhá ve středu.

Co se týká městských částí, jako jsou Havřice, Maršov, Těšov a Újezdec, tak tam probíhá svoz následovně. V úterý spolu s druhou brodskou oblastí rodinných domů probíhá svoz i na Maršově, ale i Králově, který není kvalifikován jako městská část, jako části výše uvedené. Ve čtvrtek probíhají svozy v Těšově a Újezdci. V pátek probíhá svoz v městské části Havřice.

U bytových domů probíhá svoz odpadu z nádob o objemu až 1100 litrů vždy v pondělí v pátek. Lichý týden v pondělí se vyváží kontejnery s BIO odpadem. BIO odpad by se dle harmonogramu měl svážet jednou za 14 dní, ale svoz se upravuje dle potřeby. SKO se svážet každý pátek. Dále se každé liché pondělí vyváží modré kontejnery na papír. Kontejne-

ry na plast se dle harmonogramu vysypávají každé úterý, ale v chladném období se tento svoz podle potřeby upravuje.

Každý poslední pracovní pátek v měsíci probíhá svoz žlutých pytlů, s plasty, nápojovými kartony a plechovkami od nápojů, a svoz modrých pytlů s papírem.

6.3 Změny pro rok 2019

V roce 2018 obec připravovala výběrové řízení na novou svozovou firmu. Po pětadvaceti letech končí smlouva se současnou společností, která zajišťuje svoz a likvidaci odpadu. Obec si nastavila kritéria výběru, dle kterých jednotlivé nabídky firem hodnotila. Co se týká samotné firmy, tak změna po výběrovém řízení nenastala, dále bude tuto službu zajišťovat RUMPOLD UHB, s.r.o., ale dojde k některým zásadním změnám fungování systému.

Svoz bude nově probíhat dle nové veřejné vyhlášky a to znamená, že občané si budou sami moci zvolit objem odpadové nádoby ale i samotnou frekvenci svozu. Hlavní zásadní změnou bude, že odpadové nádoby nebudou pronajaté od svozové společnosti, ale obec je bude vlastnit. V červnu 2019 dojde ke kompletní výměně odpadových nádob, a bude se jednat zejména o hnědé popelnice na BIO odpad a černé popelnice na SKO o objemech 120 a 240 litrů. Popelnice budou místo samolepícího štítku označeny čárovým kódem, takže občanům odpadne každoroční vyzvedávání a lepení štítků na popelnice.

Systém je namyšlen tak, že svozová firma bude sledovat popelnice a načítat informace o naplněnosti a dle toho může optimalizovat rozmístění nádob, navyšovat či snižovat jejich objem. Obec bude pořizovat i nové kontejnery na separovaný odpad. Dále se uvažuje o instalaci polopodzemních kontejnerů, které zvyšují kapacitu objemu a zmenšují prostorovou náročnost a kultivují veřejný prostor (Surý, 2019).

Investice do nákupu nových kontejnerů na separovaný odpad a vybudování polopodzemních kontejnerů bude investiční akce většího rozsahu. Město má zpracovávánu studii systému sběru komunálních odpadů prostřednictvím polopodzemních kontejnerů. Kontejnery pro směsný komunální odpad, papír a plasty jsou plánovány v objemu 5m³ a objem 3 m³ pro kontejnery na bioodpad. V návrhu investičního záměru se neuvažuje o polopodzemních kontejnerech na sklo z důvodu prostorových i ekonomických. Použití stávajících zvonů na sklo je výrazně levnější a prostorově méně náročné než řešení polopodzemní.

Celkové náklady na realizaci investičního záměru se pohybují ve výši cca 8,5 mil Kč. Na investiční záměr je možno požádat o podporu z Operačního programu Životního prostředí ve výši až 85 %, tj. cca 7,26 mil Kč. Vlastní náklady lze pak odhadnout na cca 1,5 mil Kč.

Přepočtem nabídnutých cen na svoz odpadu na jednotku objemu je možné konstatovat, že náklady na svoz odpadu z polopodzemních kontejnerů o objemu 5m³, jsou výrazně nižší, než náklady na svoz ze stávajících kontejnerů 1100 l.

Při realizaci záměru v plném rozsahu obec ideálně předpokládat úsporu až 200 tis Kč/rok. V kalkulaci se počítá s patnáctiletou životností polopodzemních kontejnerů a není do ní započtena finanční podpora Operačního programu Životního prostředí. (Sladká, 2017).

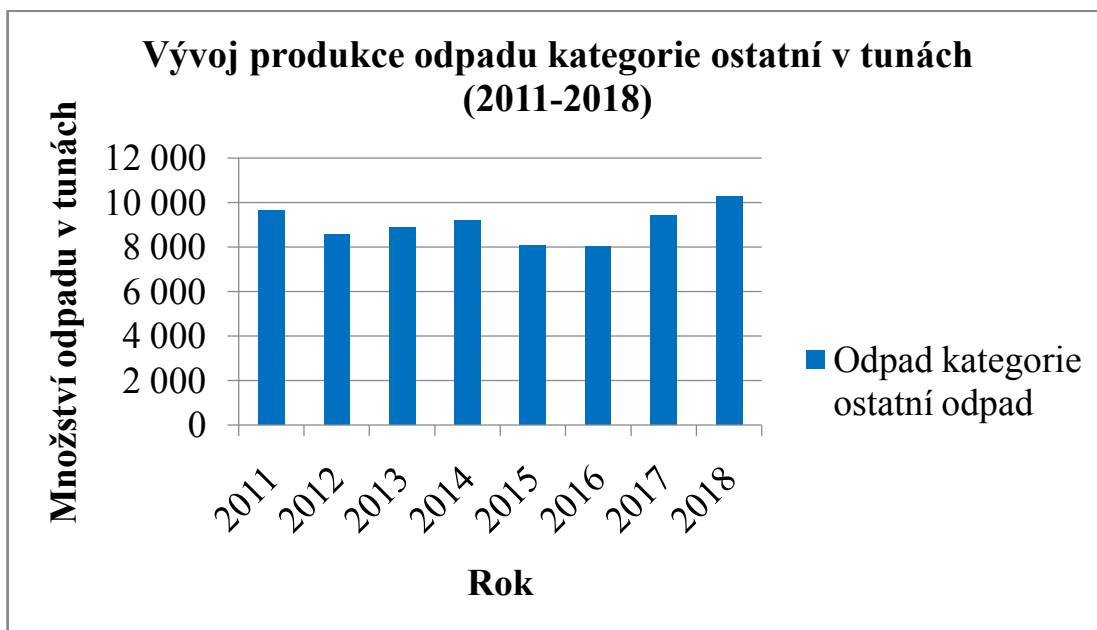
7 PRODUKCE ODPADŮ

7.1 Vývoj celkové produkce odpadů

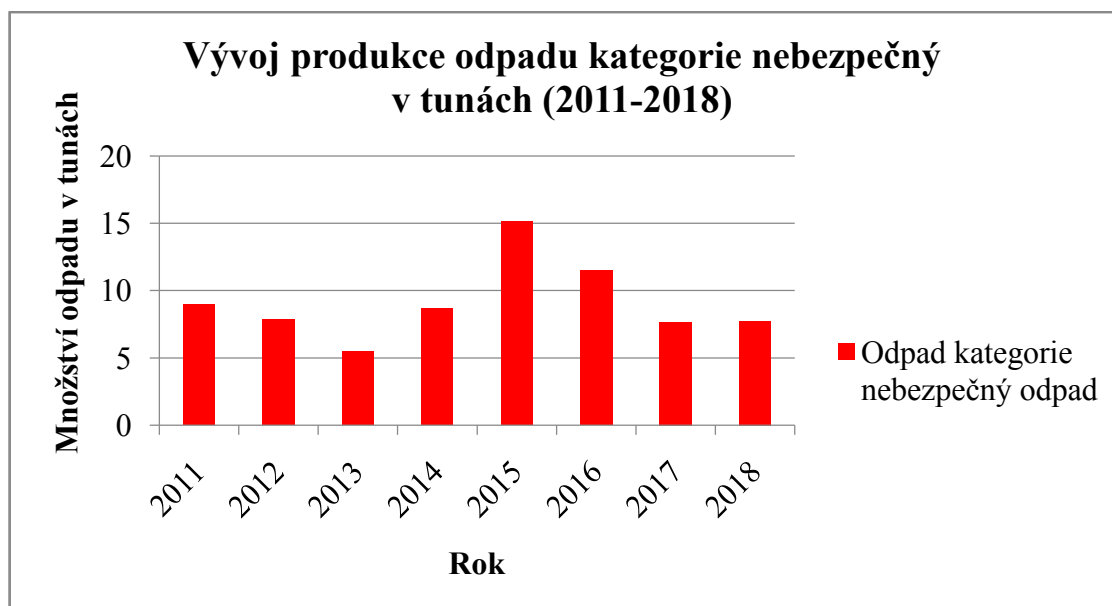
V průběhu zpracovávání teoretické části práce, jsem se setkala s vyhláškou č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů, dle které se odpady, pro účely evidence, dělí na kategorii nebezpečné a kategorii ostatní odpady.

Tab. 5 Vývoj celkové produkce odpadů v tunách (Město Uherský Brod - POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ostatní odpad	9 622,2	8 555,8	8 866,2	9 198,8	8 066,8	8 038,2	9 401,1	10 265,4
Nebezpečný odpad	8,9	7,9	5,5	8,7	15,1	11,5	7,7	7,8
Celkem (t)	9 631,2	8 563,7	8 871,7	9 207,5	8 081,9	8 048,2	9 408,8	10 273,1

Obr. 4 Graf vývoje produkce odpadu kategorie ostatní odpad v tunách (Město Uherský Brod - POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)

Obr. 5 Graf vývoje produkce odpadu kategorie nebezpečný odpad v tunách (Město Uherský Brod - POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)

Vývoj celkové produkce za posledních 8 let lze vidět ve výše uvedené tabulce a vývoj dle jednotlivých kategorií v grafech. Velký podíl (přes 95%) celkového odpadu tvoří odpad kategorie ostatní odpady, zbytek pak připadá na kategorii nebezpečný odpad. Na základě tabulky i grafu lze konstatovat, že produkce odpadů v obci má kolísavý charakter. V roce 2011 bylo vyprodukováno 9 631,2 tun celkového odpadu. Pokles produkce odpadů je zaznamenán v následujících dvou letech. V roce 2012 nastal pokles o více 1000 tun a v roce 2013 o více jak 750 tun oproti roku 2011. Nejnižší celková produkce za sledované období byla v roce 2016, kdy se vyprodukovalo 8 048,2 tun odpadu. V roce 2018 se zvýšila celková produkce odpadu přibližně na 10 273 tun odpadu. Oproti roku 2017 bylo v roce 2018 vyprodukováno více betonového odpadu o více než 1300 tun, produkce objemného odpadu se zvýšila o přibližně 220 tun.

Na skokové hodnoty má vliv produkce stavebních a demoličních odpadů, které závisí na investičních akcích města a občanů a nezávisí na opatřeních odpadového hospodářství.

7.1.1 Podíly produkce odpadu v roce 2018 dle kategorií

Z následujících tabulek podílů produkce odpadu lze vidět produkci v jednotlivých kategoriích, nebezpečného a ostatního odpadu, rozdělených dle katalogových čísel a samostat-

ných druhů odpadů. V roce 2018 tvořil odpad kategorie ostatní odpady 99,92% z celkové produkce. Odpad kategorie nebezpečné odpady pak tvořil pouhých 0,08% z celkové produkce.

Kategorie ostatní odpad

Tab. 6 Podíly produkce odpadu v roce 2018 – kategorie ostatní odpad (Město Uherský Brod - Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)

	Množství (t)	Podíl na celku (%)
15 01 05 Kompozitní obaly	2,2970	0,0224%
20 03 07 Beton	2 737,0000	26,6423%
17 01 07 Směsi nebo oddělené frakce betonu, cihel, tašek a keramických výrobků neuvedené pod číslem 17 01 06	552,5300	5,3784%
20 01 02 Zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03	48,7300	0,4743%
20 03 03 Papír a lepenka	482,1140	4,6930%
20 01 39 Sklo	164,2090	1,5984%
20 01 11 Textilní materiály	61,7140	0,6007%
20 01 38 Dřevo neuvedené pod číslem 20 01 37	225,7100	2,1971%
20 01 01 Plasty	188,2270	1,8322%
17 05 04 Kovy	268,9700	2,6182%
20 02 01 Biologicky rozložitelný odpad	1 849,7600	18,0058%
20 02 03 Jiný biologicky rozložitelný odpad	35,3300	0,3439%
20 03 01 Směsný komunální odpad	2 344,8220	22,8248%
20 01 40 Odpad z tržišť	39,2400	0,3820%
20 03 07 Uliční smetky	364,7900	3,5509%
17 01 01 Objemný odpad	899,7900	8,7587%
Ostatní druhy odpadů (17 08 02, 18 01 01 a 20 01 25)	0,1487	0,0014%
Celková produkce kategorie ostatní odpad	10 265,382	99,924%
Celková produkce (O + N)	10 273,141	100%

Nejvyšší podíl v produkci ostatních odpadů má produkce betonového odpadu s téměř 27% z celkové produkce odpadu. Směsný komunální odpadu tvoří necelých 23%. Vysoké pro-

cento pak zaujímá biologicky rozložitelný odpad, a sice 18%. Nejnižší procento a to 0,0014% tvoří tři druhy odpadů, dle katalogových čísel jsou to:

- 17 08 02 stavební materiály na bázi sádry neuvedené pod číslem 170801 (0,0700 tun),
- 18 01 01 ostré předměty (kromě 18 01 03), (0,0007 tun),
- 20 01 25 jedlý olej a tuk (0,0780 tun).

Položka 18 01 01 ostré předměty je v Hlášení o odpadech označena jako „N/O“, což znamená, že mohou být zařazeny mezi nebezpečné i ostatní odpady. Zařadila jsem je mezi ostatní, takže tato položka už nebude v odpadech nebezpečných.

Kategorie nebezpečný odpad

Tab. 7 Podíly produkce odpadu v roce 2018 - kategorie nebezpečný odpad (Město Uherský Brod - Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)

	Množství (t)	Podíl na celku (%)
15 01 10 Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	0,7640	0,00744%
15 02 02 Absorpční činidla, filtrační materiály (včetně olejových filtrů jinak blíže neurčených), čisticí tkaniny a ochranné oděvy znečištěné nebezpečnými látkami	0,0100	0,00010%
17 06 05 Stavební materiály obsahující azbest	0,1100	0,00107%
18 01 03 Odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce	0,0007	0,00001%
20 01 13 Rozpouštědla	1,8370	0,01788%
20 01 19 Pesticidy	0,0190	0,00018%
20 01 26 Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	0,7210	0,00702%
20 01 27 Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice obsahující nebezpečné látky	4,2970	0,04183%
Celková produkce kategorie nebezpečný odpad	7,759	0,07552%
Celková produkce (O + N)	10 273,141	100%

V kategorii nebezpečný odpad má nejvyšší podíl produkce odpadu odpad pod katalogovým číslem 20 01 27 s názvem Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice obsahující nebezpečné látky a tvoří 0,042% celkové produkce odpadu a je to 4 297 tun za rok. Nejnižší pro-

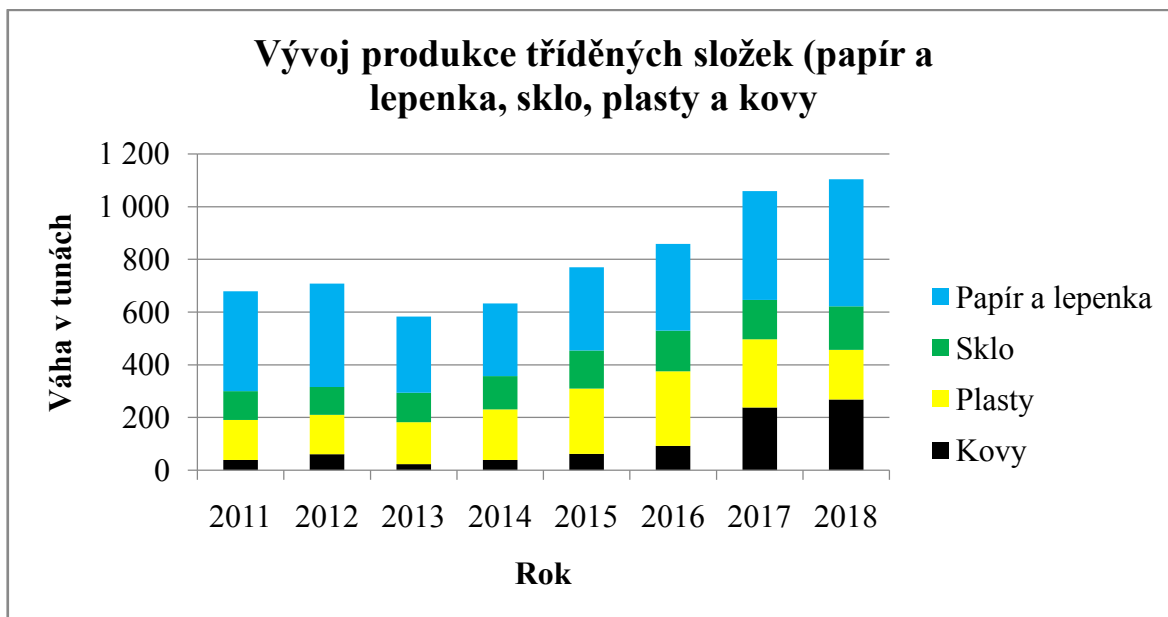
centa zastupují odpady s katalogovým číslem 18 01 03 (0,00001%, což tvoří přibližně 0,7 kilo tohoto odpadu ročně), dále pak 15 02 02 (0,00010%, což je asi 10 kilo ročně) a pesticidy s číslem 20 01 19 (0,00018%, tvořící přibližně 19 kilo za rok).

7.2 Vývoj celkové produkce tříděného odpadu

Tab. 8 Vývoj produkce tříděného odpadu v tunách (Město Uherský Brod – POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kompozitní obaly	0,98	1,03	0,53	1,35	1,89	2,39	0,98	2,30
Papír a lepenka	378,99	392,90	289,22	275,10	315,17	329,21	412,52	482,11
Sklo	110,00	105,14	112,11	127,18	144,64	154,29	149,69	164,21
Plasty	151,31	148,76	159,14	192,09	247,83	283,76	257,87	188,23
Kovy	38,78	61,28	22,49	38,42	62,37	91,71	238,44	268,97
Celkem (t)	680,06	709,10	583,49	634,13	771,91	861,35	1 059,50	1 105,82

Produkce kompozitních obalů zaznamenala největší nárůst v letech 2014, 2015, 2016 a 2018. U papíru a lepenky je v posledních letech zaznamenán nárůst produkce. Od roku 2014, kdy bylo sesbíráno 275 tun do roku 2018, se produkce zvýšila o více než 200 tun na 482 tun ročně. U skla můžeme sledovat nárůst za celé období kromě roku 2017, kdy produkce klesla o necelých 5 tun na 149,7 tun, ale následující rok se zvýšila na 164 tun sesbíraného skla. Produkce plastů zaznamenala nejvyšší nárůst mezi lety 2014 a 2015, kdy dosáhlo meziroční zvýšení produkce váhy téměř 56 tun, konkrétně 55,74 tun. Sběr kovů postihl v roce 2013 propad o více než 38 tun, konkrétně 38,79 tun. V posledních 3 letech lze pozorovat výrazný nárůst sběru kovů, kdy se od roku 2016 do roku 2018 zvedla produkce o 177 tun. Sběr tříděného odpadu vykazuje téměř ve všech případech nárůst za poslední rok. Jediný pokles, je za rok 2018 zaznamenám u komodity plasty.

Obr. 6 Graf vývoje produkce tříděných složek - papír a lepenka, sklo, plasty a kovy (Město Uherský Brod – POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)

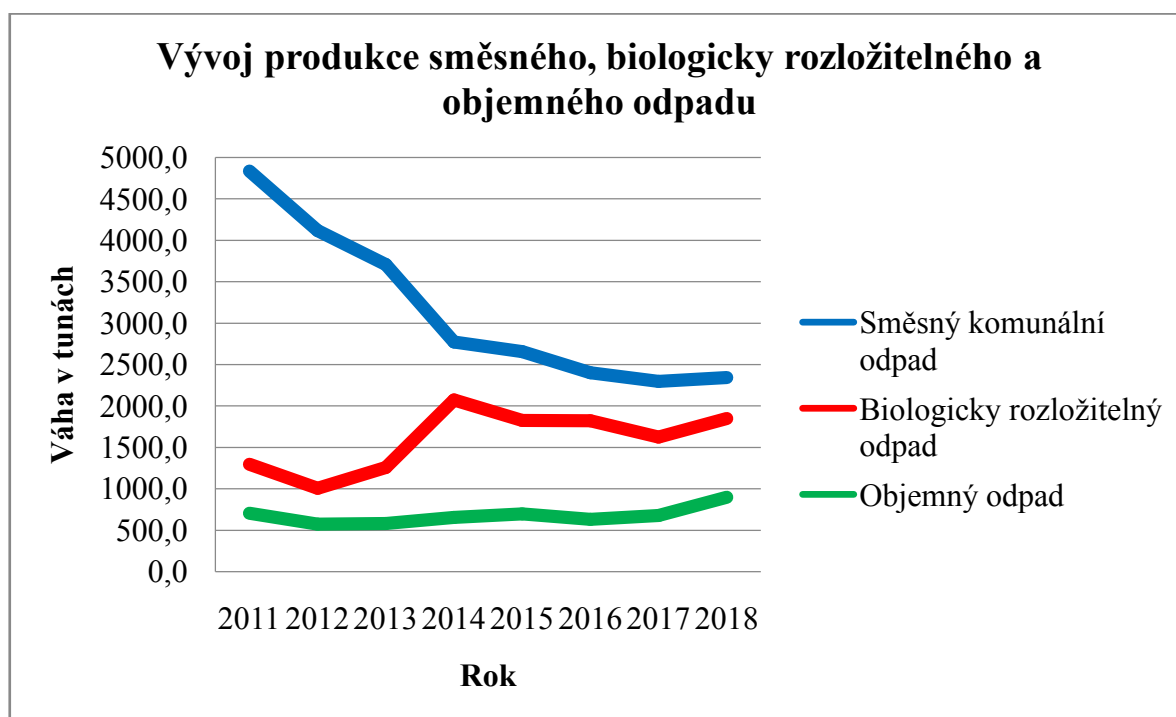

Obr. 7 Graf vývoje produkce kompozitních obalů (Město Uherský Brod – POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)

7.3 Vývoj produkce směsného komunálního, biologicky rozložitelného a objemného odpadu

Tab. 9 Vývoj produkce směsného komunálního, biologicky rozložitelného a objemného odpadu v tunách (Město Uherský Brod – POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
SKO	4836,8	4115,5	3706,9	2771,4	2657,7	2402,7	2297,0	2344,8
BRO	1294,1	1006,2	1257,5	2073,1	1825,6	1819,9	1625,4	1849,8
OO	704,7	572,8	582,3	652,8	696,1	632,4	678,1	899,8

Obr. 8 Graf vývoje produkce směsného komunálního, biologicky rozložitelného a objemného odpadu (Město Uherský Brod – POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)

V roce 2011 poskytlo město občanů kompostéry pro domácí kompostování, takže pokles produkce SKO má na svědomí menší objem kompostovatelné složky odpadu v SKO. V roce 2013 město zavedlo nádobový sběr biologicky rozložitelného odpadu a to se projevuje v tabulce i grafu nárůstem produkce této složky odpadu. Toto opatření vedlo ke zvýšení produkce BRO o více než 800 tun mezi lety 2013 a 2014.

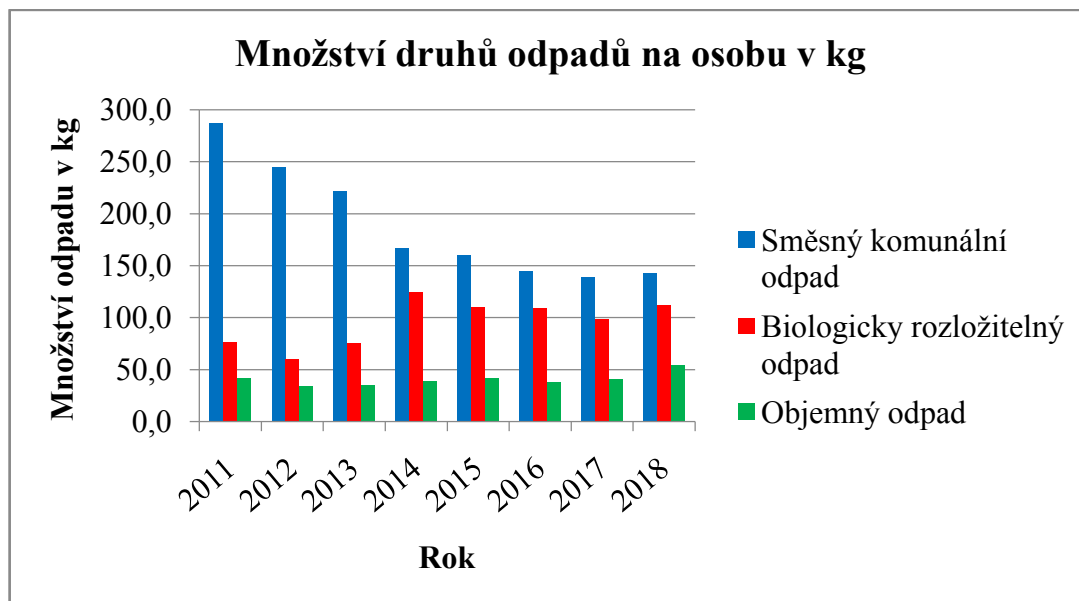
Situaci s produkcí objemného odpadu lze považovat za celkem stabilní mezi lety 2012 až 2017. Výraznější pokles je zaznamenán mezi lety 2011 a 2012, kdy se produkce snížila o více než 131 tun a výraznější nárůst můžeme pozorovat mezi lety 2017 a 2018, kdy činí meziroční nárůst produkce objemného odpadu přes 220 tun.

Z následující tabulky a grafu lze vyčíst produkci výše uvedených složek odpadu přepočtenou na osobu ročně.

Tab. 10 Množství smíšeného komunálního, biologického a objemného odpadu na osobu v kg/rok (Město Uherský Brod – POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
SKO	287,3	245,3	221,7	166,6	160,2	144,8	139,0	142,8
BRO	76,9	60,0	75,2	124,7	110,0	109,7	98,4	112,7
OO	41,9	34,1	34,8	39,3	42,0	38,1	41,0	54,8
Počet obyvatel k 31.12.	16 835	16 777	16 720	16 631	16 591	16 590	16 522	16 420

Vývoj produkce těchto odpadů přepočtené na osobu ročně je prakticky totožný s vývojem celkové produkce v tunách za rok, ale musíme brát v potaz, že sem vstupuje demografický vývoj počtu obyvatel, o kterém z předchozí kapitoly víme, že je v případě Uherského Brodu negativní, tzn., že počet obyvatel v obci klesá. Díky této skutečnosti, lze nabýt dojmu, že občané města produkují méně odpadu, anebo odpad méně třídí, i když ve skutečnosti může být realita jiná, pouze se změnil počet obyvatel.

Obr. 9 Graf Množství směšného komunálního, biologického a objemného odpadu na osobu v kg/rok (Město Uherský Brod – POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)

Jako u celkové produkce, můžeme i u produkce na osobu zaznamenat od roku 2011 celkem výrazný pokles produkce SKO. Nárůst produkce BRO lze taktéž pozorovat od roku 2013. Proč se obě skutečnosti takto projeví, je vysvětleno výše u celkové roční produkce těchto složek odpadu.

U objemného odpadu je vývoj, v rozmezí plus/mínus 10 kg na osobu, celkem stabilní. Nárůst mezi lety 2017 a 2018 může být způsoben stejně jako u odpadu z betonu investičními akcemi města i občanů.

8 NÁKLADY A PŘÍJMY ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ MĚSTA

8.1 Vývoj celkových nákladů a příjmů odpadového hospodářství

Tab. 11 Vývoj celkových nákladů a příjmů OH (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)

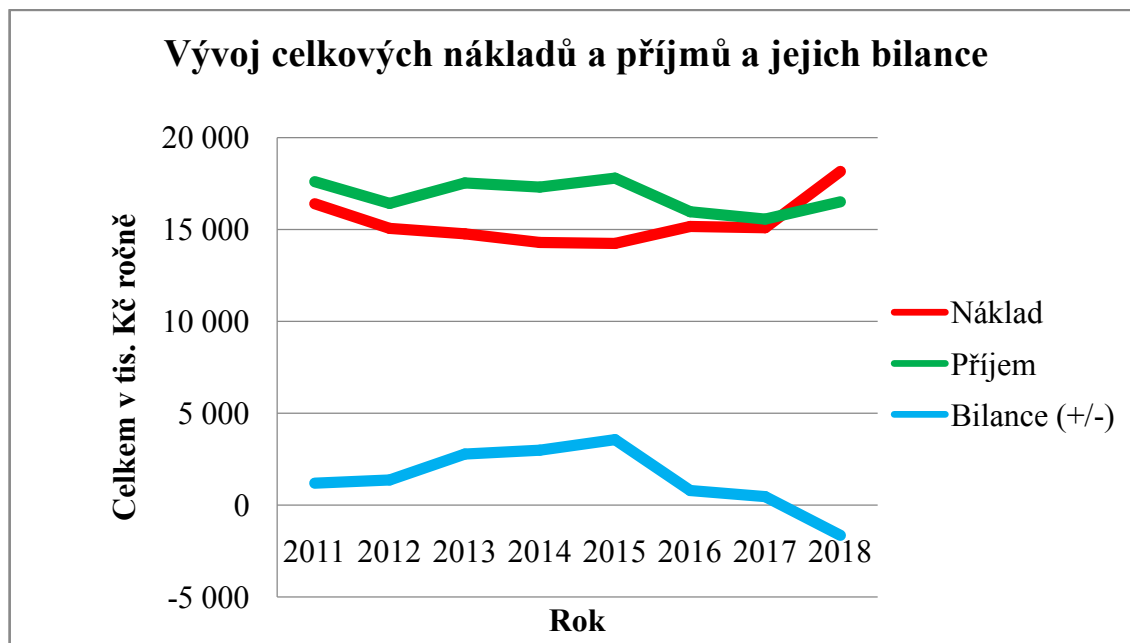
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Náklady	16 404	15 058	14 760	14 299	14 237	15 160	15 100	18 150
Příjmy	17 598	16 423	17 539	17 297	17 793	15 956	15 561	16 512
Bilance (+/-)	1 194	1 365	2 779	2 998	3 556	796	461	-1 638

Vývoj celkových nákladů měl do roku 2015 klesající tendenci. V roce 2016 náklady vzrostly o necelý 1 milion korun, následující rok lehce klesly. V roce 2018 náklady vzrostly o více než 3 miliony korun.

Příjmy v letech 2011 a 2013 byly přibližně na stejné úrovni, výraznější propad nastal v roce 2012, kdy příjmy poklesly o více než 1 milion korun. V roce 2015 byly příjmy za celé sledované období nejvyšší a to přesně ve výši 14 793 474 korun. V roce 2016 a 2017 lze pozorovat klesající tendenci, které se zastavila opět rokem 2018, kdy příjmy obce zase vzrostly o necelý 1 milion korun.

Co se týká celkové bilance, čili rozdílu mezi příjmy a náklady, tak téměř v celém sledovaném období můžeme pozorovat kladný výsledek této bilance. V roce 2018 se za sledované období poprvé bilance dostala do negativních čísel. Z finančního hlediska nejvíce odpadové hospodářství prosperovalo v roce 2015, kdy bilance měla kladný výsledek přes 3 556 tis. Kč.

Podrobněji se budu náklady a příjmy zabírat v následujících kapitolách.

Obr. 10 Graf vývoje celkových nákladů a příjmů a jejich bilance (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)

8.2 Vývoj nákladů dle jednotlivých položek

Ve sledovaném období můžeme vidět vývoj celkových nákladů na odpadové hospodářství obce. Náklady bývají rozděleny na dvě kategorie, náklady dle druhů odpadu a další specifické náklady. Do první kategorie, náklady dle druhů odpadu, patří například SKO, tříděný odpad, Bio odpad, odpady z černých skládek atd. Do kategorie druhé se řadí náklady na provoz sběrného dvora, propagace a informování veřejnosti, náklady vynaložené na údržbu zeleně a další. Náklady na SKO, tříděný odpad, Bio odpad, objemný a nebezpečný odpad se dělí podle jednotlivých způsobů sběru. Tyto způsoby jsou 4 a jsou to: nádobový a pytlový sběr; sběrný dvůr a sběrné místo; mobilní sběr a ostatní sběr. Možnost nádobového a pytlového sběru chybí u stavebního odpadu, který je sbírán jenom zbývajícími, výše uvedenými, formami sběru. V následující tabulce jsou uvedeny obě dvě kategorie nákladů společně, bez rozdělování na kategorii náklady dle druhů odpadů a kategorii další specifické náklady.

Tab. 12 Vývoj nákladů dle položek v tis. korunách za rok (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Směsný komunální odpad	8 080	8 040	7 540	5 420	5 338	5 300	5 200	5 300
Tříděný odpad	2 051	2 241	2 223	2 336	3 788	3 710	3 650	2 810
Bioodpad	100	209	493	2 057	2 309	2 400	2 350	2 420
Objemné odpady		514	1 165	815	1 011	80	1 000	2 050
Nebezpečné odpady		42	59	95	68	1 000	80	100
Stavební odpad						700	700	810
Sběrný dvůr nebo sběrné místo	2 760				468	700	700	3 300
Údržba zeleně	625	530	601	586	400	300	320	200
Koše na veřejných místech	618	513	402	420	444	450	550	585
Úklid veřejných prostranství	1 800	2 728	2 007	2 120	150	150	180	200
Černé skládky	165	36	60	50	40	50	60	65
Informace, propagace, motivace	5	5	10	200	20	20	10	10
Administrativa odpadového hospodářství	200	200	200	200	200	300	300	300
Celkem	16 404	15 058	14 760	14 299	14 236	15 160	15 100	18 150

Směsný komunální odpad představuje náklady spojené se sběrem a svozem SKO od občanů, včetně nákladů spojených s dalším nakládání s ním, pokud jsou obci účtovány. V Uherském Brodě je využíván způsob formou nádobového a pytlového sběru a na sběrných dvorech a sběrných místech. Náklady, které představují náklady celkově vynaložené na SKO, jsou uvedeny jenom u prvně uváděného způsobu sběru, protože obec nezná konkrétní náklady na sběr této složky odpadu na sběrných dvorech. V rámci sledovaného období můžeme pozorovat klesající charakter. V roce 2018 došlo k mírnému navýšení nákladů, ale celkové náklady na SKO od roku 2011 do roku 2018 klesly o 2 780 tis. Kč. Pokles nákladů souvisí s poklesem produkce SKO a je zde patrný vliv zavedení separace biologicky rozložitelného odpadu. Náklady na 1 tunu SKO uloženého na skládku jsou 690 Kč.

Tříděný odpad opět představuje náklady, které obec eviduje v souvislosti se sběrem, svozem a dalším využitím tříděných složek komunálního odpadu. Jedná se o hospodaření s využitelnými odpady z plastů, papíru, skla, nápojových kartonů a kovů. Další komentář k těmto komoditám bude uveden v podkapitole níže.

Náklady spojené s **biologicky rozložitelným odpadem** od občanů nezahrnují náklady spojené s nakládáním s odpady vznikajícími při údržbě veřejné zeleně v obci. Dle tabulky za sledované období lze konstatovat, že náklady vynaložené na nakládání s bioodpadem vzrostly v roce 2014 o více než 1 500 tis. Kč. Tento nárůst způsobilo zavedení separovaného sběru tohoto odpadu. Nárůst nákladů u této komodity ale není alarmující, protože se současně velmi snížili náklady na SKO z toho důvodu, že bioodpad přestal být součástí SKO a je svážen odděleně. U bioopadu jsou evidovány dva způsoby sběru a to: nádobový a pytlový sběr a sběr na sběrných dvorech (místech).

Evidence nákladů z **objemných odpadů** lze sledovat až od roku 2012, od kdy prakticky pravidelně dochází ke zvyšování a snižování nákladů. V roce 2011 se evidovaly náklady spojené pouze s mobilním sběrem objemných odpadů, který nebyl v té době v Uherském Brodě zaveden. Momentálně je zaveden sběr objemného odpadu v rámci sběrných dvorů (míst). Výrazný propad můžeme sledovat u roku 2016 a od tohoto roku se dále náklady jen zvyšují.

U **nebezpečných odpadů** se v roce 2011 náklady s nimi spojené evidovaly stejně jako u objemného odpadu pouze u mobilního sběru, taktéž nebyl v té době tento sběr zaveden. Nyní probíhá sběr a evidence nebezpečných odpadů na sběrných dvorech (místech). Nejnižší zaznamenané náklady byly v roce 2012, kdy jejich výše dosahovala hodnoty 42 tis. Kč. Nejvyšší náklady jsou v rámci této kategorie v roce 2016.

Stavební odpad a náklady s ním spojené se začaly evidovat až v roce 2016. Od tohoto roku můžeme sledovat relativně stejnou výši nákladů.

Celkové náklady na provoz **sběrného dvora (sběrného místa)** včetně nakládání s odpady činily v roce 2011 částku 2 760 tis. Kč. Lze předpokládat, že náklady jsou tak vysoké proto, že obsahují část nákladů, které by se v případě evidence vztahovaly k objemnému, nebezpečnému a stavebnímu odpadu, který ovšem nebyl v tomto roce nijak v rámci města evidován. V roce 2012 až 2014 jsou náklady na sběrné dvory (místa) vyřazeny z agendy. V roce 2018 můžeme pozorovat rapidní nárůst nákladů spojených se sběrnými dvory a to

z důvodu vybudování nových ploch na odkládání větvoví na SD Havřice a SD Újezdec. Dále je pak růst nákladů způsoben využíváním štěpkování, které zajišťuje externí firma.

Náklady na **údržbu zeleně** v obci mají obecně v rámci sledovaného období klesající charakter. Od roku 2011 klesly tyto náklady do roku 2018 o přibližně 2 třetiny, z 625 tis. Kč na 200 tis. Kč.

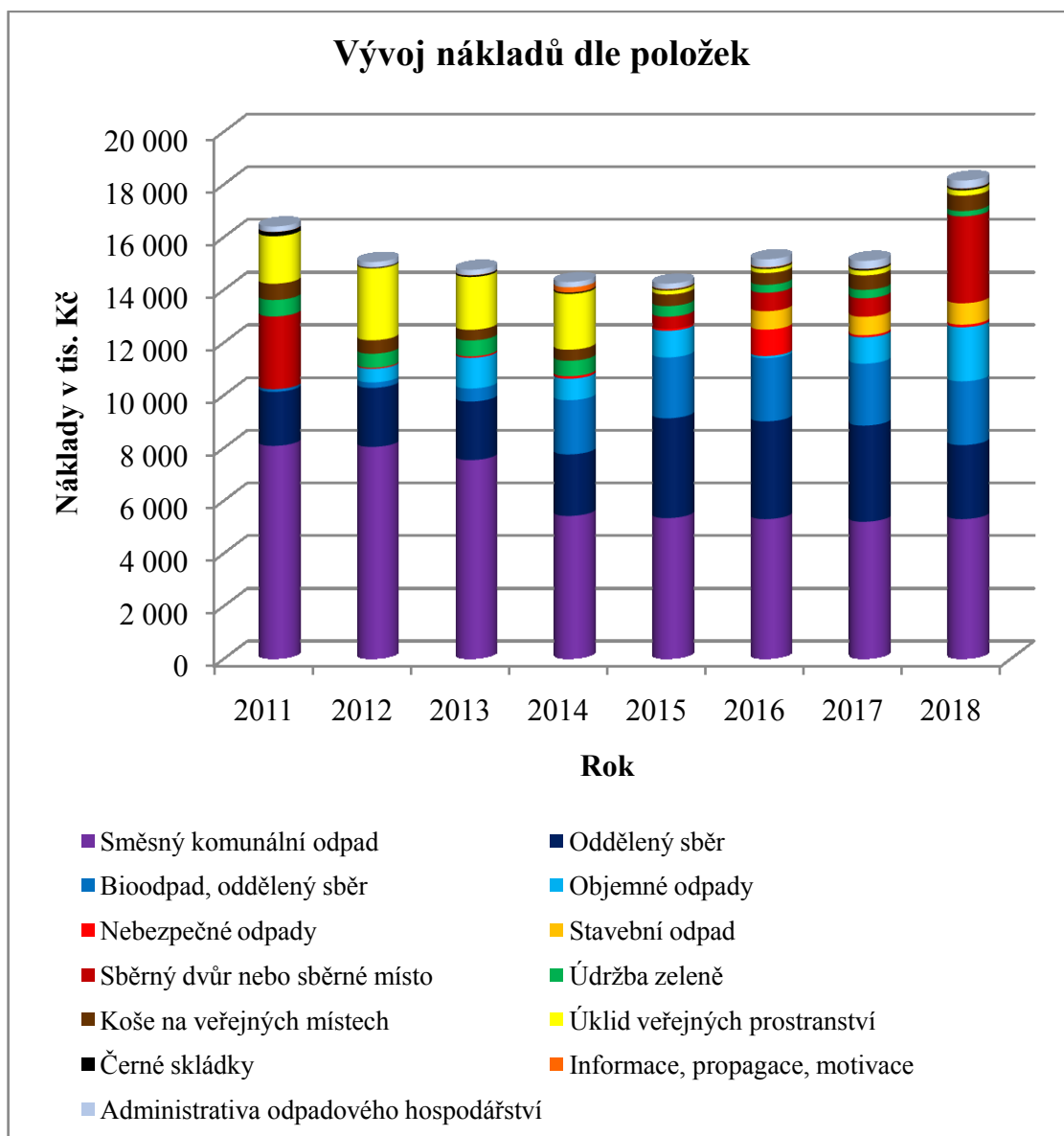
Položka **koše na veřejných místech** představují náklady spojené s vyprazdňováním košů, svozem a odstraněním nákladů. Nejnižší náklady byly zaznamenány v roce 2013, kdy byly ve výši 402 tis. Kč. Od toho roku se náklady do roku 2018 zvýšily o 183 tis. Kč.

Úklid veřejných prostranství představuje náklady na sběr, svoz a odstranění uličních smetků (volně odhozených odpadů), tj. náklady na metaře, použitý techniky a odstranění odpadů. Dále mohou zahrnovat náklady spojené s úklidem okolo sběrných stanovišť na komunální odpad, včetně jeho využitelných složek, pokud jsou tyto náklady samostatně fakturovány. V roce 2011 náklady dosahovaly výše 1 800 tis. Kč a v roce 2014 dokonce 2 120 tis. Kč. Od roku 2015 můžeme sledovat celkem výrazný propad, na 150 tis. Kč, oproti předchozím letům. Tento propad je způsoben nezahrnováním nákladů spojených se strojním čištěním ulic, kropením, apod. Do roku 2014 byly tyto náklady taky evidovány.

Náklady na odstranění odpadů z **nelegálních „černých“ skládek** včetně nákladů na jejich konečné odstranění jsou evidovány nejvyšší v roce 2011, od té doby celkem výrazně v rámci této položky klesly a od roku 2013 se drží blízko hodnoty 60 tis. Kč. V roce 2015 je zaznamenán pokles na 40 tis. Kč, ale proti tomuto roku hned v následujících letech nastalo zvýšení o 10, 20, a 25 tis. korun.

Náklady spojené s **informováním veřejnosti, propagací a realizací motivačního systému** zaznamenaly výrazný nárůst v roce 2014. Od roku 2015 se pohybují ve výši 10-20 tis. Kč.

Administrativa odpadového hospodářství jsou náklady související s celkovou administrací OH obce (výpočty poplatků, cen, náklady na správu a výběr poplatků, vyplňování dotazníků, statistických hlášení o odpadech). V této položce sledujeme konstantní výši nákladů od roku 2011 do roku 2015 ve výši 200 tis. korun. Od roku 2016 došlo ke zvýšení o 100 tis. na celkových 300 tis. Kč. Tato výše nákladů trvá do současnosti.

Obr. 11 Graf vývoje nákladů dle položek v tis. korunách za rok (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)

8.2.1 Vývoj nákladů na tříděný odpad

Jak už bylo výše předesláno, rozeberu podrobněji vývoj nákladů na tříděný sběr využitelných odpadů. Náklady jsou rozděleny opět na 4 způsoby sběru, ze kterých se v obci využívají dva a jsou to: nádobový a pytlový sběr a sběr na sběrných dvorech (sběrných místech). V Uherském Brodě patří do této kategorie odpadů papír, plasty, sklo, nápojové kartony a kovy.

Tab. 13 Vývoj nákladů na tříděný odpad v tis. za rok (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Papír	625	888	883	834	1 214	1 140	1 100	850
Plasty	1 169	1 138	1 123	1 290	2 345	2 350	2 310	1 720
Sklo	192	195	202	196	229	220	240	240
Kovy		10	10	10				
Nápojové kartony	65	10	5	6				
Celkem	2 051	2 241	2 223	2 336	3 788	3 710	3 650	2 810

Mezi lety 2014 a 2015 lze pozorovat celkem výrazný nárůst nákladů spojených s nakládáním s papírem, plastem a sklem. Podle tohoto lze soudit, že občané separovali více těchto složek odpadu než předchozí rok. Na tuto skutečnost má vliv to, že obec v roce 2014 investovala do propagace, informovanosti veřejnosti a motivačního systému celkem velké množství peněz (200 tis. Kč viz kapitola výše). Lze říci, že tato investice měla na třídění odpadu dobrý dopad.

Náklady na **sběr papíru** představují druhou největší položku v rámci sledované kategorie tříděného odpadu. Mezi lety 2011 a 2012 nastalo zvýšení nákladů o více než 260 tis. korun, ale celková produkce papírového odpadu se taky zvýšila o přibližně 14 tun, takže není zvýšení nákladů překvapivé. Mezi lety 2014 a 2015 pozorujeme celkem velký skok z 834 tis. Kč na 1 214 tis. Kč, kdy toto způsobilo opět nárůst vytříděného papírového odpadu. Mezi lety 2017 a 2018 je zajímavá skutečnost, že i přes zvýšení produkce o přibližně 70 tun došlo ke snížení celkových vynaložených nákladů na papír. V roce 2018 byly náklady na nádobový sběr a pytlový sběr papíru ve výši 650 tis. Kč a ve výši 200 tis. Kč na sběr na sběrných dvorech (místech).

Náklady na **sběr plastu** zastupují největší položku ze sledované kategorie. Od roku 2011 do roku 2013 lze pozorovat snižování nákladů. V roce 2014 došlo k mírnému zvýšení a opět k velkému skoku o více než 1 milion korun došlo mezi lety 2014 a 2015. V letech 2015 až 2017 se výše nákladů držela kolem částky 2 300tis. korun. V roce 2018 je vidět opět pokles těchto nákladů, který je ovšem oproti nákladům z papíru, úměrně způsoben i poklesem produkce plastu. Plast byl sbírán formou nádobového a pytlového sběru a na

sběrných dvorech (místech). Prvně zmíněná forma představovala v roce 2018 náklady ve výši 1 500 tis. Kč a druhá forma sběru 220 tis. Kč.

Sběr skla představuje ze třech hlavních tříděných komodit nejmenší položku. Do roku 2014 se náklady pohybují ve výši okolo 200 tis. korun. V roce 2011 to je 192 tis., v roce 2013 202 tis., a v roce 2014 196 tis. Kč. O více než 30 tis. je evidován nárůst mezi lety 2014 a 2015. V letech 2017 a 2018 byly náklady na tříděný sběr skla ve stejné výši a to 240 tis. korun. Sběr probíhá opět formou nádobového a pytlového sběru, konkrétně tedy nádobovou formou a taky na sběrných dvorech. Nádobový sběr představuje náklady ve výši 200 tis. korun a na sběrných dvorech je to částka 40 tis. korun za rok 2018.

V roce 2011 není **sběr kovů** evidován. Evidován je až v rozmezí let 2012 a 2014, kdy náklady představují konstantní výši 10 tis. Kč. Od roku 2015 obec neeviduje náklady spojené s tříděním kovů.

Sběr nápojových kartonů nepředstavuje nijak velkou položku kromě roku 2011, kdy byly náklady ve výši 65 tis. korun. Od roku 2005 fungoval sběr tetrapakových nápojových kartonů do pytlů oranžové barvy, ale z důvodu ekonomické nerentability bylo od samostatného sběru upuštěno a v roce 2014 byl zaveden společný sběr plastů a tetrapakových obalů do pytle či kontejneru žluté barvy.

8.3 Vývoj příjmů dle jednotlivých položek

Celkové příjmy bývají podle společnosti EKO-KOM a.s. nejčastěji rozděleny na 8 položek, a jsou to:

- Poplatek za komunální odpad od občanů nebo místní poplatek nebo platba občanů dle smlouvy (celkem)
- Poplatek za odpady od rekreatantů/za rekreační objekt (celkem)
- Poplatek od ostatních původců odpadu na využívání systému obce (celkem)
- Výnos z prodeje druhotných surovin (celkem), ale nejsou zde zahrnuty příjmy od společnosti EKO-KOM, a.s.
- Výnosy ze sběru textilu
- Platby za zpětný odběr elektrozařízení (od kolektivních systémů)
- Příjmy od ostatních obcí (například za sdílení sběrného dvora)
- Výnos ze skládkovacího poplatku (pokud je obec příjemcem)

Za sledované období se v evidenci za rok 2011 objevilo 5 z výše uvedených položek. V roce 2015 a 2016 v různých kombinacích. V roce 2018 jsou evidovány pouze 3 příjmové položky.

Tab. 14 Vývoj příjmů dle položek v tis. korunách za rok (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Poplatky od občanů	7 961	7 596	7 868	7 762	7 720	7 760	7 668	7 705
Výnos ze skládkovacího poplatku	7 770	7 415	7 782	7 583	7 867	7 655	7 535	8 526
Poplatky od rekreatantů			56	54	70	110		
Zisk z prodeje druhotných surovin	443	188	136	100	198	289	357	281
Platby od autorizované obalové společnosti	1 381	1 183	1 627	1 721	1 867			
Platby od ostatních kolektivních systémů	42	40	70	75	69	126		
Výnos ze sběru textilu						14		
Celkem	17 597	16 422	17 539	17 295	17 791	15 954	15 560	16 512

Zdálo by se, že **poplatky od občanů** za systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů budou představovat nejvyšší položku. V případě Uherského Brodu tomu tak z dlouhodobého hlediska není. Celkové příjmy z poplatků od občanů za celé sledované období činí 62 040 075 Kč. Výše příjmu z této položky se mění v důsledku změn počtu obyvatelstva a taky díky stárnutí obyvatelstva, protože v Uherském Brodě je zavedeno zvýhodnění pro občany starších 70 let, kdy místo 500 korun ročně platí o 100 korun méně, tedy 400 korun.

V katastrálním území města se nachází skládka odpadů, která není využívána jenom městem samotným. Svozová oblast čítá kromě Uherského Brodu i 57 okolních obcí. Díky využívání skládky okolními obcemi obec eviduje **výnos ze skládkovacího poplatku**. Tento

výnos je za celé sledované období přibližně o 100 tis. vyšší než poplatky od občanů obce a to v konkrétní výši 62137 536 Kč. V rámci výše výnosu se částka během let 2011 až 2017 pohybuje přibližně na stejné úrovni. Mezi lety 2017 a 2018 se tento výnos zvýšil bez 9 341 korun o celý milion Kč.

Poplatky od rekreatantů byly evidovány pouze v letech 2013 až 2016. Z toho nejvyšší poplatek byl v roce 2016 a to ve výši 110 tis. korun.

Zisky z prodeje druhotných surovin představují třetí položku, která je obsažena v rámci každého roku během sledovaného období. Pokud obec sama obchoduje s druhotnými surovinami nebo je cena surovin přímo kalkulována v ceně služby svozové firmy, musí obec tyto výnosy uvést. Vidíme, že zisky byly nejvyšší v roce 2011 a nejnižší naopak v roce 2014. Od roku 2015 následovalo zvýšení a pro rok 2018 opět propad o necelých 80 tisíc korun.

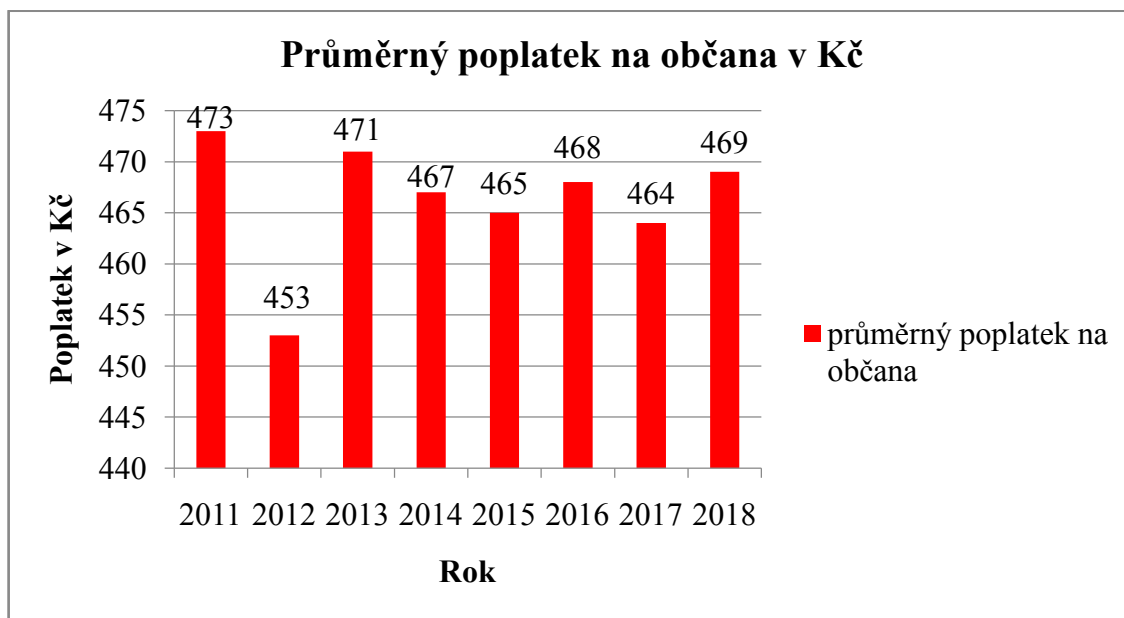
Platby od autorizované obalové společnosti jsou evidovány jen do roku 2015 včetně. Dále nejsou evidovány.

Platby od ostatních kolektivních systémů jsou započítány jenom do roku 2016. V tomto roce jsou taky za celé sledované období nejvyšší a to v částce 126 tis. korun.

Výnos ze sběru textilu eviduje obec jenom v roce 2016. Tento výnos je uveden jenom v případě, kdy provozovatel sběru textilu poskytne část svého výnosu z využití obci.

Další položky se v příjmech obce za sledované období neobjevují.

Výběr poplatku od obyvatel města se pohybuje okolo hodnoty 470 Kč na obyvatele za rok. V roce 2012 byl zaznamenán mírný propad, který byl pravděpodobně způsoben vyšším uplatněním slev a úlev u poplatníků města. Za posledních 5 let nedosáhl průměr ani na hodnotu 470 Kč/ob/rok.

Obr. 13 Graf průměrné výše vybraného poplatku v Kč/os (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)

9 SWOT ANALÝZA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ OBCE

V této části práce hodnotím systém odpadového hospodářství a jeho fungování SWOT analýzou. Zaměřuji se na silné a slabé stránky, které se týkají vnitřního systému obce a dále pak na příležitosti a hrozby, které mohou působit na vnitřní systém zvenčí.

Tab. 16 SWOT analýza odpadového hospodářství obce (vlastní zpracování)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Centrum pro nakládání s odpady • Třídící linka • Čistička odpadních vod • Využívání vermikompostování • Nebezpečné odpady nejsou součástí centra pro nakládání s odpady • Spolupráce s EKO-KOM, a.s. • Rekultivace starých skládek • Monitoring ekologických rizik • Třídění odpadů • Plnění cílů POH 	<ul style="list-style-type: none"> • Existence a vznik černých skládek • Pasivní postoj vůči nezodpovědným občanům • Zastaralé technické vybavení pro nakládání s odpady • Nedostatečné zajištění svozu • Nespolupráce podnikatelských subjektů na OH města • Zvyšování celkové produkce odpadu • Záporná bilance za rok 2018
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora občanů pro třídění odpadu • Dodržování třídění odpadů • Předcházení tvorby černých skládek • Využití možností dotací z operačních programů • Vybudování zařízení pro energetické využití odpadů • Odkanalizování celého území obce • Možná nová pracovní místa • Zapojení podnikatelských subjektů do OH • Osvětové kampaně 	<ul style="list-style-type: none"> • Zakládání černých skládek • Neochota občanů třídít odpad • Zdravotní rizika při manipulaci s odpady • Únik nebezpečných chemických látek do povrchových vod • Omezená kapacita skládkovacích prostor • Sesuv skládky • Legislativní změny • Nízká podpora státu pro budování spaloven odpadů • Chybějící finance v rozpočtu obce na rozvoj odpadového hospodářství

Silné stránky

Za silné stránky v oblasti hospodaření s odpady považuji existenci celkem rozsáhlé technické infrastruktury. Zejména se jedná o centrum pro nakládání s odpady, třídící linku a čističku odpadních vod. Do centra pro nakládání s odpady patří samotná skládka odpadů Prakšická, dekontaminační plocha, zařízení pro dotřídování objemného odpadu a kompostárna. Velkou váhu má dle mého názoru i využívání vermikompostování. Při vermikompostování se využívá schopnost kalifornských žížal přeměňovat rostlinné zbytky na velmi kvalitní organické hnojivo. Dostupnost třídící linky přímo v obci je taky žádoucí z důvodu ekonomického tak i ekologického. Ekonomický aspekt plyne hlavně z ušetření finančních zdrojů za dovoz odpadu do třídící linky, protože se linka nachází přímo v obci a není třeba odpad dovážet do nějaké větší vzdálenosti. Třídící linku využívá prakticky celá oblast Uherskobrodsko. Čistička odpadních vod má taky určitě významné postavení v oblasti odpadového hospodářství, i když se nejedná přímo o činnosti nakládání s odpady. Slouží jako záchytná stanice odpadních látek, potažmo odpadů vyskytujících se ve vodě.

Za silnou stránku považuji taky oddělený sklad nebezpečného odpadu od jiných odpadů, aby došlo k zabránění případné kontaminace nebezpečnými látkami. Spolupráce s EKO-KOM, a.s. je taky výhodná z několika důvodů. EKO-KOM, a.s. poskytuje obcím finanční odměnu, poskytuje obcím nálepky na nádoby s informačními sděleními, a poskytuje zejména poradenské a informační služby. Rekultivace starých skládek jde ruku v ruce s monitoringem ekologických rizik starých ekologických zátěží a tvoří sice malou, ale důležitou část odpadového hospodářství.

Třídění odpadů je v Uherském Brodě na velmi dobré úrovni, produkce tříděného odpadu se v posledních letech zvyšuje, to neznamená ale, že by občané produkovali více odpadu, ale spíše že více dbají na třídění jednotlivých složek separovaného sběru. Plnění většiny stanovených cílů lze taky považovat za silnou stránku. Převážná většina cílů je plněna, ale najdou se i cíle, které obec neplní, a to například, že obec nezajišťuje energetickou likvidaci a využívání odpadu a dále pak třeba to, že nejsou do systému odpadového hospodářství zapojeny podnikatelské subjekty.

Slabé stránky

Slabých stránek jsem v rámci zpracování práce objevila taky několik. Černé skládky vznikají a existují na území obce z několika důvodů. Důvody jsou pohodlnost občanů, neznalost otvírací doby sběrných míst, nezáměr o životní prostředí a další. Co se týče poho-

dlnosti, je pro některé občany velký problém odvézt odpad na místa k tomu určená (hlavně stovební odpad) a je jednodušší ho nepozorovaně zavést někam k lesu. Když už si lidé nachystají odpad na odvoz do sběrného dvoru a u sběrného dvoru zjistí, že jedou mimo otvírací dobu, tak v tom lepším případě odpad nechají u jeho brány, což ale taky není ideální. V tom horším případě a hlavně v afektu mohou reagovat tak, že když už mají odpad připravený k odevzdání a doma nemají prostor na jeho delší skladování, tak volí opět možnost někam ho nepozorovaně odložit. Obě varianty mají společný důvod a to je nezájem a neuvědomění si co takové odložení odpadu do přírody může způsobit, nehledě na to jak to potom v okolí vypadá.

Na pasivní postoj k nezodpovědným občanům lze pohlížet ze dvou hlavních hledisek. První hledisko se týká výše zmíněných černých skládek, její původci jsou jen těžko dohádatelní, a pokud se nachází na pozemku obce, dojde k jejímu odstranění. Druhé hledisko je postoj vůči neplatičům. Při zpracovávání finanční stránky odpadového hospodářství jsem zjistila, že v roce 2018 nezaplatilo poplatků 8% občanů, což je ve finále více než jeden tisíc občanů. Nikde jsem ale nenarazila na zmínku o vymáhání tohoto poplatku.

V obci jsou k vidění některé problémové lokality, ve kterých dochází k přeplňování odpadových nádob a tím pádem i nedostatečnému zajištění svozu. Jedná se zejména o lokalitu zahrádkářské kolonie. Celkem velkou váhu má dle mého názoru nespolečná spolupráce podnikatelských subjektů na OH města. Zavedení této spolupráce by se určitě promítlo do zvýšení celkové produkce odpadů obce, ale zase by se očekávalo, že se bude více separovat než doposud. Zvyšování celkové produkce odpadu je dáno prvotně životním stylem občanů, ale hodnoty se mění i v závislosti na počtu obyvatel, který v obci dlouhodobě klesá. Zápornou bilanci považuji za slabou stránku z důvodu možného zpoždění dalších investičních akcí obce. Obec může chtít počkat do období, kdy tato oblast bude zisková, aby se neprohlubovat více bilanční schodek a zůstal v nějakých udržitelných mezích.

Příležitosti

Příležitostí, které by město pro rozvoj této oblasti mohlo využít, je taky více. Do pomyslné první skupiny příležitostí patří podpora občanů v třídění odpadu, dodržování třídění odpadů, předcházení tvorby černých skládek, potažmo celkové předcházení vzniku odpadů. Všechny zde zmíněné příležitosti mají jedno společné a to je potřeba zajištění dostatečného množství odpadových nádob příp. pytlů a zajištění jejich dostatečného svozu. Je to jednoduché, pokud budou mít občané k dispozici odpadové nádoby (pytle) a ty budou

v dostatečných intervalech vyváženy a občané budou znát systém nakládání s odpady v obci, nevidím jediný důvod proč nepokračovat a nezdokonalovat sběr s třídění všech druhů odpadu.

Obec by mohla využít dotací z evropských fondů, zejména z operačního programu životní prostředí dle jednotlivých prioritních os. Tyto dotace by mohly být využity k výstavbě nového či k rekonstrukci stávajícího technického zařízení a dále k možnému odkanalizování neodkanalizovaných částí obce a rekonstrukci kanalizace. Vybudování zařízení pro energetické využívání odpadů by nemuselo být přímo v katastrálním území města, ale v nějaké přijatelné dojezdové vzdálenosti. Pokud by nastalo rozšíření nějakého zařízení pro nakládání s odpady, anebo stavbě nového zařízení, tak by se mohla na trhu práce objevit nová pracovní místa. Velkou příležitost vidím i v zapojení podnikatelských subjektů do odpadového hospodářství obce. V rámci osvětových kampaní může probíhat edukace v oblasti nakládání s odpady a její podpora.

Hrozby

Hrozeb, které mohou ovlivnit vývoj a fungování odpadového hospodářství obce, je hned několik. Zakládáním černých skládek a neochotou třídit odpad mohou občané ovlivnit fungování celého systému v negativním smyslu slova. Zakládání černých skládek a její následné odstraňování je pro obec každým pádem zátěží. Neochota pokračovat v třídění odpadu a dále ho rozvíjet by se projevila v produkci odpadů a bohužel i v dopadu na životní prostředí. Při úniku nebezpečných látek do povrchových vod by hrozilo zamoření ekosystému ale i možné zdravotní rizika. Tyto rizika ovšem mohou nastat i v důsledku nesprávné manipulace s určitými druhy odpadů. Je nutno nakládat s odpady dle platné legislativy a s ohledem na zdraví člověka.

Sesuv skládky a omezená kapacita skládkovacích prostor jsou další hrozby, které mohou výrazně ovlivnit fungování systému nakládání s odpady. Pokud by z nějakého důvodu došlo k poškození, nebo dokonce sesuvu skládkovacího tělesa, bylo by důležité zajistit danou oblast před únikem nebezpečných látek do okolí, na což by obec musela vynaložit velké finanční částky. Omezená kapacita je dalším strašákem, který je v budoucnu bohužel nevyhnutelný. Každá skládka odpadů má svoji životnost a kapacitu, a pokud se v obci nezačne v blízké budoucnosti odpad energeticky využívat, hrozí uzavření stávající skládky a založení skládky nové.

Další hrozbou mohou být změny platných předpisů, podle kterých se obec momentálně řídí. Pokud by ke změnám došlo a obec by za určitou dobu nestihla provést změny v systému, popřípadě vyjednat nové spolupráce, mohla by být za to obec sankciována. Stát nepodporuje v nějakém větším měřítku ani budování spaloven odpadů. Nejbližší spalovna se momentálně nachází v Brně a její využívání by bylo pro obec dle platné legislativy nejspíš neekonomické. Obci mohou taktéž chybět finance v rozpočtu na rozvoj odpadového hospodářství, ať už na stavbu nových zařízení, tak rekonstrukce starých zařízení a na nákup nové techniky s modernějším vybavením.

10 NÁVRHY NA ZEFEKTIVNĚNÍ SYSTÉMU HOSPODAŘENÍ S ODPADY

V této části diplomové práce bych se chtěla věnovat návrhům na zefektivnění systému hospodaření s odpady. Vycházím především z vypracované analytické části této práce a ze svých poznatků z pohledu občana Uherského Brodu.

10.1 Finanční zvýhodnění dětí a důchodců

V současné době je situace taková, že každý trvale žijící občan v Uherském Brodě platí za využívání služeb odpadového hospodářství 500 Kč ročně. Důchodci starší 70 let mají zvýhodněnou sazbu, a to 400 Kč za rok. Žádné jiné zvýhodnění občané nemají. V platné obecně závazné vyhlášce jsou pouze uvedeny některé osoby osvobozeny od poplatku. Při stávající situaci si myslím, že by nebylo špatné zavést do systému slevy a zvýhodnění pro děti. Možností je mnoho. U dětí do třech let věku by mohla být tato služba zdarma. Od čtyř let do 7 let by mohla být sazba třeba v poloviční výši stávajícího poplatku, tedy 250 Kč za rok. Od 7 let by už byla cena plná. Zvýhodnění pro seniory nad 70 let by zůstalo stejné a pro seniory starších 90 let by služba byla zdarma.

Pokud pracujeme s nejnovějšími dostupnými údaji, které najdeme ve veřejné databázi Českého statistického úřadu tak, za rok 2017 by dle navrhovaného věkového rozdělení měla obec příjem z poplatku za komunální odpad 7 551 100 Kč. V roce 2017 obec na poplatcích od občanů utrhla 7 668 000 Kč. Z finančního hlediska by se poskytnutí takových úlev projevilo na příjmech do OH, nicméně by šlo o snížení přibližně o 116 tis. Kč, pokud nebereme v potaz osoby osvobozené od placení. Částka okolo 116 tis. Kč není nějak závratná a myslím si, že by občané takové zvýhodnění pozitivně vítaly.

10.2 Zvážení energetického využívání odpadů

V Uherském Brodě se odpady energeticky nevyužívají. Se tříděnými odpady se dále obchoduje za účelem dalšího zpracování, ale zbylý směsný komunální odpad se pouze ukládá na skládku. Vystávají názory, že v moderním odpadovém hospodářství je nutné odpady energeticky využívat. Myslím si, že by se mělo začít vážně uvažovat nad energetickým využitím odpadů i když je nejbližší spalovna SAKO v Brně, což je cca 90 kilometrů od Uherského Brodu. Náklady na dopravu odpadů do spalovny by se jistě v závěrečném účtu

projevily, ale můj názor je takový, že by se klidně mohla aspoň část SKO odvážet do spalovny. Dle aktuálního ceníku společnosti SAKO Brno a.s. by obec zaplatila za 1 tunu směsného komunálního odpadu předaného k energetickému využití 850 Kč. Při produkci SKO přibližně 2 345 tun (rok 2018) by obec zaplatila za předání tohoto odpadu k energetickému využití 1 993 250 Kč. Průměrná cena za odstranění odpadů na skládce se v roce 2018 pohybovala ve výši 690 Kč. V tomto případě mělo město náklady na skládkování SKO 1 618 050 Kč. Celkové náklady na odstranění SKO byly za rok 2018 přibližně 5 300 tis. Kč. Osobně mi rozdíl mezi cenou za poskytnutí odpadu k energetickému využití a cenou za skládkování nepřijde nějak markantní, takže bych v případě obce určitě vážně uvažovala nad poskytnutím SKO k energetickému využívání. Když ne celé produkce, tak určitě aspoň její části.

Poplatky za uložení odpadů na skládku se neustále zvyšují a tím chce i ČR dosáhnout toho, že skládkování bude pro obce čím dál nevýhodnější. Od roku 2024 je plánován zákaz uložení směsných komunálních odpadů na skládky. Důležité je si uvědomit, že nejde o úplný zákaz skládkování, jak se někdy mylně udává, ale pouze o zákaz skládkování složek odpadu, které mohou být dále využívány. Čistý komunální odpad bude dále možné ukládat na skládky.

Dále by obec mohla využít dotace z operačního programu životního prostředí na stavbu bioplynové stanice pro zpracování bioodpadů. Tuto stanici by využívaly i okolní vesnice, stejně jako využívají skládku odpadů ve městě.

Na základě stanovených cílů v plánu odpadového hospodářství se obec zavazuje, že bude podporovat vybudování zařízení k výrobě tuhého alternativního paliva (TAP). Tuhé alternativní palivo je využitelné v teplárnách, cementárnách a výtopnách. V takovém zařízení se využívají už jinak nerecyklovatelné odpady, jako jsou plasty, pryže, tetrapak, kompozitní materiály, kůže atd. Takové zařízení provozované společností Rumpold s.r.o. se nachází na Plzeňsku (RUMPOLD, 2019).

10.3 Zapojení podnikatelských subjektů do odpadového hospodářství

V Uherském Brodě nejsou do odpadového hospodářství zapojeny právnické ani fyzické osoby oprávněné k podnikání. Podniky mají své vlastní smlouvy ohledně nakládání s odpady a nespolupracují s obcí a množství případů ani neseparují odpad. Podnikatelské subjekty by se na základě smlouvy s městem mohly zapojit do systému zavedeného měs-

tem. Zapojené subjekty by pak mohly odkládat tříděný odpad do kontejnerů rozmístěných na veřejných prostranstvích města. Ceny pro jednotlivé skupiny podniků, by byly rozpočítány dle počtu zaměstnanců s ohledem na množství produkovaného odpadu.

U jídelen a gastro podniků by se taktéž na základně smlouvy s městem, mohlo začít s využíváním a dalším zpracováním biologického odpadu. Z daných podniků se tento odpad zatím nijak nevyužívá.

10.4 Osvěta

Investice do propagace měla v roce 2014 pozitivní dopad na třídění odpadu. Občané by možná uvítali opětovnou podporu při třídění odpadu. Podpora je velmi důležitá, nicméně si myslím, že v dnešní době to už nestačí. Mohly by být pořádány akce, které by občany i vzdělávaly a vysvětlovaly souvislosti. Jednalo by se o přednášky s odborníky, promítání filmů zaměřených na to jak lidská činnost ovlivňuje životní prostředí a tak dále. Občané by se dozvěděli o složení obalových materiálů, náročnosti jejich zpracování a například skrytých plastech kolem nás. Dnešní doba je ne nadarmo nazývána dobou plastovou. Plasty jsou všude kolem nás a mnohdy jsou i zbytečně obsaženy v různých produktech. Plast není potřeba například při nákupu ovoce a zeleniny, kdy ovoce a zelenina svůj přirozený obal už má.

10.5 Zajištění odpadových nádob u zahrádkářské kolonie

Už při analýze, kterou jsem zpracovávala v rámci bakalářské práce, jsem narazila na problém u zahrádkářské kolonie. Zahrádkářská kolonie nemá do dnešního dne k dispozici odpadové nádoby. Občané, kteří jsou členy této kolonie, si musí vozit odpady s sebou a odkládat je do nádob, které mají u domu. Problém ovšem nastává tehdy, kdy občané, aby si ušetřili námahu s převozem odpadu, využívají první odpadní kontejnery, na které narazí po cestě domů. To způsobuje přeplněnost kontejnerů na některých místech kolem zahrádkářské kolonie. Jedná se zejména o nádoby na BIO odpad. Město by mělo zvážit možnost, zajištění odpadových nádob i pro tuto komunitu, aby nedocházelo k přeplňování kontejnerů mimo kolonii. Náklady na sběr a svoz tohoto odpadu by byly dle mého názoru v zanedbatelné výši, ostatně, svozová firma kolem zahrádkářské kolonie projíždí, takže by neměl být problém zajištění sběru a svozu. Stejně tak si myslím, že ani náklady a pořízení nádob by nebyly nějak velké. Co se týká produkce, tak bych neočekávala ani nějaké mar-

kanční zvýšení. Pokud občané odpad převezou a využívají odpadové nádoby u svých domů, produkce by se neměla změnit. Pokud se z důvodu nezajištění sběrných nádob tvoří černé skládky, mohlo by toto opatření vyvolat pokles černých skládek a mírný nárůst produkce SKO.

ZÁVĚR

Hlavním cílem mé diplomové práce bylo analyzovat efektivitu a zajištění systému nakládání s odpady ve městě Uherský Brod. Teoretická část představila poměrně rozsáhle oblast práva a životního prostředí, blíže nastínila pojem a problematiku ekologické politiky. V rámci této části jsem se zabývala hlavně ekologickou politikou obecně, jejími úrovněmi a příklady subjektů, které jsou v této oblasti kompetentní. Dále jsem se zaměřila na principy fungování této politiky, kde jsem jednotlivé principy představila. Záhy na to jsem se okrajově věnovala nástrojům této politiky. V rámci této části jsem se hlavně zaměřila na vývoj výše zmíněné ekologické politiky. Chronologicky jsem vysvětlila, jak probíhal vývoj na světové úrovni a hned na to jsem se zaměřila za vývoj této problematiky na úrovni Evropské unie. Zabývala jsem se všemi sedmi akčními programy životního prostředí, které byly do dnešního dne schváleny na evropské úrovni.

Vývojem ekologické politiky v České republice jsem se začala zabývat prakticky až rokem 1989, kdy se datuje začátek legislativy zaměřené na ochranu životního prostředí. Do tohoto roku se oblastí životního prostředí představitelé České republiky, respektive Československa, moc nezabývali. Ještě před vstupem a po vstupu České republiky do Evropské unie se musel český právní řád harmonizovat s jejím právem a to nejen v oblasti životního prostředí ale prakticky celá oblast české právní úpravy. Na tuto oblast plynule navazuje vysvětlení legislativního rámce jak na mezinárodní a unijní úrovni, tak i na úrovni národní. Neuváděla jsem záměrně celý přehled platných směrnic a nařízení, který by ostatně tvořil jenom dlouhý seznam, ale zaměřila jsem se na ty, z mého pohledu, důležité právní předpisy, které jsem vysvětlila. Ostatní právní předpisy nejsou vůbec nějaké méněcenné, ale pro zpracování tématu odpadového hospodářství jsem se zaměřila hlavně na související legislativu s odpady a případné další předpisy jsem zmínila pouze okrajově. Následující část je zaměřená na veřejnou správu v oblasti odpadového hospodářství, ve které se zabývám i orgány veřejné moci, které mají v této oblasti určitá postavení.

V praktické části dominuje analýza systému odpadového hospodářství města se zaměřením na společnosti působící v této oblasti, vývoj produkce odpadů a na ekonomickou stránku tohoto oboru působení. Na úvod je v praktické části představeno město Uherský Brod, hned dle několika charakteristik. Následně se práce zabývá Plánem odpadového hospodářství obce, informacemi o něm a zaměřuje se na stanovené cíle a opatření tohoto plánu. Fungováním systému odpadového hospodářství se zabývám hned vzápětí, a jak jsem uved-

la již výše, je to jedna z dominant celé práce. Zaměřuji se v ní především na společnosti, které fungují ve městě v oblasti odpadů a dále taky souhrn fungování systému v uplynulém roce 2018. Další stěžejní části jsou analýza produkce odpadů a analýza nákladů a příjmů, a sice obě formou sledování vývoje za posledních 8 let. U vývoje produkce se nezaměřuji pouze na celkovou produkci odpadů, ale i na produkci jednotlivých složek odpadů, jako je produkce tříděného odpadu a produkce směsného komunálního, biologicky rozložitelného a objemného odpadu. U nákladů a příjmů sleduji celkové hodnoty, ale zaměřuji se i jednotlivě na náklady a příjmy, dle jednotlivých položek.

Po této části následuje SWOT analýza, která hodnotí předchozí zpracované části, dle silných a slabých stránek a taky dle příležitostí a hrozeb, které mohou ovlivnit budoucí fungování systému. V návrhové jsem pracovala s výsledky SWOT analýzy a navrhla jsem možnosti na zlepšení a zefektivnění systému nakládání s odpady v Uherském Brodě. Při návrzích jsem pracovala nejen s předchozími vypracovanými částmi práce, ale i s mojí bakalářskou prací a mohla jsem taky v rámci návrhů posoudit, zda od zpracování bakalářské práce došlo k nějakým změnám či posunu v rámci systému odpadového hospodářství z pohledu občana města. Závěrem bych chtěla říci, že cíle diplomové práce byly splněny.

Hospodaření s odpady je velice rozsáhlá oblast zájmů a činností, které se rozhodně nevyplácí podceňovat. Mísí se tu řada vědních oborů, které jsou zajímavé i samostatně. V první řadě je na obyvatelích uvědomění si důležitosti zdravého životního prostředí pro náš budoucí život na planetě Zemi. Lidé by měli znát různé alternativy už při nákupu produktů a přemýšlet o nich tak, aby tvořili co nejméně odpadu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

DAMOHOŘSKÝ, Milan. *Právo životního prostředí*. 2. dopl. a rozšíř.vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, 599 s. Právnické učebnice. ISBN 978-80-7179-498-1.

CHANDRAPPA, Ramesa a Diganta Bhusan DAS. *Solid Waste Management: Principles and Practice*. 1st ed. Berlin; New York: Springer, 2012, 414 s. ISBN 978-3-642-28680-3.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Strategický marketing*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, 272 s. ISBN 978-80-247-2690-8.

KÖNIG, Petr a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie. Příležitost pro změnu*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 672s. ISBN 978-80-7400-011-9.

KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, 206 s. ISBN 80-7179-778-2.

MEZŘICKÝ, Václav. *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005, 208 s. ISBN 80-7367-003-8.

MOLDAN, Bedřich. *(Ne)udržitelný rozvoj: ekologie - hrozba i naděje*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2003, 141 s. ISBN 80-246-0769-7.

PAVLÍK, Marek a kol. *Jak úspěšně řídit obec a region*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 160 s. ISBN 978-80-247-5256-3.

PELC, Vladimír. *Místní poplatky. Praktická příručka pro obce*. 2. vyd. Praha: C.H.Beck, 2013, 222 s. ISBN: 978-80-7400-454-4.

PICHTEL, John. *Waste Management Practices: Municipal, Hazardous, and Industrial*. 2nd ed. Boca Raton: CRC Press, 2014, 682 s. ISBN 978-1-4665-8518-8.

RYNDA, Ivan. *Krize: Společnost, kultura a ekologie*. Praha: Togga, 2015, 200s. ISBN 978-80-7476-086-0.

SOUKOPOVÁ, Jana, Eduard BAKOŠ, Marie DOLEŽELOVÁ, Barbora KAPLANOVÁ, Viktor KULHAVÝ a Jarmila BERÁNKOVÁ. *Ekonomika životního prostředí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 330 s. ISBN 978-80-210-5644-2.

STŘEDOVÁ, Hana. *Environmentalistika*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014, 64 s. ISBN 978-80-7509-183-3.

TUHÁČEK, Miloš a Jitka JELÍNKOVÁ, *Právo životního prostředí: praktický průvodce*. První vydání. Praha: Grada, 2015, 279 s. ISBN 978-80-247-5464-2.

MIČÍKOVÁ, Stanislava. *Odpadové hospodářství města Uherský Brod*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2017, 81s. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/10563/40529>.

Internetové zdroje:

CENIA, česká informační agentura životního prostředí, ©2012. Informační systém životního prostředí. [online]. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/odpady/isoh>

ČESKÁ INSPEKCE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, ©2004-2016. Odpadové hospodářství. [online]. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <http://www.cizp.cz/Odpadove-hospodarstvi>

ČESKO, 1993. Usnesení č. 2/1993 ze dne 16 prosince 1992 *Listiny základních práv a svobod*. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 1, [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: [https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=1/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

ČESKO, 1993. Ústavní zákon č. 1/1993 ze dne 16. prosince 1992 *Ústava České republiky*. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 1. [cit. 2019-02-21]. [https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=1/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

ČESKO, 2001. Zákon č. 185/2001 Sb. ze dne 15. května 2001 o odpadech a o změně některých dalších zákonů. Částka 71. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-185>

ČESKO, 2001. Zákon č. 185/2001 ze dne 4. prosince 2001 o obalech a o změně některých zákonů. Částka 172. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-477>

ČESKO, 2016. Vyhláška č. 93/2016 ze dne 23. března 2016 o Katalogu odpadů In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 38. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: [https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=93/2016&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=93/2016&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=93/2016&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2019. Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971-2017). Zlínský kraj, Uherské Hradiště [online]. [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

DOTAZNÍK O NAKLÁDÁNÍ S KOMUNÁLNÍM ODPADEM V OBCI. Uherský Brod a EKO-KOM a.s. Nepublikováno.

ENVIprojekt CZECH s.r.o., 2017. Plán odpadového hospodářství města Uherský Brod, 2017 – 2021. [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.ub.cz/pages.aspx?rp=5&ID=233&expandMenu=329>

EUR-Lex, 2016. Právní předpisy EU v oblasti nakládání s odpadem. [online]. [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=legisum%3Aev0010>

EUROPEAN COMMISSION, 2016. EU Waste Legislation [online]. [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/environment/waste/legislation/>

HLÁŠENÍ O PRODUKCI A NAKLÁDÁNÍ S ODPADY. Uherský Brod. Interní materiály města Uherský Brod. Nepublikováno.

KOVOSTEEL Recycling, s.r.o. ©2018. O KOVOSTEELU Recycling [online]. [cit. 2019-03-21]. Dostupné z: <https://www.kovosteel.cz/o-nas/>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, ©2012-2016. Regionální informační servis. Správní členění kraje. [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/zlinsky-kraj/verejna-sprava/spravni-cleneni/>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, © 2008-2019. Basilejská úmluva [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/basilejska_umluva_kontrola_pohybu

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, 2014. Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 – 2024. [online]. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/poh_cr_prislusne_dokumenty/\\$FILE/OODP-POH_CR_2015_2024_schvalena_verze_20150113.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/poh_cr_prislusne_dokumenty/$FILE/OODP-POH_CR_2015_2024_schvalena_verze_20150113.pdf)

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, 2019. Informační systém životního prostředí. [online]. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://isoh.mzp.cz/>

ROUSEK, Pavel. Analýza veřejných služeb na municipální úrovni. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2011, 215 s. [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: https://vskp.vse.cz/show_evskp.php?evskp_id=29134

RUMPOLD, 2019. Profil společnosti RUMPOLD UHB, s.r.o. [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://www.uhb.rumpold.cz/profil>

RUMPOLD, 2019. Tuhá alternativní paliva [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.rumpold.cz/cs/sluzby/#tap>

SLADKÁ, Elena. Část kontejnerů by mohla zmizet pod zem. 2017. [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.ub.cz/zpravy/Cast-kontejneru-by-mohla-zmizet-pod-zem>

STLOUKAL, Petr. 2015. *Ochrana životního prostředí*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati. [online]. [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: http://vypocty.remediace.cz/studmat/201512885434/1.Ochrana_zivotniho_prostredi.pdf

SURÝ, David. Úvodník. Brodský zpravodaj [PDF]. Duben 2019. [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.ub.cz/bz/bz1904w.pdf>

ŠIMÍČKOVÁ, Marcella, 2019. Environmentální ekonomie a environmentální politika. [online]. [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://www.hgf.vsb.cz/export/sites/hgf/546/.content/galerie-souboru/Studijni-materialy/EV-modul8.pdf>

TECHNICKÉ SLUŽBY KUNOVICE, 2016. Nakládání s odpady [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <http://www.tskunovice.cz/vodovody/>

TECHNICKÉ SLUŽBY UHERSKÝ BROD, 2019. O nás. [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <http://www.tsub.cz/o-nas>

THÓTHOVÁ, Dominika, 2016. Ekologická politika ČR a EU. [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/podzim2016/BKR_ENEK/um/ENEK_11_13_Ekologicka_politika.pdf

UHERSKÝ BROD, ©2013-2019. Historie města [online]. [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: <https://www.ub.cz/info/historie-mesta?&expandMenu=16>

UHERSKÝ BROD, ©2013-2019. Okolní obce, region [online]. [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: <https://www.ub.cz/pages.aspx?rp=5&id=41&expandMenu=16>

UHERSKÝ BROD, 2014. Legislativa odpadového hospodářství. [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.ub.cz/pages.aspx?rp=5&ID=238&expandMenu=16>

UHERSKÝ BROD, 2015. Program rozvoje města 2015-2021. [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.ub.cz/zpravy/Program-rozvoje-mesta-Analyticka-cast>

UHERSKÝ BROD, 2016. Obecně závazná vyhláška č.1/2016, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <https://www.ub.cz/dokumenty/OZV-c-1-2016>

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA ČVUT, ©2009. *Jak psát vysokoškolské závěrečné práce* [online]. [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: http://www.fa.vutbr.cz/home/UT/TEA/TEA/Teorie_a_estetika_architektury/Entries/2012/3/16_Jak_psat_vysokoskolske_zaverecne_prace_files/INSTRUKCE-1.pdf

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BAT	Best available techniques, Nejlepší dostupná technika
BRKO, BRO	Biologicky rozložitelný komunální odpad, Biologicky rozložitelný odpad
ČNR	Česká národní rada
ČOV	Čistička odpadních vod
ČSFR	Česká a Slovenská Federativní Republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DDT	Dichlordifenyltrichlormethylmethanklofenotan
EHS	Evropské hospodářské společenství
ELA, SEA	Posuzování vlivů na životní prostředí
EP	Evropský Parlament
EU	Evropská Unie
GMO	Geneticky modifikovaný organismus
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control, Integrovaná prevence a omezení znečištění
JEA	Jednotný evropský akt
KO, SKO	Komunální odpad, Směsný komunální odpad
NO	Nebezpečný odpad
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OZV	Obecně závazná vyhláška
PCB	Polychlorované bifenyly
POH	Plán odpadového hospodářství
SES	Smlouva o evropském společenství
ŽP	Životní prostředí

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Graf vývoje počtu obyvatel (ČSÚ, vlastní úprava)	42
Obr. 2 Graf vývoje počtu obyvatel a vývoje průměrného věku obyvatel (ČSÚ-vlastní úprava).....	43
Obr. 3 Přibližné oblasti svozu u rodinných domů v městské části Uherský Brod (vlastní zpracování)	64
Obr. 4 Graf vývoje produkce odpadu kategorie ostatní odpad v tunách (Město Uherský Brod - POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)	67
Obr. 5 Graf vývoje produkce odpadu kategorie nebezpečný odpad v tunách (Město Uherský Brod - POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)	68
Obr. 6 Graf vývoje produkce tříděných složek - papír a lepenka, sklo, plasty a kovy (Město Uherský Brod – POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)	72
Obr. 7 Graf vývoje produkce kompozitních obalů (Město Uherský Brod – POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)	72
Obr. 8 Graf vývoje produkce směsného komunálního, biologicky rozložitelného a objemného odpadu (Město Uherský Brod – POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)	73
Obr. 9 Graf Množství směsného komunálního, biologického a objemného odpadu na osobu v kg/rok (Město Uherský Brod – POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)	75
Obr. 10 Graf vývoje celkových nákladů a příjmů a jejich bilance (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)	77
Obr. 11 Graf vývoje nákladů dle položek v tis. korunách za rok (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)	81
Obr. 12 Graf vývoje příjmů dle položek v tis. korunách za rok (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)	86
Obr. 13 Graf průměrné výše vybraného poplatku v Kč/os (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)	87

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Historický vývoj složek odpadů (Chandrappa, 2012, s. 9, vlastní úprava)	30
Tab. 2 Přehled cílů a podcílů Plánu odpadového hospodářství obce (Město Uherský Brod – POH, vlastní úprava)	49
Tab. 3 Formy sběru a počet nádob na odpad (Město Uherský Brod – Dotazník EKO-KOM,a.s., vlastní úprava)	62
Tab. 4 Ostatní způsoby sběru vybraných odpadů (Město Uherský Brod – Dotazník EKO-KOM,a.s., vlastní úprava)	63
Tab. 5 Vývoj celkové produkce odpadů v tunách (Město Uherský Brod - POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)	67
Tab. 6 Podíly produkce odpadu v roce 2018 – kategorie ostatní odpad (Město Uherský Brod - Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)	69
Tab. 7 Podíly produkce odpadu v roce 2018 - kategorie nebezpečný odpad (Město Uherský Brod - Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)	70
Tab. 8 Vývoj produkce tříděného odpadu v tunách (Město Uherský Brod – POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)	71
Tab. 9 Vývoj produkce směsného komunálního, biologicky rozložitelného a objemného odpadu v tunách (Město Uherský Brod – POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)	73
Tab. 10 Množství směsného komunálního, biologického a objemného odpadu na osobu v kg/rok (Město Uherský Brod – POH, Hlášení o produkci odpadů, vlastní úprava)	74
Tab. 11 Vývoj celkových nákladů a příjmů OH (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)	76
Tab. 12 Vývoj nákladů dle položek v tis. korunách za rok (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)	78
Tab. 13 Vývoj nákladů na tříděný odpad v tis. za rok (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)	82
Tab. 14 Vývoj příjmů dle položek v tis. korunách za rok (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)	84
Tab. 15 Průměrná výše vybraného poplatku v Kč/os (Město Uherský Brod - POH, Dotazníky EKO-KOM, a.s., vlastní úprava)	86
Tab. 16 SWOT analýza odpadového hospodářství obce (vlastní zpracování)	88